

རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན།

ROYAL AUDIT AUTHORITY

རྩིས་ཞིབ་ཡོངས་ཁྱབ་གྱི་བསྐྱབ་བཀོད་རིམ་གྲུབ།
གཞུང་གི་མཁོ་སྐྱབ་ལམ་ལུགས་ལུ་བསྐྱར་ཞིབ།

AUDITOR GENERAL'S ADVISORY SERIES
REVIEW ON GOVERNMENT PROCUREMENT SYSTEM

ལྷོ་ལོ་ ༢༠༢༡ ཟུང་ལྷོ་ཀྱག་ པ།
NOVEMBER 2021

"There shall be Royal Audit Authority to audit and report on the economy, efficiency, and effectiveness in the use of public resources."

(Article 25, The Constitution of The Kingdom of Bhutan)

VISION

A credible Supreme Audit Institution that promotes value for money and good governance in public operations and contributes towards achieving the societal aspirations of Gross National Happiness.

MISSION

RAA is an independent constitutional body which contributes to accountability, transparency and effective service delivery. In the service of Tsa-Wa-Sum (the King, Country and People), we audit without fear, favour or prejudice and provide timely, reliable and quality audit services to assist effective decision making in the public sector.

RAA CORE VALUES

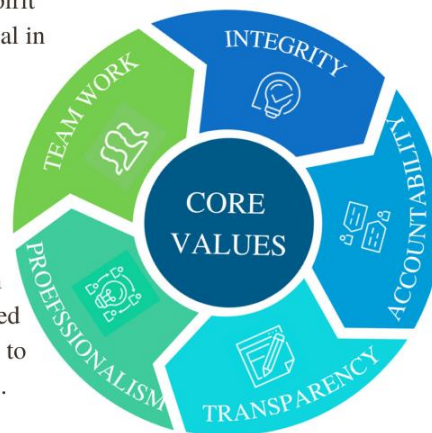
TEAM WORK: We believe in team spirit and diversity to unleash our full potential in achieving common goals through respect, trust and support.

PROFESSIONALISM: We perform quality audit services through dedicated and competent work force conforming to auditing standards and best practices.

TRANSPARENCY: We are transparent in all our dealings and actions, and promote culture of openness and submit ourselves to scrutiny.

INTEGRITY: We are independent, honest and incorruptible in our conduct & remain impartial and trustworthy.

ACCOUNTABILITY: We are accountable for our own actions in a similar way we propound accountability in audited agencies.

AUDIT JURISDICTION

- Ministries, Departments, Divisions, Units, Dzongkhags, Gewogs, Thromdes, autonomous bodies, foreign-assisted or special projects
- Zhung Dratshang, Rabdeys and all related institution.
- Judiciary and Judicial Bodies, Legislature and related institutions
- Constitutional bodies
- Defense and Security Services
- All corporations, Financial Institutions including the Central Bank and their subsidiaries.
- Political parties
- Any Entity or Activity upon command of the Druk Gyalpo
- All entities including non-governmental organizations, trusts, charities and civil societies fully or partly funded by the government; whose loans are approved or guaranteed by the government; and
- Any entity whether private or public engaged in extracting, processing, trading and mining of natural resources of the State.

Notwithstanding the provisions of any laws relating to the accounts and audit of any public authority, the Parliament, by resolution may direct that the accounts of such entities be audited by the Authority.

(Section 91 of Audit Act 2018)

རྩིས་ཞིབ་ཡོངས་ཁྱབ་གྱི་བསྐྱབ་བཀོད་རིམ་བུང་།

གཞུང་གི་མཐོ་སྐྱབ་ལམ་ལུགས་ལུ་བསྐྱར་ཞིབ།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ཕྱི་ཟླ་ ༡༡ བ།

རྒྱལ་ཁཚལ་ཕྱི་སློབ་ཞིབ་དབང་འཛིན།
ROYAL AUDIT AUTHORITY
Bhutan Integrity House

Reporting on Economy, Efficiency & Effectiveness in the use of Public Resources

ཨར་ཨེ་ཨེ/ཨེ་ཇི་ཨེ་མི་པི/༢༥/༢༠༢༡-༢༢/༠༩༢

སྤྱི་ཚེས: ༠༥/༡༡/༢༠༢༡

“གཞུང་གི་མཁོ་སྐྱབ་ལམ་ལུགས་ལུ་བསྐྱར་ཞིབ་”ཀྱི་ཕྱི་སློབ་ཞིབ་ཡོངས་ཁྲབ་ཀྱི་བསྐྱབ་བཀོད་རིམ་བུང་འདི་
 འབྲུག་གི་ཕྱི་སློབ་ཞིབ་བཅའ་ཁྲིམས་༢༠༡༤ ཅན་མའི་བམ་ཚན་༡༡༤ དང་འབྲེལ་ གཞུང་གི་མཁོ་སྐྱབ་
 བཅའ་ཁྲིམས་ལྟར་ དུངས་གསལ་ དེ་ལས་ རྩ་སྐྱོད་དང་ དུལ་གྱི་གནས་ཐང་ཡར་ཤལ་གཏང་
 བེ་ལུ་དམིགས་ཏེ་ ཕྱིར་སྐྱོད་འབདམ་ཞིན། ལྷན་ཁུ་འདི་གི་འབྲུག་གཞུང་ཕྱི་སློབ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱི་
 ཡོངས་འབྲེལ་འཆར་སྐྱོད་ནང་ལས་ཐོབ་ཚུགས།

(བཀྲིས)

འབྲུག་གི་ཕྱི་སློབ་ཞིབ་ཡོངས་ཁྲབ།

དཀར་ཆག་།

སྟན་ལུང་བཅུད་དོན།.....	i
ཆ་ཤས་༡ བ། བསྐྱར་ཞིབ་གྱི་སྐོར།.....	༡
རྒྱབ་ཁྱད་སྤྲུལ།.....	༡
དཀར་ཆག་དཔལ་གྱི་བཅོམ་དོན།.....	༢
དམིགས་ཡུལ་ཚུ།.....	༢
འབྲུག་ཆོས།.....	༢
ཆ་ཤས་༢ བ། གཞུང་གི་མཁོ་སྐྱབ་ལམ་ལུགས་ནང་གི་དཀར་ཆག་དང་གདོང་ལེན་ཚུ།.....	༤
ཆ་ཤས་༣ བ། སྤྱིར་བཏང་གི་རྒྱ་རྒྱུན་ཚུ།.....	༡༩
མཚུགས་དོན།.....	༡༩
ཆ་ཤས་༤ བ། མོས་འདེབས་ཚུ།.....	༢༠

སློབ་ལྷན་གྱི་བརྒྱུད་རིམ།

འདས་པའི་ལོ་ལྷན་(༢༠༡༤-༡༥ ལས་ ༢༠༢༠-༢༡) ལྷན་ གཞུང་གི་ཟླ་འགྲོ་ཚུ་གི་ཡོངས་བསྟོན་ལས་ བརྒྱ་ཚེ་༤༠ གཞུང་གི་
མཁོ་སྐྱབ་དང་འབྲེལ་བའི་ཟླ་འགྲོ་ཡིན་པས། འདི་གིས་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་ལུ་ ལྷན་འཁོད་ཐོན་སྐྱེད་ཡོངས་འབོར་གྱི་བརྒྱ་
ཚེ་༡༠-༡༥ སློབ་འདེབས་འབད་དེ་འདུག། འ་རྒྱ་འདི་ ཅ་ཅན་གྱི་ཚོང་ལམ་དང་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་གྱི་ལྷན་ཚོས་
གལ་ཅན་ཅིག་སྤེ་ཚུད་པ་ཡིན།

མཁོ་སྐྱབ་བཅའ་ཡིག་དང་སྤྲིལ་གཞི་གིས་ གཞུང་གི་མཁོ་སྐྱབ་འགོ་འདྲེན་འཐབ་ནི་གི་དོན་ལུ་ གཞི་རྒྱུ་གྱི་གཞི་བཞག་དང་བྱ་རིམ་
ཚུ་ གསལ་བཞག་དང་འབད་མ་ཡིན། སྤྱི་ལོ་༡༩༩༩ ལུ་ འགོ་དང་པ་ མཁོ་སྐྱབ་ཀྱི་ལག་དེབ་ཅིག་སྤེ་གསར་བཟོ་འབད་བའི་ལུ་ལུ་
འཕྲི་སྟོན་མང་རབས་ཅིག་འབད་ཡོད་པ་ཡིན། འཕྲི་སྟོན་མང་རབས་ཅིག་འབད་ཡོད་རུང་ མཁོ་སྐྱབ་བཅའ་ཡིག་དང་སྤྲིལ་གཞི་འདི་
གིས་ བདག་སྐྱོར་གི་ལུ་ནང་མགུ་འཛོམ་སི་སི་གི་ལམ་ལུགས་དང་ གཞུང་གི་མཁོ་སྐྱབ་ཚུ་ནང་ རིན་གོང་ཚུ་མར་ཕབ་འབད་ནི་གི་
ལྷོགས་ལྷབ་ཡོད་པའི་ ལམ་ལུགས་འཛོན་ཏུ་གསར་ཅན་ཅིག་ལུ་འགྱུར་དགོས་ཡོད། སྤྲོལ་འབྲེལ་གཞུང་གི་མཁོ་སྐྱབ་(eGP)གསར་
བཟོ་འབད་མི་དང་གཅིག་ཁར་ སྤྲོལ་ཐོག་མཁོ་སྐྱབ་ཀྱི་གོང་འཕེལ་ཚད་ཅིག་ལས་མེད་པ་བཞིན་ཏུ་ གཞུང་གི་མཁོ་སྐྱབ་ཀྱི་ཐད་ཁར་
ཐབས་བྱས་ཀྱི་གཙོ་རིམ་འདི་ རོ་བོ་སྤེ་མེད་པ་བཟུམ་ཅིག་ཡིན་མཁོ་སྐྱབ་ གཞུང་གིས་ འཕུལ་རིག་ཐོག་ལུ་ མཁོ་སྐྱབ་ཀྱི་བྱ་རིམ་ཚུ་
གར་འབྲེལ་མཐུན་བཟོ་སྤེ་ མཉམ་བསྐྱེམས་འབད་ནི་ལུ་ དུས་ཚོད་འགོར་ནི་མས། ད་ལྟོ་དུས་སྐབས་ནང་ སོར་བསྐྱར་གྱི་དོན་
ལུ་ བར་དོན་འཕུལ་རིག་གི་གནམ་ཁ་ཚུ་ཡོད་པའི་སྐབས་ལུ་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་བྱ་རིམ་ཚུ་ ཉེ་མ་ལས་ཡོད་མི་ཚུ་ལས་ཉ་ཏུ་མང་ཉེ་བཟོ་
བཟོ་མ་ཅིག་ཡིན་མཁོ་སྐྱབ་ འདི་གིས་ འབྲེལ་ཆགས་དང་ ལག་ལེན་གྱི་འོས་འབབ་ཚུ་མར་ཕབ་འབད་དེ་འདུག། བྱ་རིམ་རྒྱུ་མཚུ་
འཕྲོ་མཐུད་དེ་ར་ལག་ལེན་འཐབ་མི་འདི་གིས་ གནད་དོན་མང་རབས་ཅིག་ནང་ ལུ་ཚོགས་གཅིག་པ་ལོག་སྤེ་ར་འབད་ནི་དང་ དགོས་
མཁོ་མེད་པ་ལུ་འགྱུར་དོ་ཡོད་པ་ལས་ གཞུང་གིས་ལོགས་བསྐྱར་ཚུ་ དང་ལེན་འབད་ནི་གི་འཛོན་ཚད་འདི་ བཀག་འཛོན་འབད་དེ་
འདུག།

གཞུང་གི་མཁོ་སྐྱབ་ནང་ལུ་འབྱུང་མི་ དཀའ་ངལ་གཞན་མི་འདི་ སྤུས་ཚད་ཀྱི་ཚད་གཞི་ལེས་བརྟན་བཟོ་མ་ཚུགས་མི་དང་ ཅ་
དངོས་དང་ཞབས་ཏོག་ཚུ་མཁོ་སྐྱབ་འབད་ནི་ནང་ གཞུང་གི་མ་དཔལ་ཚུ་ ཚུལ་མིན་ཐོག་ལས་འཛོན་སྐྱོང་འཐབ་མི་ཚུ་ཡིན། རིམ་
བྱུང་གི་ལོ་བསྐྱར་ཚུ་ཞིབ་སློབ་ལུ་ཚུ་ནང་ སློབ་ལུ་ཕུལ་དོ་བཟུམ་ མཁོ་སྐྱབ་འབད་མི་ལས་སྤེ་ཚུ་ནང་ ཅ་དངོས་དང་ཞབས་ཏོག་ཚུ་
མཁོ་སྤོད་འབད་ནི་གི་ཐད་ཁར་ ད་ལྟོ་བར་ན་ཡང་ དཔལ་འབྲེལ་སྤོད་ནི་དང་ སྤུས་ཚད་ཚུ་ བདེ་སྤྲིལ་འབད་ཡོད་པའི་གནད་
དོན་མང་རབས་ཅིག་བྱུང་སྤེ་ར་འདུག། ལྷག་པར་ཏུ་ གཞུང་གི་མཁོ་སྐྱབ་ཀྱི་གཞི་རྒྱུ་དམིགས་ལུ་ཚུ་ སྤང་མེད་བཟོ་ནི་གི་ལུས་
ལུགས་ཡོད་པའི་ ཞིམས་འགལ་གྱི་གནད་དོན་སྤེ་ཚུ་ལུ་འདུག། དེ་འབད་མ་ལས་ བྱ་རིམ་ཚུ་མཉམ་སྤེལ་འབད་ནི་དང་
རིག་པ་གསར་པ་ཚུ་ལུ་ཕན་འདེབས་འབད་ནི་དོན་ལུ་ གཞུང་གི་མཁོ་སྐྱབ་འདི་འབྲེལ་མཐུན་བཟོ་ནི་འདི་ཐབས་བྱས་ཅན་གྱི་གདོང་
ལེན་མེད་མི་དང་ སྤེལ་སྤོད་ཚུ་གི་སྤུས་ཚད་ལེས་བརྟན་བཟོ་ནི་གི་འཛོན་ཚད་མེད་མི་ཚུ་གིས་ གཞུང་གི་མཁོ་སྐྱབ་ནང་ དཔལ་ཀྱི་
གནས་གོང་འཐོབ་ནི་ནང་ བར་ལོགས་འབད་དེ་འདུག།

བསྐྱར་ཞིབ་སྐབས་ལུ་ གོང་གི་གནད་དོན་ཚུ་ གཤམ་འཁོད་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་ཚུ་ལས་བརྟེན་ཏེ་ བྱང་ཡོད་པའི་ངོས་འཛིན་བྱང་ཡི་:

- གཞུང་གི་མཁོ་སྐྱབ་ནང་ལུ་ སྲིད་བྱུས་ཚུ་གསལ་ཏོག་ཏོ་མེད་པ་ལས་བརྟེན་ མཁོ་སྐྱབ་འབད་མི་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ སྤྱི་ཚུན་ཅན་ གྱི་མཁོ་སྐྱབ་འབད་ནི་ནང་ བཀག་འཛིན་འབད་དེ་འདུག།
- ཉེས་སྲོད་འཐབ་མི་འགན་འཛིན་པ་ཚུ་དང་ སྡེ་ཚོན་ཚུ་ལུ་ འགན་འཁུག་གི་ལམ་སྲོལ་དང་ཐབས་ལམ་མེད་པའི་ཁར་ ལས་སྡེ་ དང་དབང་འཛིན་སོ་སོ་ཚུ་གི་བར་ན་ ལྷ་ཏོག་དང་ འབྲེལ་མཐུན་ལངས་སྡེ་མེད་པ་ལས་བརྟེན་ མཁོ་སྐྱབ་ལམ་ལུགས་ཀྱི་ལག་ ལེན་ཚུ་ སྲིད་སྲིད་མེད་པ་ལུ་འགྱུར་ཏེ་འདུག།
- གཞུང་གི་མཁོ་སྐྱབ་འཛིན་སྲོད་འཐབ་ནི་ནང་ གནས་རིམ་མཐོ་བའི་ཁྱད་རིག་ལཱ་གི་ཐང་ཁར་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལུ་ མཁོ་སྐྱབ་ ལམ་ལུགས་ཚུ་ནང་ སྤྱིར་བཏང་གི་ཕྱོགས་ཀྱི་ལཱ་ལེན་འདུག།
- འཛོད་ཚད་དང་ལཱ་ན་པའི་བྱ་རིམ་བཟོ་ནི་དང་ གཞུང་གི་མཁོ་སྐྱབ་རིམ་བསྐྱིག་འབད་ནི་ནང་ ཐབས་བྱས་ཀྱི་སློབ་ལས་པན་ཐབས་ འབད་ནི་གི་ཐབས་ལམ་ཚུ་འཇུག་འགྱུར་འབད་ནི་འདི་ ཚད་གཅིག་ལས་བརྒྱུ་མེན་འདུག།

གཞུང་གི་མཁོ་སྐྱབ་འདི་ གཞུང་སྲོད་ལེགས་ལཱ་ལུ་གཞོན་ནི་གི་རུས་ལུགས་ཡོད་པའི་ རྒྱལ་མིན་མང་རབས་ཅིག་གིས་ རྒྱབ་སྡེ་ འདུག། དེ་འབད་མ་ལས་ དུས་དང་བསྐྱུན་པའི་དགོས་མཁོ་ཚུ་ལུ་གཞོན་ལེན་འབད་མི་དང་ མི་དམངས་མཁོ་སྐྱབ་ནང་ དཔུང་གི་ གནས་གོང་ལུ་པན་འདེབས་འབད་མི་ མཁོ་སྐྱབ་ཀྱི་བྱ་རིམ་ཚུ་མཁོ་སྲོད་འབད་ཐབས་ལུ་ ལེགས་སྐྱར་ཚུ་ ཐབས་རིག་གི་སློབ་ལས་ འགོ་བཙུགས་དགོ། རིམ་ལུགས་དང་བྱ་རིམ་ཚུ་ ཡོངས་ཚོགས་སྡེ་བརྟུན་ཞིབ་འབད་དེ་ ཀུན་སྲོད་དང་ རྒྱད་རིག་ལཱ་གི་ཁྱད་ཚོས་ བཅོན་པུགས་ཀྱི་སློབ་ལས་ ཉེང་སྐལ་ར་སྲིད་སྲིད་བཟོ་དགོས་ཨིན། རྒྱལ་གཞུང་ཚུ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱི་གོས་འདེབས་ཚུ་ ད་རེས་ བཅོན་པུགས་ཀྱི་མཁོ་སྐྱབ་ནང་བྱུང་མི་གཞོན་ལེན་ཚུ་ལུ་ དང་ལེན་འབད་དེ་ མཁོ་སྐྱབ་ཀྱི་ལག་ལེན་ནང་ ལེགས་སྐྱར་འབད་ བྱི་གི་རེ་འདུན་བསྐྱེད་དེ་ བཀོད་བཀོད་པ་ཨིན། དེ་འབད་མ་ལས་ རྒྱལ་གཞུང་ཚུ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ དམིགས་བསལ་གྱི་ གཞུང་གི་མཁོ་སྐྱབ་ཀྱི་ལཱ་ལེན་ གོས་འདེབས་ཚུ་བཀོད་དེ་ཡོད། དེ་ཚུ་ཡང་ (༡) མཁོ་སྐྱབ་བཅའ་ཡིག་དང་སྐྱིག་གཞི་ལག་ལེན་ འཐབ་བཏུབ་བཟོ་ནི། (༢) བཅོན་པུགས་ཀྱི་ལག་ལེན་ཚུ་སྲིད་སྲིད་བཟོ་ནི་དང་ (༣) འགན་འཁུག་དང་ བཀག་འཛིན་ཚུ་དམ་དམ་སྡེ་བསྐྱར་སྲོད་འབད་ནི། ཚུ་ཨིན། དམིགས་བསལ་གྱི་གོས་འདེབས་ཚུ་ཡང་:

- འཛོད་ཚད་ཅན་དང་ དོན་སྲིན་ཅན་གྱི་མཁོ་སྐྱབ་ལམ་ལུགས་ཅིག་ལུ་བཟོ་དགོ་པ་ཅིན་ མཁོ་སྐྱབ་བཅའ་ཡིག་དང་སྐྱིག་གཞི་ འདི་ ལེགས་སྐྱར་འབད་དགོས་འདུག། སྤྱི་ཚུན་ཅན་གྱི་ཅ་དངོས་དང་ཞབས་ཏོག་ཚུ་ རིན་གོང་དམངས་སྡེ་འཐོབ་ནི་གི་ འོས་འབབ་གསལ་ཏོག་ཏོ་ཡོད་པ་ཅིན་ གཞུང་གི་མཁོ་སྐྱབ་ཚུ་ཐང་ཀར་དུ་ཁག་འབག་ལུ་སྲོད་ནི་ ཡང་ན་ མ་དཔུང་བྱིན་ཐོག་ ལས་འགོ་འཛེན་འཐབ་བཙུག་དགོས་འདུག།
- སྤྱི་ཚུན་ཅན་བརྟེན་བཟོ་ནི་དོན་ལུ་ “ཐོན་རྒྱུ་” གསལ་བཀོད་འབད་ནི་གི་བཀག་འཛིན་འདི་ མེད་པ་བཟོ་དགོས་འདུག།

- མཁོ་སྐྱབ་འབད་མི་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ ཚོང་ལྷོམ་ནང་ གངས་ཁ་ཚུ་ཡོད་མེད་དང་ དགོས་མཁོའི་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་གི་ལྷོམ་གྱི་གོང་ཚད་ ཚུ་ཉ་གོ་ནིའི་དོན་ལུ་ ཚོང་ལྷོམ་གྱི་ཞིབ་འཚོལ་ཚུ་འགོ་འབྲེན་འཐབ་དགོས་འདུག།
- དགོས་མཁོའི་དབྱེ་དབྱེད་དང་ སྤོན་འབྲེའི་འོས་འབབ་བརྟག་ཞིབ་ལས་འགོ་བཙུགས་ཏེ་ ལག་འབག་སྐྱེལ་སྤོད་དང་མཇུག་བསྟུ་ དེ་ལས་ ཕྱོགས་རིས་མེད་པའི་གོས་ཐག་གཅད་ནིའི་དོན་ལུ་ ལག་ལེན་དང་འཁྲིལ་བསྐྱུན་ཚུ་སྤྱིང་སྤྱིང་བཟོ་ཐབས་ལུ་ མཁོ་ སྐྱབ་གྱི་གནས་རིམ་ག་རའི་ནང་ རྣམ་དག་ཚུ་གསལ་བཀོད་འབད་དགོས་འདུག།
- འཛོན་ཚད་ཡར་ཤུག་བཟོ་ནི་དང་ གོང་ཚད་གྱི་ལེ་པན་འཐོབ་ནིའི་དོན་ལུ་ མཁོ་སྐྱབ་ཚུ་ལྟེ་བ་ལུ་བསྟུ་དགོས་འདུག།
- གཞུང་གི་མཁོ་སྐྱབ་ཚུ་ནང་ འཛོན་ཚད་དང་དམ་འཛིན་གོང་འཕེལ་གཏང་ནིའི་དོན་ལུ་ སློག་འབྲེལ་གཞུང་གི་མཁོ་སྐྱབ་འདི་ རུས་ལྷགས་ཅན་དང་ མཁས་རིག་ཅན་ དེ་ལས་ ལག་ལེན་བདེ་ཤུགས་ཡོད་པའི་རིམས་ལུགས་ཅིག་སྟེ་བཟོ་དགོས་འདུག།
- མཁོ་སྐྱབ་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ དགོས་མཁོའི་ཅ་དངོས་ཚུ་ དེས་བདེན་གྱི་གོང་ཚད་དང་སྐྱུས་ཚད་ཁར་ འཐོབ་ཚུགས་ནིའི་དོན་ལུ་ རུས་ལྷགས་ཅན་དང་ ཚད་ལྡན་གྱི་ལྷ་རྟོག་དང་ལྷ་བཀོད་གྱི་ལམ་ལུགས་དགོས་འདུག།
- མཁོ་སྐྱབ་འབད་མི་འགན་འཛིན་པ་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ ཀུན་སྤྱོད་རྣམ་གཞག་གསར་བཟོ་འབད་ཐོག་ལས་ ཀུན་སྤྱོད་གོང་འཕེལ་ གཏང་དགོས་འདུག།
- སྐྱུས་ཚད་མེད་པའི་ལུ་ཚུ་ལས་བརྟེན་ འབྲུང་སྤོད་པའི་ཉེན་ཁག་ཚུ་ ཚང་འགྲིག་སྟེ་འགབ་ནིའི་དོན་ལུ་ གནོད་སྦྱོན་འཁྲི་བའི་ རུས་ལུན་འདི་ བཟོ་བཀོད་ཚུ་གི་རིན་གོང་དང་ དབྱེ་བ་ མགོ་རྟོག་ཉིང་ དེ་ལས་ ཚོང་ཚད་ཚུ་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་གོས་ཐག་ གཅད་དགོས་འདུག།
- ལས་འགུལ་གྱི་ཞག་རུས་འདི་ དངོས་གནས་ཤང་གནས་གྱི་ཐོག་ལས་ གསལ་བཀོད་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ ལས་འགུལ་བཟོ་ སྐྱབ་གྱི་རུས་ལུན་འདི་ ཐོན་སྐྱེད་བཀའ་བཙུགས་འབད་ནི་དང་ ཅ་དངོས་ཚུ་གི་ཐོབ་རུས་ རུས་བསྐྱུན་འབྲུང་བ་ལ་སོགས་པ་ ཚུ་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ ཚུ་མཚན་ཁུངས་ལཱ་གྱི་སློ་ལས་ གོས་ཐག་གཅད་དགོས་འདུག།
- མི་དམངས་མཁོ་སྐྱབ་འདི་དོན་སྤྲོད་ཐོག་ལུ་ བསྐྱར་སྤོད་དང་བདག་སྐྱོང་འཐབ་ནིའི་དོན་ལུ་ མཉམ་རུབ་དང་ལྷ་བཀོད་གྱི་ ཐབས་ལམ་སྤྱིང་སྤྱིང་བཙུགས་དགོས་འདུག།
- ལུ་གི་རྣམ་གངས་ཚུ་དང་ གོང་ཚད་ཚུ་མཉམ་སྟེབ་འབད་ནི་ནང་ ལམ་སྟོན་ཆ་ཚང་སྟེ་བྱིན་ནིའི་དོན་ལུ་ འབྲུག་གི་ལས་འཆར་ གོང་ཚད་(Bhutan Schedule of Rates) འདི་ ཡོངས་རྫོགས་སྟེ་བསྐྱར་ཞིབ་འབད་དགོས་འདུག།
- འགན་འཁྲི་ཡར་ཤུག་གཏང་ཐབས་ལུ་ བཀག་འཛིན་དང་ཉེས་ཚད་ཚུ་ དམ་དམ་སྟེ་གསལ་བཀོད་འབད་ཐོག་ལས་ ཀུན་སྤྱོད་ ཚུ་ ཉེང་སྐལ་ར་སྤྱིང་སྤྱིང་བཟོ་དགོས་འདུག།
- དདུལ་ཅིས་ལྷན་ཁག་གིས་ གོས་སྟོན་པ་/ཚོང་ལས་ཚུ་ལུ་ ཁོང་གི་ཞབས་ཏོག་ཚུ་ནང་ཚད་སྟོན་བྱུང་མི་གི་ཐད་ཁར་ འགན་ འཁྲི་བཀའ་ལེ་གི་ཐབས་ལམ་གཞི་བཙུགས་འབད་དགོས་འདུག།

- ལས་ཕྱི་ཚུ་གིས་ ཁེ་སྤོང་ལྷན་སྐྱོད་ཀྱི་རང་གཤིས་ལྡན་པའི་ སྐྱེར་གྱི་ཚོང་འབྲེལ་ ཡང་ན་ ལས་སྐྱ/གནས་སྤངས་ནང་ གལ་གྲོགས་ཡོད་པའི་ལས་གཡོག་པ་ཚུ་ ནམ་དམ་སླེ་ཚད་འཛིན་འབད་དགོཔ་འདུག།

ཆ་གསལ་ལྟ་བུ་བསྐྱེད་ལྗོངས་ལྟུང་།

རྒྱལ་ཁོངས་ལྷན་ཁག་གི་འཕེལ་རྒྱུ་ལྟུང་།

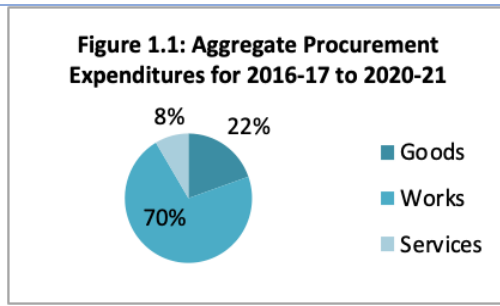
གཞུང་གི་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ ཁོང་རའི་ལག་ལེན་ཚུ་སྐྱབ་ནི་ནང་ མི་དམངས་ཀྱི་དོན་ལུ་ དམངས་ཀྱི་ཐོན་ལཱ་ལྷན་ཁག་གི་འཕེལ་རྒྱུ་ལྟུང་། ཅན་ཅན་དང་ཞབས་ཏྲོག་ཚུ་མཁོ་སྐྱབ་འབད་མ་ཨིན། འདི་བཟུམ་མའི་མཁོ་སྐྱབ་ཚུ་ལུ་ སྤྱིར་བཏང་གི་གཞུང་ ཡང་ན་ མི་དམངས་མཁོ་སྐྱབ་ཟེར་སྐབ་དོ་ཡོད་པ་དང་ འདི་ནང་ མི་དམངས་ཀྱི་ཐོན་ལཱ་ལྷན་ཁག་གི་འཕེལ་རྒྱུ་ལྟུང་། འབོར་ཆེ་ཏྲོག་ ཏྲོ་སྤོལ་ལག་ལེན་འབབ་ཨིན།

ཐོག་ཁྲམ་ ༡.༡ པའི་ནང་བཅུད་བསྐྱེད་ཐོག་ལུ་གསལ་ལྟོན་འབད་དོ་བཟུམ་ འདས་པའི་ལོ་ངོ་ལུ་ (༢༠༡༦-༡༧ ལས་ ༢༠༢༠-༢༡) གི་ནང་འཁོད་ལུ་ གཞུང་གི་ཟང་འགྲོའི་ཡོངས་བསྡོམས་ལས་ གཞུང་གི་མཁོ་སྐྱབ་ནང་བརྒྱ་ཆ་༤༠ གནས་ཏེ་ འདུག། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་ལུ་ཡན་འདེབས་འབད་མི་གི་ཐང་ཁར་ དབྱ་སྡོམས་ལས་ ཅན་ཅན་ཐོན་སྐྱེད་ཡོངས་ འབོར་གི་བརྒྱ་ཆ་ ༡༠-༡༥ གི་བརྒྱུ་ཨིན་པས། དེ་འབད་མ་ལས་ འ་ལྷོ་འདི་ ཅུ་ཅན་གི་ཚོང་ལམ་དང་ རྒྱལ་ཁབ་དཔལ་ འབྱོར་གོང་འཕེལ་གི་ལྷན་ཁག་ གལ་ཅན་ཅིག་སྤོལ་ཐོན་ཨིན།

རྒྱལ་ཁོངས་ལྷན་ཁག་གི་འཕེལ་རྒྱུ་ལྟུང་།	༢༠༡༦-༡༧	༢༠༡༧-༡༨	༢༠༡༨-༡༩	༢༠༡༩-༢༠	༢༠༢༠-༢༡	བསྡོམས།
མཁོ་སྐྱབ་ཀྱི་ཟང་ཚུ།	༩༩,༩༧༠.༧༤	༩༥,༧༥༤.༠༠	༡༥,༤༤༧.༥༧	༩༠,༡༠༩.༡༤	༩༤,༡༩༩.༡༤	༡༡༡,༡༥༩.༤༩
ཅན་ཅན་ཚུ།	༤,༥༧༧.༩༤	༤,༥༧༧.༠༧	༩,༧༧༧.༩༤	༤,༧༧༧.༩༤	༤,༥༧༧.༩༤	༩,༥༧༧.༠༣
ལཱ་ཚུ།	༡༧,༡༡༤.༤༤	༡༩,༤༠༧.༩༤	༡༠,༤༡༤.༤༤	༡༩,༡༡༤.༤༤	༡༧,༡༡༤.༤༤	༡༧,༡༡༤.༤༤
ཞབས་ཏྲོག་ཚུ།	༡,༠༡༤.༠༧	༡,༠༡༤.༠༧	༡,༠༡༤.༠༧	༡,༠༡༤.༠༧	༡,༠༡༤.༠༧	༡,༠༡༤.༠༧
འབྲུག་གཞུང་གི་ཟང་ཚུ་ཡོངས་བསྡོམས།	༤,༩༤༤.༤༤	༤,༩༤༤.༤༤	༤,༩༤༤.༤༤	༤,༩༤༤.༤༤	༤,༩༤༤.༤༤	༤,༩༤༤.༤༤
ཟང་ཚུ་ཡོངས་བསྡོམས་ལས་ མཁོ་སྐྱབ་ཟང་ ཚུ་གི་བརྒྱ་ཆ།	༤༤.༤༤%	༤༤.༤༤%	༤༤.༤༤%	༤༤.༤༤%	༤༤.༤༤%	༤༤.༤༤%
ཅན་ཅན་ཐོན་སྐྱེད་ཡོངས་འབོར་*	༡༤,༡༡༤.༤༤	༡༤,༡༡༤.༤༤	༡༤,༡༡༤.༤༤	༡༤,༡༡༤.༤༤	༡༤,༡༡༤.༤༤	༡༤,༡༡༤.༤༤
ཅན་ཅན་ཐོན་སྐྱེད་ཡོངས་འབོར་ལུ་ མཁོ་སྐྱབ་ ཟང་ཚུ་གི་བརྒྱ་ཆ།	༡༤.༡༡%	༡༤.༡༡%	༡༤.༡༡%	༡༤.༡༡%	༡༤.༡༡%	༡༤.༡༡%

འབྲུག་གཞུང་གི་ དུལ་ཕྱིན་སྐྱོན་ལག་འོག་གི་ དམངས་ཕྱིན་ལས་ལྷན་ཁག་གི་ འབྲུག་གཞུང་གི་ལོ་བསྐྱེད་དུལ་ཕྱིན་ལས་ལྷན་ཁག་གི་ འཕེལ་རྒྱུ་ལྟུང་། འཚར་དུལ་སྐྱོན་ལུ་ དུལ་ཕྱིན་སྐྱོན་ལག་།

པར་རིས་ ༡.༡ པའི་ནང་ལུ་ འདས་པའི་དུས་ཡུན་ ༢༠༡༦- ༡༧ ལས་ ༢༠༢༠-༢༡ ཚུན་ལུ་ ཅན་ཅན་མཁོ་སྐྱབ་ནང་ ཟང་ཚུ་གི་བརྒྱ་ཆ་ ༤༠ དང་ ལཱ་ཚུ་ནང་ བརྒྱ་ཆ་ ༧༠ དེ་ ལས་ ཞབས་ཏྲོག་ཚུ་ནང་བརྒྱ་ཆ་ ༨ གནས་ཏེ་ཡོད་མི་ཚུ་ གསལ་ལྟོན་འབད་མ་ཨིན།

ཕྱི་ལོ་༡༩༥༤ གྱི་ལོ་ནང་ མཁོ་སྐྱུབ་གྱི་ལག་དེབ་སོ་སོ་སྟེ་གསར་བཅོ་འབད་ཞིན་མ་ལས་ཚུར་ མཁོ་སྐྱུབ་གྱི་ལམ་ལུགས་
འདི་ལེགས་སྐྱུར་མང་རབས་ཅིག་འབད་ཡོད་པ་དང་ བྱུང་ལས་ ཕྱི་ལོ་༡༩༥༤ ལུ་བསྐྱར་བཅོ་འབད་དེ་འདུག། ཕྱི་ལོ་
༡༩༩༩ གྱི་ལོ་ནང་རྒྱུ་མ་གཅིག་ མཁོ་སྐྱུབ་བཅའ་ཡིག་དང་སྒྲིག་གཞི་འདི་གསར་བཅོ་འབད་ཡོད་པ་དང་ ཕྱི་ལོ་༢༠༡༩
ལུ་ རྒྱ་ཆེ་འགས་སྟེ་བསྐྱར་བཅོ་འབད་དེ་འདུག།

དཀའ་ངལ་གྱི་བརྗོད་དོན།

གཞུང་གི་མཁོ་སྐྱུབ་རིང་ལུགས་ནང་ལུ་ ལེགས་སྐྱུར་མང་རབས་ཅིག་འབད་ཡོད་ཅུང་ མཉམ་སྲུགས་གྱི་
དཀའ་ངལ་ཚུ་ ད་ལྟོ་ཡང་འཕྲོ་མཐུན་དེ་ར་གནས་ཏེ་ཡོད་པ་ལས་ མཁོ་སྐྱུབ་གྱི་ལམ་ལུགས་འདི་ ལེགས་
སྐྱུར་འབད་མི་དོན་ལུ་ ཆེན་མོ་ཅིག་གི་ཡང་འབད་མ་ཚུགས་པས། མཁོ་སྐྱུབ་བཅའ་ཡིག་དང་སྒྲིག་གཞི་འདི་ དོན་སློན་
ཅན་གྱི་དམ་འཛིན་དང་འགན་འཁུལ་མཁོ་སྐྱུབ་འབད་མི་དོན་ལུ་ཡིན་ཅུང་ འདི་ནང་ དམ་དམ་དང་བདག་སྐྱོང་དང་འབྲེལ་
བའི་དཀའ་སྐྱུག་ཅན་གྱི་ བྱ་རིམ་ཚུ་གསལ་བཀོད་འབད་དེ་ཡོད་མི་དེ་གིས་ གཞུང་གི་མཁོ་སྐྱུབ་ལམ་ལུགས་ནང་ལུ་
གསར་གཏོང་ཚུ་བཀག་འཛིན་འབད་ཡོད་པ་དང་ སློན་སྐྱོད་ཀྱི་གོང་འཕེལ་ཚུ་ལུ་བར་ཆད་རྒྱབ་སྟེ་འདུག། ད་ལྟོ་མཁོ་སྐྱུབ་
ལམ་ལུགས་ནང་ བྱང་བཞིན་ཡོད་པའི་དཀའ་ངལ་ཚུ་ཡང་:

- མཁོ་སྐྱུབ་གྱི་བྱ་རིམ་འདི་ གསར་གཏོང་གྱི་ཐབས་ཤེས་ཚུ་ལུ་བཀག་འཛིན་ཅན་དང་ གཞུང་གི་མཁོ་སྐྱུབ་གྱི་ལམ་
ལུགས་ནང་ འཛིན་ཚད་དང་དོན་སློན་རྒྱ་སྐྱོད་གཏང་མི་གི་ཐད་ཁར་ ད་ལྟོ་འདྲེས་མཁོ་སྐྱུབ་ལུ་ངོས་ལེན་ཅན་ཅིག་མིན་
འདུག། དུས་རྒྱུན་བསྐྱར་ཞིབ་དང་འཕྲི་སློན་ཚུ་འབད་དགོ་པ་ཡོད་པའི་ཁར་ མཁོ་སྐྱུབ་བཅའ་ཡིག་དང་སྒྲིག་གཞི་
འདི་གིས་ མཁོ་སྐྱུབ་བྱ་རིམ་ནང་ལུ་ གསར་གཏོང་གྱི་ཐབས་ཤེས་ཚུ་ཡོད་པ་བཅོ་མི་དང་ འཛིན་ཚད་ལུ་ཐན་ཐབས་
འབད་མི་གི་ཐད་ཁར་ མཁོ་སྐྱུབ་གྱི་ལམ་ལུགས་ནང་ ལེགས་སྐྱུར་འབག་འོང་དགོ་པ་འདུག།
- རྒྱལ་གཞུང་ཚུམ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱི་ལོ་བསྐྱར་ཚུམ་ཞིབ་སྐྱུན་ལུ་ཚུ་གི་ནང་ལུ་ གཞུང་གི་ལས་སྟེ་ཚུ་གིས་ མཁོ་སྐྱུབ་
འབད་མི་གི་ཐད་ཁར་ གཞུང་གི་ལོ་བསྐྱར་དང་རྒྱ་སྐྱོད་ དུམ་འབྲེལ་སྐྱོད་མི། སྐྱུས་ཚད་མེད་པའི་ལུ་འབད་མི། རིན་གོང་
དང་དུས་ཚོད་འབྲེལ་འགོར་མི། རྒྱ་ཟུང་དང་ལོག་སྐྱོད། ལྷིམས་ལུགས་ལུ་མ་གནས་པ་དང་ དམ་འཛིན་ཚུ་ཆ་མེད་
གཏང་མི་ ལ་སོགས་པ་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་སྐྱོ་ཚོགས་ གསལ་བཀོད་འབད་དེ་ཡོད། གཞུང་གི་མཁོ་སྐྱུབ་ཚུ་
ནང་ ཚུམ་མིན་ལག་ལེན་ཚུ་ལྷབ་ཆེ་འགས་སྟེ་བྱུང་མི་དེ་གིས་ གཞུང་གི་མཁོ་སྐྱུབ་ཚུ་ནང་ ལྷལ་བཏབ་མི་ཚུ་གི་
དུམ་འདི་ རྒྱ་ཟུང་གཏང་དོ་ཡོད་པའི་ ཆ་གྲང་འབྲེལ་བཀག་ཏེ་འདུག།

འ་ལྷི་གནད་དོན་དང་གདོང་ལེན་ཚུ་ མཁོ་སྐྱུབ་འབད་མི་ལས་སྟེ་ཚུ་གིས་ མཁོ་སྐྱུབ་འབད་མི་ཚ་དངོས་ཚུ་དང་ཞབས་ཏོག་
ཚུ་གི་སྤྱི་བསྐྱོམས་གྱི་སྐྱུས་ཚད་ནང་གྲལ་གཏོགས་ཡོད་པ་ལས་ གཞུང་གིས་ མཁོ་སྐྱུབ་ནང་ལུ་ དུམ་གྱི་གནས་གོང་གྲུབ་
མི་ནང་ བར་ཆད་རྒྱབ་སྟེ་འདུག།

དམིགས་ཡུལ་ཚུ།

བསྐྱར་ཞིབ་འདི་གི་སྤྱིར་བཏང་གི་དམིགས་ཡུལ་འདི་ཡང་། གཞུང་གི་མཁོ་སྐྱབ་ཀྱི་ལམ་ལུགས་ནང་ལུ་
ལེགས་སྐྱར་གྱི་གོང་འཕེལ་ཚུ་འབྱུང་བཅུག་ནི་དང་། གཞུང་གི་མཁོ་སྐྱབ་ཀྱི་རིང་ལུགས་ནང་ལུ་ དངུལ་གྱི་
གནས་གོང་གྲུབ་ནི་གི་རེ་འདུན་བསྐྱེད་མི་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ནི་དོན་ལུ་ ཐབས་ལམ་ཚུ་གི་གོ་སྐབས་འདེབས་བཀོད་ནི་འདི་
ཨིན།

དམིགས་བསལ་གྱི་དམིགས་ཡུལ་ཚུ་ཡང་མེད་ཅེ་།

ད་ལྟོ་མཁོ་སྐྱབ་བྱ་རིམ་ནང་ལུ་ ལྷན་པར་ཚུ་རོས་འཛིན་འབད་ནི་དང་། དགོས་མཁོ་མེད་པའི་བྱ་རིམ་ཚུ་ཅ་མེད་གཏང་ནི་གི་འགྱུར་བ་ཚུ་གི་གོ་སྐབས་
འདེབས་བཀོད་ནི་ དེ་ལས་ གཞུང་གི་མཁོ་སྐྱབ་ཚུ་འཛིན་སྐྱོང་འབབ་ནི་ནང་། བར་དོན་འཕུལ་རིག་གི་གོ་སྐབས་ལེན་ནི།

དབང་འཛིན་ཚུ་གིས་ གཞུང་གི་མཁོ་སྐྱབ་ལམ་ལུགས་ནང་ལུ་ ལེགས་ཐོན་གྱི་ལྷན་རིག་ལཱ་དང་དམ་འཛིན་ཚུ་གི་སྐོ་ལས་ མི་དམངས་མཁོ་སྐྱབ་ནང་
ལུ་ སྤུས་ཚད་དང་ དངུལ་གྱི་གནས་གོང་ལུ་ཕན་ཐོགས་མི་ གསར་གཏོད་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་འབྱུང་བཅུག་ནི་གི་རྒྱ་རྒྱུན་འབབ་ནི།

མི་དམངས་མཁོ་སྐྱབ་ནང་ གཞུང་གི་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་དང་རྒྱ་ལྷན་གྱི་ཉེས་སྤོད་འབབ་མི་དང་། མི་དམངས་ཀྱི་ཡིད་ཆེས་བརྒྱུག་ནི་ནང་གཤམ་གཏོགས་ཡོད་པའི་འགན་
འཛིན་པ་ ཡང་ན་ རྩེ་ཚན་ཚུ་ལུ་ བཀག་འཛིན་ཚུ་དམ་དམ་སྤེལ་གསལ་བཀོད་འབད་དེ་ མི་དམངས་མཁོ་སྐྱབ་བྱ་རིམ་ནང་། བཟང་སྤོད་རྣམ་གཞག་
དར་ལྱབ་གཏང་ནི།

འདི་བརྩམ་མའི་སྤིང་བྱས་ཚུ་གི་ཐོག་ལས་ བཀག་འཛིན་ཚུ་བཀག་མི་ལས་བརྟེན་ མི་དམངས་མཁོ་སྐྱབ་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་ཚུ་ལུ་ བར་ཆད་རྒྱབ་
ཡོད་པ་སྤེལ་ཐོན་མི་གནད་དོན་ཚུ་ནང་། སྤིང་བྱས་ཀྱི་བསྐྱར་བཅོས་ཚུ་འབད་དགོ་པའི་དགོས་མཁོ་གསལ་བཀོད་འབད་ནི།

ལྷན་ཚད།

བསྐྱར་ཞིབ་འདི་ གནས་ཡོད་ཀྱི་མཁོ་སྐྱབ་བྱ་རིམ་ཚུ་ནང་རོས་འཛིན་བྱུང་མི་གནད་དོན་ཚུ་དང་། རྒྱལ་གཞུང་
ཚུ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ཕྱིར་སྤོད་འབད་མི་ ཚུ་ཞིབ་སྟན་ལུ་ཚུ་ལས་ བསྐྱེད་འབད་མི་བརྟེན་དོན་ཚུ་
དབྱེ་དབྱེད་འབད་མི་ཚུ་ལུ་གཞི་བཞག་སྤེལ་ཡོད་པ་ཨིན། རྒྱལ་གཞུང་ཚུ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ གཞུང་གི་མཁོ་སྐྱབ་ནང་ལུ་ རོར་
འབྲལ་སྐྱ་ཚོགས་བྱུང་མི་གི་རྒྱ་རྒྱུན་རོ་མ་ཚུ་ རོས་འཛིན་འབད་ནི་དོན་ལུ་ རོས་འཛིན་གྱི་བསྐྱར་ཞིབ་འབད་ནི་གི་དཔལ་བཅམ་ཅི།
བརྟེན་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ལུ་ མཁོ་སྐྱབ་བཅའ་ཡིག་དང་སྤྱི་གཞི་གཞི། ཚད་ལྡན་གྱི་རིན་བཀོད་ཡིག་ཟ། ལག་འབག་གི་སྤྱིར་
བཏང་གནས་ཚོགས། ལག་འབག་གི་དམིགས་བསལ་གནས་ཚོགས། འབྲུག་གི་གནས་གོང་ལས་འཆར། དབྱེ་དབྱེད་ཀྱི་ལམ་སྟོན་ལ་
སོགས་པ་བརྩམ་མའི་མི་དམངས་མཁོ་སྐྱབ་འཛིན་སྐྱོང་འབད་མི་གི་དབང་འཛིན་ཚུ་གི་བསྐྱར་ཞིབ་ཡང་འབད་ཡི།

དཔགས་ཚུ་ནང་ གོང་ཚད་ཀྱི་གཞོན་པ་ཚུ་ཡང་ ༡༧ལས་སི་སི་འདུག། རྩིས་འཛིན་བྱུང་མི་གནས་སྤངས་དག་པ་ཅིག་ འོག་ལུ་བཀོད་ དེ་ཡོད།

- སྤྱོད་གཙུག་ཚུ་༢ པ་གིས་ སྤྱོད་བཟོ་སྐྱུན་/ས་འོག་གི་བརྟུག་ཞིབ་ལངས་སྡེ་མ་འབད་བར་ སློག་མེ་ཁང་འདི་ སའི་ཐོག་ ཁང་ལས་ས་འོག་ལུ་བསྐྱར་བཅོས་འབད་ཅུག། འདི་གིས་འབད་ མི་དྲུག་ལུ་ཉི་ཤུན་བྱུང་མི་གིས་མ་དོ་བར་ ལས་འགུལ་ ལུ་ Down Stream Surge Chamber གི་ཐད་དུ་ ཟད་སོང་དདུལ་ཀྱམས་ས་ཡ་༤༠༠ ཚུད་ཟད་སོང་ཡོད་ མི་འདི་གིས་ ས་འོག་སློག་མེ་ཁང་གི་མཚུག་བསྐྱུའི་ལས་འཆར་གྱི་རྒྱ་ཚོས་ལུ་ཡང་གཞོན་ཡོད་པ་ལས་ ལེགས་བཅོས་ཀྱི་ ཐབས་ལམ་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ ཁ་སྐོང་གི་སྤོན་ཅིས་དདུལ་ཀྱམས་ས་ཡ་༢༠༠ ལས་ དདུལ་ཀྱམ་༡༠༠༠ ལུ་ཡང་སེང་སོང་སྟེ་ འདུག།
- བསམ་གྲུབ་ལྗོངས་མཁར་ཚོང་ཁག་བདག་སྲིད་གིས་ གོམ་དར་གཏོད་འོག་ནང་ མཁོ་ཡར་སྤོབ་བྲལ་ཚུང་བའི་ནང་ལུ་ ཁང་ ཚན་བཞི་འབད་མི་ ལས་བྱེད་པའི་སྤྱིང་ཁྱིམ་གཉིས་ བཟོ་སྐྱུན་འབད་ནི་གི་ས་འོངས་ བསྐྱུར་བཅོས་འབད་མི་ལས་ བཞེན་ ཁ་སྐོང་གི་ཟད་སོང་དདུལ་ཀྱམས་ས་ཡ་༡༧༤ འཛིན་ཅུག།

༡.༢ མཁོ་སྤོན་པ་ཚུ་དང་ ཁག་འབག་པ་ དེ་ལས་ གོས་སྟོན་པ་ཚུ་གི་གནས་སྤང་གཞི་མཛོད་ལངས་སྡེ་མེད་པ།

ལུས་ལྷགས་ཅན་གྱི་མི་དམངས་མཁོ་སྤོབ་ཀྱི་ལག་ལེན་ནང་ མཁོ་སྤོན་པ་ཚུ་དང་ ཁག་འབག་པ་ དེ་ལས་ གོས་སྟོན་པ་ཚུ་གི་ ཐོ་ དང་ བད་དོན་གྱི་གནས་སྤང་གཞི་མཛོད་འདི་ དེས་པར་དུ་ཚང་དགོ་པ་ཅིག་ཡིན། དདུལ་ཅིས་ལྟན་ལག་གིས་ གཞུང་གི་སློག་ འབྲེལ་མཁོ་སྤོབ་འགོ་བཙུགས་མི་འདི་གིས་ གཞུང་གི་མཁོ་སྤོབ་ཀྱི་ལག་ལེན་ཚུ་ འཛོན་ཚད་ཅན་གྱི་སྤོ་ལས་འགོ་འདྲན་འཐབ་ནི་གི་ གོ་སྐབས་བྱུང་སྟེ་འདུག། ཡིན་རུང་ གཞུང་གི་སློག་འབྲེལ་མཁོ་སྤོབ་རིམ་ལུགས་ལུ་སྤྱུལ་ལྷགས་འབད་ནི་དང་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་རིམ་ ལུགས་འདི་ལས་ ཁེ་བཅ་མངས་སྡེ་འཐོབ་ནི་དོན་ལུ་ རིམ་ལུགས་འདི་ལེགས་བཅོས་འབད་དེ་ ཉེ་མ་བ་ལྷག་སྟེ་ ལུས་ལྷགས་ ཅན་དང་ལྷོགས་གྲུབ་ཅན་གྱི་རིམ་ལུགས་ཅིག་སྡེ་བཟོ་དགོ་པ་འདུག། མཁོ་སྤོབ་བཅའ་ཡིག་དང་སྤྱིག་གཞིའི་ནང་ལུ་ གཞུང་གི་མཁོ་ སྤོབ་ཚུ་ག་ར་ སློག་འབྲེལ་གཞུང་གི་མཁོ་སྤོབ་རིམ་ལུགས་ཐོག་ལས་ འགོ་འདྲན་འཐབ་དགོ་པའི་གསལ་བཀོད་ཡང་འབད་དགོ་པ་ ཡིན། དེ་འབད་མ་ལས་ ཁག་འབག་པ་/མཁོ་སྤོན་པ་/གོས་སྟོན་པ་ཚུ་ གཞུང་གི་སློག་འབྲེལ་མཁོ་སྤོབ་རིམ་ལུགས་ནང་ཐོ་བཀོད་ འབད་ནི་གི་སེམས་ལྷགས་བསྐྱེད་བཙུག་སྟེ་ བད་དོན་གྱི་ཐོ་གསལ་པ་བཟོ་དགོ་པ་ཡིན།

༡.༣ རིན་བསྐྱར་དབྱེད་ཕུད་ནང་ལུ་ཚད་སྤོབ་ཚུ་བྱུང་ཡོད་པ།

དབྱེད་ཕུད་ཀྱི་ལམ་ལུགས་ནང་ལུ་ཚད་སྤོབ་ཚུ་བྱུང་དོ་ཡོད་པ་དང་ དམིགས་བསལ་གྱི་ཁྱད་ཚད་གཏན་འབེབས་འབད་ནི་དང་ ཚད་ གཞི་ཚུ་ལུ་ སྤྱིགས་ཚད་བཟོ་སྐྱུལ་འབད་ནི་ནང་བྱུང་སྟེ་འདུག། ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་དབྱེད་ཕུད་ཀྱི་ལམ་ལུགས་ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་ ལུ་ ཚུ་བྱིན་མི་འདི་ དདུལ་འབྲེལ་རིན་བསྐྱར་ལུ་གཙོ་བོར་བཏོན་ཏེ་འདུག། ཁྱད་རིག་གི་དབྱེད་ཕུད་འདི་ རིན་བཀོད་པ་ཚུ་ མཚུག་གི་

དབྱེ་དཔྱད་ནང་ ཤོ་སྐབས་འཕྲོལ་ཞེ་གི་དོན་ལུ་རྒྱུ་མ་གཅིག་ ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་འདུག། དེ་འབད་མ་ལས་ མཇུག་གི་དབྱེ་དཔྱད་
 གྱིས་ རིན་བཏོན་པ་རྒྱ་གི་ལྷན་རིག་གི་མཐོ་ཚད་འདི་ བརྗེ་འཛོག་མི་འབད་བས། ཚད་ལྡན་གྱི་རིན་བཏོན་ཡིག་ཚུ་ནང་གསལ་
 བཏོན་འབད་དེ་ཡོད་མི་ ལྷན་རིག་གི་ལྷན་ཚད་རྒྱུ་ཡང་ དམ་ཉམས་ཡོད་པ་ལས་ གསར་གཏོན་གྱི་ཐབས་ལམ་རྒྱ་ མེས་ལུ་གསལ་
 བསྐྱེད་མི་བཅུག་པས། སྲ་གོང་ལས་གཏན་འབེབས་འབད་མི་ལྷན་ཚད་རྒྱ་ནང་ མཁོ་སྒྲུབ་འབད་མི་ལས་སྟེ་རྒྱ་གི་ དམིགས་བསལ་
 གྱི་དགོས་མཁོ་རྒྱ་ ཚུད་དེ་མི་འོང་པས།

དེ་གི་ཡང་མ་དོ་བར་ བཀག་འཛོན་ཅན་གྱི་ལྷན་རིག་གསལ་བཏོན་ཚུ་དང་ ཅང་སྟོམ་མེད་པར་རིན་བཏོན་ཆ་མེད་གཏང་ནི།
 འབྲེལ་བསྐྱེད་མེད་པའི་རིན་བཏོན་རྒྱ་ཆ་མེད་མ་གཏང་མ། ཆ་མ་སྟོམ་པའི་རིན་གོང་རྒྱ་རྩོམ་ལེན་འབད་ནི། ཅང་སྟོམ་མེད་པའི་དབྱེ་
 དཔྱད་གྱི་ལྷན་ཚད་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ལ་སོགས་པའི་རྒྱལ་མིན་གྱི་རིན་བཏོན་དབྱེ་དཔྱད་འབད་བའི་གནད་དོན་རྒྱུ་ཡོད་པ་ལས་ འདི་
 གིས་ རིན་བཏོན་པ་རྒྱ་དབྱེ་དཔྱད་འབད་ནི་དང་ གདམ་འཐུ་འབད་ནི་དང་ ཅང་བདེན་ལུ་གཞོན་པ་རྒྱུ་སྟེ་འདུག།

༡.༤ རྒྱུ་ལྷན་དང་ མི་དམངས་གཞི་རྒྱུ་མཁོ་ཆས་རྒྱ་གི་ རིན་གོང་གི་སྟོན་ཅིས་རྒྱ་ རོར་འབྲུལ་ཐོག་ལས་བཏོན་ཡོད་པ།

འབྲུག་གི་གོང་ཚད་ལས་འཆར་འདི་ བཟོ་སྐྱེད་གྱི་ལཱ་རྒྱ་གི་གོང་ཚད་རྒྱ་ཚོད་ཅིས་བཏོན་ནི་གི་ ལས་སྟོན་ཡིག་ཚུ་ཅིག་ཨིན་མ་དང་
 མཁོ་སྒྲུབ་འབད་མི་ལས་སྟེ་རྒྱ་གིས་ ལྷབ་ཆེ་ཉམས་སྟེ་ལག་ལེན་འཐབ་ཨིན། ཨིན་རུང་ འབྲུག་གི་གོང་ཚད་ལས་འཆར་ནང་ཚད་
 རྒྱུ་རྒྱུ་ཡོད་པ་ལས་ འདི་རྒྱ་ འོག་ལུ་གོས་བསྐྱར་འབད་དེ་ཡོད་ཅེ།

- འབྲུག་གི་གོང་ཚད་ལས་འཆར་ནང་ལུ་ སྐབས་བབས་གྱི་འྲོམ་གྱི་གོང་ཚད་རྒྱ་གསལ་བཏོན་འབད་དེ་མ་ེད་པ་དང་ གོང་
 ཚད་དབྱེ་དཔྱད་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ འྲོམ་གྱི་ཞིབ་འཕྲོལ་འགོ་འབྲེན་འཐབ་ནི་གི་ རྒྱུ་མཐུན་གྱི་ལས་ལུགས་མིན་འདུག།
 བཟོ་སྐྱེད་གྱི་འཕུལ་ཆས་རྒྱ་ཡང་རྒྱུ་འགྲུ་སྟེ་ཡོད་རུང་ ལས་མིའི་བགོ་གངས་འདི་ག་ཨིན་མ་སྟེ་ར་ལུས་ཏེ་འདུག།
- ལས་སྟེ་སོ་སོ་རྒྱ་གིས་ སྟོན་ཅིས་རྒྱ་ནང་ གནས་གོང་བརྒྱ་སྟོན་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་དང་ ལག་ལེན་མ་འདུལ་སྟེ་འཐབ་དོ་
 ཡོད་པ་ལས་ མཁོ་སྒྲུབ་ལས་སྟེ་རྒྱ་གིས་ སྟོན་ཅིས་རྒྱ་ཤོ་མཚུངས་མེད་པར་ ག་སྒྲིག་འབད་དེ་འདུག།
- འབྲུག་གི་གོང་ཚད་ལས་འཆར་འདི་ ཀུན་ཚང་སྟེ་མེད་པ་ལས་བརྟེན་ མིང་གནས་དང་ ཚད་འཇལ་གྱི་ཚད་གཞི་ དེ་
 ལས་ ལཱ་གི་རྣམ་གངས་རྒྱ་གི་གོང་ཚད་རྒྱ་ གསལ་ཏོག་ཏོ་མིན་འདུག།

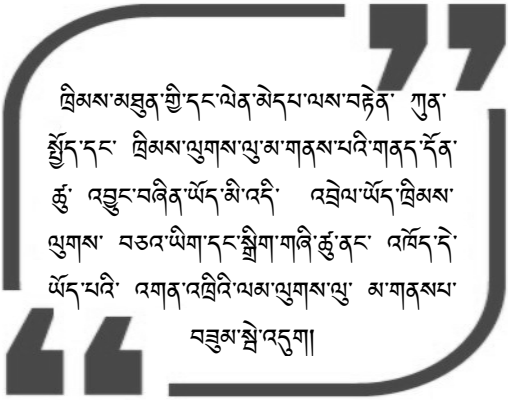
དེ་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ འབྲུག་གི་གོང་ཚད་ལས་འཆར་ནང་གི་གོང་ཚད་རྒྱ་ནང་ སྐབས་བབས་གྱི་འྲོམ་གྱི་གོང་ཚད་རྒྱ་ ཚུད་དེ་མིན་འདུག།

༡.༥ མཁོ་སྒྲུབ་གྱི་ལས་དོན་རྒྱ་ནང་ ལྷན་རིག་གི་ལཱ་དང་མ་ལྡན་མ།

ལས་སྟེ་རྒྱ་གི་ནང་ལུ་ མཁོ་སྒྲུབ་གྱི་ལས་དོན་གཞི་བཅུགས་གྱི་ལྷན་རིག་ དེ་ལས་ ལྷན་རིག་གོང་འཕེལ་བཏང་ནི་རྒྱ་ནང་

གནས་ཚད་ཀྱང་མ་ལྟོང་པར་འདུག། མཁོ་སྦྱོར་གྱི་ལམ་སྟོན་འདི་ བདག་སྐྱོད་གི་ལས་དོན་བཟུམ་ཅིག་སྟེ་མིན་པར་ ལྷན་རིག་གི་ ལས་དོན་སྟེ་ བརྩི་དགོས་འདུག།

ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་དང་ལེན་མེད་པ་ལས་བརྟེན་ ཀྱན་སྐྱོད་དང་ ཁྲིམས་ ལུགས་ལུ་མ་གནས་པའི་གནད་དོན་ཚུ་ འབྱུང་བཞིན་ཡོད་མི་འདི་གིས་ ཉེང་སྐལ་ར་ བྱ་བའི་གནས་སྐྱོད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མེད་པའི་ གནད་དོན་ ཚབས་ཚེན་ལུ་འགྱུར་ཉེ་འདུག། གནད་དོན་འདི་ འབྲེལ་ཡོད་ཁྲིམས་ ལུགས་ནང་ལུ་འཁོད་དེ་ཡོད་པའི་མི་མང་མཁོ་སྦྱོར་གྱི་ལམ་སྟོན་དང་ འབྲེལ་བའི་ཀྱན་སྐྱོད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་ དང་ལེན་ལུ་ གནས་དགོ་ པའི་ མི་མང་ལས་གཞུགས་དང་ སྐར་སྟེ་གཉིས་ཆ་ར་ལུ་ མཇུག་རུང་བ་ཡིན།

ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་དང་ལེན་མེད་པ་ལས་བརྟེན་ ཀྱན་ སྐྱོད་དང་ ཁྲིམས་ལུགས་ལུ་མ་གནས་པའི་གནད་དོན་ ཚུ་ འབྱུང་བཞིན་ཡོད་མི་འདི་ འབྲེལ་ཡོད་ཁྲིམས་ ལུགས་ བཅའ་ཡིག་དང་སྒྲིག་གཞི་ཚུ་ནང་ འཁོད་དེ་ ཡོད་པའི་ འགན་འཁུའི་ལམ་སྟོན་ལུ་ མ་གནས་པ་ བཟུམ་སྟེ་འདུག།

གོང་ཚད་དམའ་སྟུ་སྟེ་ རིན་བཞོད་འབད་མི་འདི་ ཚོང་པ་/ལག་འབག་ཚུ་ ལག་འབག་གི་ལཱ་ནང་ ཉམས་སྦྱོར་ལེགས་ཤོམ་ མེད་པ་ལས་བརྟེན་ བྱུང་དོ་བཟུམ་ཅིག་འདུག། རིན་བསྐྱར་མ་བཅུགས་པའི་ཉེ་མ་ ལག་འབག་ཚུ་གིས་ སའོངས་ནང་འགྱོ་ བཞིན་པ་ལས་ ལཱ་འབད་དགོས་ཚུ་གི་ཐོག་ལུ་ དབྱེ་ཞིབ་མཐོལ་བྱིན་འབད་དེ་ དེ་འབྲེལ་གྱི་འཆར་དུལ་སྟོན་ཚུ་བཏོན་དགོས་ ཡིན་པས། ལག་འབག་གི་ལཱ་འདི་ རིན་བསྐྱར་གོང་ཚད་དམའ་སྟུ་གིས་ རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་ཡོད་པའི་སྐབས་ལུ་ ལས་འགུལ་འདི་ རྒྱང་ གྲུང་སྟོན་གྱི་ཐོག་ལས་ བསྐྱར་སྐྱོད་འབད་དགོས་འཐོན་དོ་ཡོད་པ་ད་ འདི་གིས་འབད་ ཚོང་ལས་འདི་ལུ་ མ་འོངས་པར་ཡུན་ བརྟན་གནས་ཐབས་ལུ་ གཞོད་པ་བྱུང་ནི་ཡིན་མ་ ཤེས་ཚུགས་པས།

༡.༦ ལཱ་འགན་དང་འགན་འཁུར་ཉམས་སྦྱོར་དོ་ཡོད་པ།

མི་མང་མཁོ་སྦྱོར་ནང་དམིགས་བསལ་ལཱ་འགན་གྱི་འགན་དབང་ཡོད་མི་ལས་སྟེ་ཚུ་གིས་ རང་སོའི་འགན་དབང་དང་འཁྲིམ་ འབས་ཉོག་ཚུ་འཛོན་ཐངས་དང་དོན་སྲིན་ཅན་སྟེ་སྐྱོད་ཞིའི་ནང་ རང་རང་སོ་དང་ ཡང་ན་ སྤྱི་རུབ་ཀྱི་སྐྱོལ་ས་ ལཱ་འགན་ཚུ་ ཉམས་སྦྱོར་མཐོང་མ་མས། མཁོ་སྦྱོར་བཅའ་ཡིག་དང་སྒྲིག་གཞི་ནང་ལུ་ ལས་སྟེ་ལ་ལུ་ཅིག་གི་ཐོག་ལུ་ འགན་འཁུར་ཚུ་ ཡོངས་ཚོགས་སྟེ་ཚུད་ཡོད་རུང་ ལ་ལུ་ཅིག་གི་དོན་ལུ་ བཅའ་ཡིག་དང་སྒྲིག་གཞི་ཚུ་ནང་ ལཱ་འགན་ཚུ་གི་ཁྲིམས་དོན་གསལ་ཉོག་ ཉོ་ བཟོ་དགོས་འདུག། ད་ལྟོའི་བཅའ་ཡིག་ཚུ་ནང་ འབད་བཅོམ་གྱི་སྐྱོལ་ས་འབད་དགོ་པའི་ དགོས་མཁོ་ཚུ་གསལ་ཉོག་ཉོ་སྟེ་ ཚུད་དེ་མེད་པ་ལས་ དེ་གིས་སྟེ་ དེ་འབྲེལ་གྱི་ལཱ་འགན་ཚུ་ ཉམས་སྦྱོར་འགྱོ་བའི་ ཉམས་ཚད་དང་ཚད་དམ་ཚུ་ཡང་མིན་འདུག།

༡.༡ ཚད་འཛིན་ལས་སྡེ་སྡོམ་གྱི་བར་ན་ རོན་སློབ་ཚན་གྱི་མཉམ་འབྲེལ་མེད་པ།

ཚད་འཛིན་ལས་སྡེ་སྡོམ་གྱི་བར་ན་ ཁྲིམས་མཐུན་ངེས་བརྟན་བཟོ་བབས་དང་ མི་མང་མཁོ་སྐྱོབ་གྱི་མཐུན་མོང་དམིགས་གཏང་ གྲུབ་ཅི་ནང་ མཉམ་འབྲེལ་བབས་ལམ་ལུགས་ཤོམ་མིན་འདུག། ལས་སྡེ་སྡོམ་གྱི་ལུ་འགན་ཚུ་བཅད་ཚན་སྡེ་ཡོད་མི་འདི་གིས་ སྤྱི་མཐུན་གྱི་ཁེ་ཕན་ལུ་ཐོ་ཕོག་སྟེ་འདུག། མི་མང་མཁོ་སྐྱོབ་གྱི་སྤྱི་མཐུན་གྱི་དམིགས་ལུ་གྲུབ་བབས་ལུ་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་གྱི་ བར་ན་ མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་ལས་ ལས་དོན་གཅིག་སྒྲིལ་དང་ བར་དོན་ཚུ་བརྗེ་མོར་ དེ་ལས་ ལྷ་རྟོག་དང་ལྷ་བཀོད་ཚུ་ མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ལས་འབད་ནི་ཚུ་ཨིན།

འབྲེལ་ཡོད་ཁྲིམས་ལུགས་ཚུ་ལུ་གནས་ནི་དང་ སྤྱི་ཚད་ཚན་གྱི་མཁོ་སྐྱོབ་འབད་ནི་ དེ་ལས་ དགོས་མཁོ་དང་བསྐྱུན་པའི་རིན་ བོང་གུར་ཐོབ་ནི་དང་ བྱ་སྤོ་ཚུ་དང་བདེན་དང་ དྲངས་གསལ་ངེས་བརྟན་བཟོ་ནིའི་དོན་ལུ་ མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ལམ་ལུགས་འདི་ གནད་འགག་ཆེ་བའི་གནད་དོན་ཅིག་ཨིན་པ་ མཁོ་སྐྱོབ་གྱི་བྱ་རིམ་ག་རའི་ནང་ དང་ལེན་/གོས་ཐག་ག་ཅིག་ར་ཚོད་རུང་ མི་མང་ མཁོ་སྐྱོབ་ནང་ལུ་ དདུལ་གི་གནས་བོང་དང་འབྲེལ་བའི་ སྤྱི་མཐུན་གྱི་དམིགས་ལུ་གྲུབ་ནིའི་དོན་ལུ་ཨིན།

༡.༢ སྤྱི་ཚད་ཞུག་པའི་ཐོན་དངོས་ཚུ་ རོས་ལེན་འབད་ཡོད་པ།

དགོས་མཁོ་ལྷན་པའི་སྤྱི་ཚད་མཁོ་སྐྱོབ་འབད་དགོ་ས་ལུ་ སྤྱི་ཚད་ཞུག་པའི་ཐོན་དངོས་ མཁོ་སྐྱོབ་འབད་བའི་སྐབས་ དེའི་རིན་ བོང་ལྷན་པར་ལུགས་མི་འདི་གིས་ མཁོ་སྐྱོབ་ལས་སྡེ་ཚུ་ལུ་ རྒྱུང་གུང་ཕོག་པ་ཨིན་པས། རྒྱུག་རིག་ཀམ་པའི་འུ་ཁྲར་དང་ ལེབ་ལོབ་ དེ་ལས་བར་དོན་འཕུལ་ཆས་ལ་སོགས་པའི་ བསྐྱུལ་ཆས་ལེན་པའི་སྐབས་ འབྲེལ་ཡོད་འགན་འཛིན་པ་ལུ་རིག་ཚུལ་མེད་པ་ཅིན་ དེ་འབྲེལ་གྱི་སྤྱི་ཚད་ རོས་དང་ འབྲེལ་གཉིས་མ་/སྐར་བཟོ་འབད་བའི་ དངོས་ཆས་ཚུ་ རོ་བྱེ་ཚུགས་པར་ ལུ་ཁག་བཏང་སྲིད་ནི་ ཨིན།

༡.༣ རིན་བསྐྱར་གོང་ཚད་དམའ་ཤོས་འདི་ ཁྲོམ་གྱི་གོང་ཚད་དང་འབྲེལ་མཚུངས་མེད་པ།

རྒྱལ་གཞུང་ཚུམ་ཞེབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ རིན་བསྐྱར་གོང་ཚད་དམའ་ཤོས་འདི་ ཁྲོམ་ གྱི་གོང་ཚད་ལས་ མཐོ་དུགས་ཡོད་པ་སྟེ་ མངོན་གསལ་བྱུང་ཡི། རིན་བསྐྱར་གྱི་ཐོག་ ལས་ བྱུང་བའི་གོང་ཚད་འདི་ རིན་བསྐྱར་མེན་པ་བཟུམ་ཅིག་གི་ འཚོར་སྐར་བྱུང་ཡི། ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ ཁྲོམ་གྱི་གོང་ཚད་དང་ རེས་ཏིག་གི་གོང་ཚད་ལས་ ཡིད་ཆེས་སི་སི་ སྟེ་ གོང་ཚད་མཐོ་དུགས་སྟོན་ཡོད་པའི་གནད་དོན་ཚུ་ འོག་ལུ་བཀོད་དེ་ཡོད་པེ།

“ རིན་བསྐྱར་གོང་ཚད་དམའ་ཤོས་ འདི་ མཐའ་གཅིག་ཏུ་ ཁྲོམ་གྱི་ གོང་ཚད་དང་འབྲེལ་མཚུངས་མེད་པ། ”

མཁོ་སྤྱོད་པ།	དངོས་པོའི་འབྲེལ་བཤད།	གོང་ཚད་སྡོད་ཡོད་པ། (དངུལ་ཀྲམ་)	ཚོམ་གྱི་གོང་ཚད/ གོང་ཚད་ངེས་ཏེག་ (དངུལ་ཀྲམ་)	གོང་ཚད་ལྷད་པར་ (དངུལ་ཀྲམ་)	% ལྷད་པར།
པ་མི་རི་ཅ་ སར་ཇི་ཀུལ།	Theophyline 69 mg+etophylin 231mg tab	1.94	0.62 (MRP)	0.42	7.79%
མ་ཕྱོགས་ཡེ་ཊེ་ཀེ་པར་འཛིན།	Magnum Boots	8,900.00	873.00	3,120.00	19.2%
པ་མི་རི་ཅ་ སར་ཇི་ཀུལ།	Ethionamide 250 mg tab	770.00	77.24 (MRP)	704.44	19.9%
ན་ན་ཡེ་ཧེ་ཏེ་པར་འཛིན།	Multi-function printer	7,261,491.00	1,212,722.24	1,901,901.24	11.40%
མཁའ་མ་པ་ནི་ཡེ་ཧེ་ཏེ་པར་འཛིན།	Biometric system	4,404,990.00	3,089,130.00	2,115,860.00	17%
ཡེ་ཧེ་ཏེ་པར་ སྒྲིག་འོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ འཛིན།	Heavy Duty printer (Xerox Phaser 5550dn)	720,611.00	707,919.01	61,306.19	6.34%

9

9.10 དབྱེ་ཞིབ་འབབ་ཚར་ཉེ་ཡོད་པའི་རིན་བསྐྱར་གོང་ཚད་དམའ་ཤོས་ཚུ་ནང་ལྷད་པར་ལྷག་པའི་ཡོད་པ།

ལས་སྤེ་སོ་སོ་ཚུ་གི་ནང་འཁོད་ལུ་ ཐོན་དངོས་ཅོག་གཅིག་པ་གི་ རིན་བསྐྱར་གོང་ཚད་དམའ་ཤོས་ཀྱི་ཐོག་ལས་ ལྷང་བའི་གོང་ཚད་ འདི་ནང་ གནས་མེད་པ་མེད་ལྷད་པར་སྒྲོམ་ཆགས་ཉེ་འདུག། ལས་སྤེ་སོ་སོ་བཅུ་དྲུག་གི་ནང་ལུ་ པར་འཕྲུལ་གྱི་ Cartridge 49A ཉེ་སྤྱོད་ཀྱི་གོང་ཚད་དབྱེ་ཞིབ་སྐབས་ དངུལ་ཀྲམ་1,11 ལས་ མཐོ་ཤོས་8,800 གྱི་བར་ན་ ལྷད་པར་བྱུང་མི་འདི་གིས་ གོང་ཚད་མཐོ་དམན་གྱི་ཚད་གཞི་བརྒྱ་ཆ་31% གི་ལྷད་པར་བྱུང་ལུག། གོང་ཚད་མཐོ་དམན་གྱི་ལྷད་པར་འདི་ འོག་གི་ཐིག་ལྷམ་ ནང་བཞག་དེ་ཡོད་:

ཨང་	མཁོ་སྤྱོད་ལས་སྤེ།	རིན་བསྐྱར་གོང་ཚད་དམའ་ཤོས། (དངུལ་ཀྲམ་)	རིན་བསྐྱར་པ།	ལྷད་པར།
1	འབྲུག་ཚད་གཞི་བཞག་ཚོགས་པ།	1,11.00	ཁང་རིག།	0%
2	འབྲུག་སྤྱི་ཚུལ་ཚད་འཛིན་དབང་འཛིན།	100.00	པང་ལུང་།	0%
3	ནང་སྲིད་དང་སྲོལ་འཛིན་ལྷན་ལག།	170.00	ཞེས་ཞའི་གྱི་སི།	7%
4	ལས་མི་དང་མི་སྟོབས་ལྷན་ལག།	191.00	ཁང་རིག།	5%
5	ལྷན་རྒྱུས་གཞུང་ཚོགས་ཡིག་ཚང་།	111.00	ཁང་རིག།	77%
6	སྤྱི་ཚོགས་པ།	111.00	ཁང་རིག།	77%
7	ངན་ལྷད་བཀག་སྟོམ་ལྷན་ཚོགས་པ།	7,110.00	ཞེ་བི།	83%
8	ཡུ་ཚང་།	7,340.00	སི་མི་ཞེས།	40%
9	རྒྱལ་གཞུང་ཁྲིམས་སྲུང་འགལ་སྤེ།	2,110.00	ན་ན།	270%
10	འབྲུག་བདེ་དོན་བརྒྱུད་འབྲེལ་དང་བདེ་བརྒྱུད་དབང་	3,340.00	གྱི་ནམ།	262%

ཆ་གསལ་ན་པ་: སྦྱིར་བཏང་གི་རྒྱ་རྒྱུན་ཚུ།

གོས་བསྐྱེད་འབད་དེ་ཡོད་པའི་གནས་སྤངས་ཚུ་ལུ་གཞི་བཞག་པ་ཅིན་ འབྲེལ་ཆགས་མེད་པའི་སྲིད་བྱུས་ཚུ་དང་ བསྐྱར་བྱོད་དང་ འགན་འཁྲི་ ཚད་དམ་ཚུ་ལེགས་ཤོམ་སྤེལ་འབད་མ་ཚུགས་པ་ དེ་ལས་ བྱང་རིག་དང་ལྡན་པའི་ཕྱོགས་གྲུབ་མེད་པ་དང་ བརྟ་དོན་ བརྒྱུད་འབྲེལ་དང་འཇུག་རིག་དང་ལྡན་པའི་མཁོ་སྦྱོར་གི་སློབ་ལུགས་ཚུ་ཚད་ཅིག་ལས་བརྒྱལ་ལག་ལེན་མ་འབབ་མི་ཚུ་ལས་བརྟེན་ གཞུང་འབྲེལ་མཁོ་སྦྱོར་ལམ་ལུགས་འདི་ ཚུལ་མིན་ལྟོགས་གི་འབྲུང་ཉེན་ཅན་ཅིག་ཨིན་པས། འདི་ཚུ་འོག་ལུ་གོས་བསྐྱེད་འབད་ དེ་ཡོད།

3.1 གཞུང་གི་མཁོ་སྦྱོར་ནང་འབྲེལ་ཆགས་མེད་པའི་སྲིད་བྱུས་ཚུ་གནས་ཏེ་ཡོད་པ།

གཞུང་གི་མཁོ་སྦྱོར་ལམ་ལུགས་བརྒྱུད་དེ་ མི་སྡེ་དཔལ་འབྱོར་གི་དམིགས་དོན་མ་འདྲཱ་ཚུ་གྲུབ་ཞིའི་དོན་ལུ་ གཞུང་གི་སྲིད་བྱུས་ མོ་མོ་ཚུ་ནང་ འབྲེལ་ཆགས་ཚུ་འདུག། གཞུང་གི་བར་ཁྲིམས་ཚུ་ སྲིད་བྱུས་དང་བཀའ་རྒྱ་བར་ཐོར་ཚུ་གི་སློབ་ལམ་ གཏང་དོ་ ཡོད་པ་དང་ དེ་ཚུ་ གཞུང་གི་སྲི་བཞུགས་མཁོ་སྦྱོར་གི་དམིགས་དོན་ཚུ་ལུ་ ལྷན་བཅས་དང་འབྲེལ་བའི་མཉམ་འབྲེལ་མེད་པ་ལས་ བརྟེན་ འཕལ་འཕལ་ར་ དམིགས་དོན་ཚུ་ རྒྱུ་འབྲུག་འགྱུར་ཨིན་པས། རྒྱུ་འབྲུག་ལུ་ གཞུང་གི་མཁོ་སྦྱོར་ལམ་ལུགས་ནང་ སྦྱོར་ཚད་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་ཚུ་ གཤམ་འཁོད་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུན་ཚུ་ལས་བརྟེན་བྱང་སྤེལ་འདུག།

1) རིན་བསྐྱར་ཡིག་ཆས་ཚུ་ནང་ ཐོན་རྣམ་གི་གསལ་བཏོན་འབད་དགོ་པའི་ཚད་འཛིན་འབད་དེ་ཡོད་མི་དེ་གིས་ མཁོ་སྦྱོར་ འབད་བའི་ལས་སྡེ་ཚུ་ལུ་ སྦྱོར་ཚད་ལེགས་ཤོམ་ཡོད་པའི་ཅ་ཆས་ཚུ་དམ་ཁ་འབད་དགོ་པའི་ཚད་བཟོ་འབད་དེ་འདུག། ཚོང་ལོ་ཚུ་ནང་ལས་པར་ ཅ་ཆས་རྒྱུ་མ་དང་ འདྲ་གཉིས་མོ་ཚུ་གིས་གང་སྟེ་ཡོད་པའི་སྐབས་དང་ ཞག་འབག་འཐོབ་ ཞིའི་ནང་གོང་ཚད་འདི་ཐག་གཅད་གི་རྒྱ་རྒྱུན་ཚུ་ལས་སྦྱོར་ཚད་དྲག་ཤོས་ཚུ་ འགྲན་བསྐྱར་ཅན་གི་རིན་ གོང་གི་སློབ་ལམ་འཐོབ་ཞི་འདི་གཤོང་ལེན་ཅན་ཅིག་ཨིན་པས།

2) བྱང་འཁོད་ཀྱི་ཅ་ཆས་དང་ཞབས་ཏོག་ཚུ་ལུ་ སྦྱོར་ཚད་ཀྱི་ཚད་གཞུང་མེད་པར་གང་མ་ཁ་རྒྱུབ་དགོ་མི་འདི་གིས་ མཁོ་སྦྱོར་ འབད་བའི་ལས་སྡེ་ཚུ་ལུ་ སྦྱོར་ཚད་དྲག་པ་གང་མ་ཁ་རྒྱུབ་ཞི་ལས་ཚད་འཛིན་འབད་མ་ཨིན་པས། སྦྱོར་སྡེ་ལུ་དྲག་གཏང་ ཞིའི་འབད་བཟོན་བསྐྱེད་མི་ནང་ སྦྱོར་ཚད་ལུ་བརྟེན་འཛིན་མ་འབད་བར་ ལས་སྡེ་ཚུ་ལུ་ བྱང་འཁོད་ཀྱི་ཅ་ཆས་མཁོ་སྦྱོར་ འབད་ནི་ལུ་སྦྱོར་བསྐྱེད་བརྒྱུག་སྟེ་འདུག། འདི་བརྒྱུ་མའི་ལམ་ལུགས་དེ་གིས་ སྦྱོར་སྡེ་ཚུ་བཀའ་སྟོན་སྟེ་བཞག་སྟེ་ཕྱིའི་ ཐོན་དོན་ཚུ་དང་འགྲན་བསྐྱར་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ སྦྱོར་ཚད་ལུ་དྲག་གཏང་ནི་ལུ་འབད་བཟོན་བསྐྱེད་མ་བརྒྱུག་པར་ བཞག་ནི་ཨིན།

མཁོ་སྐྱབ་བཅའ་ཡིག་དང་སྒྲིག་གཞི་གིས་ རིན་བསྐྱར་དབྱེ་ཞིབ་ནང་ གོང་ཚད་ཀྱི་ཐོག་ཁར་སྐྱེས་ཚད་ཀྱི་ཚད་གཞི་ཡང་
 ལག་ལེན་འཐབ་དགོས་སྟེ་འཁོད་དེ་ཡོད་རུང་ ལག་འབག་ཚུ་སྦྱར་བཏང་ལུ་ གོང་ཚད་རྒྱུ་ཚུ་ཚིག་དང་འཇུག་ཏེ་རང་
 སྦྱོང་ལེན་པས། འདི་ཡང་གཙོ་བོ་རང་ མཁོ་སྐྱབ་འབད་བའི་ལས་སྡེ་འཁོད་ལུ་ ལག་འབག་གི་དོན་ལུ་ དུལ་
 འབྲེལ་མིན་པའི་རིན་བསྐྱར་དབྱེ་ཞིབ་ཀྱི་ཚད་གཞི་ཚུ་ལག་ལེན་འཐབ་ནིའི་ཤེས་བྱ་དང་རིག་ཚུ་མེད་མི་ལས་བརྟེན་བྱུང་
 རྟེ་འདུག། རིན་བསྐྱར་ནང་མཐའ་དབྱེ་ཀྱི་སྐྱགས་ཚུ་ཅིས་བརྟོན་འབད་བའི་སྐབས་ རྒྱ་རིག་གི་ཕྱོགས་སྐབ་འདི་ཅིས་
 འཛོག་མི་འབད་བས། ད་ལྟོ་གནས་ཏེ་ཡོད་པའི་དབྱེ་ཞིབ་ཀྱི་ཚད་གཞི་ ཚད་ལྡན་རིན་བཏོད་ཡིག་ཆས་ནང་གསལ་བཏོད་
 འབད་དེ་ཡོད་མི་འདི་ **མཐའ་འཁོར་གནས་སྐྱངས་དང་མཐུན་པའི་སྦྱིང་ཁྱིམ་དང་རྟེན་གཞི་ཚུ་བཟོ་སྐྱབ་འབད་ནི་དང་**
 ཡང་ན་ ཡུན་བརྟན་ཐོག་སྦྱོང་ནི་དང་ བཟོ་འདོན་འབད་ནིའི་ཐོན་དོས་ཚུ་མཁོ་སྐྱབ་འབད་ནི་བརླམ་ མཁོ་སྐྱབ་ལས་སྡེ་
 ཚུའི་དགོས་མཁོ་ཚུ་མཚོག་གྱུར་ཡོད་པའི་སྐབས་ མཁོ་སྐྱབ་ཚུ་ངེས་བདེན་སྟེ་འབད་ནིའི་ཕྱོགས་ཐག་གཅེད་ནིའི་ནང་ སུལ་
 དུ་ཕྱིན་མ་མིན་འདུག།

ལ) འབྲུག་གི་གོང་ཚད་ཀྱི་རྒྱུར་དེབ་ནང་ གནས་ཡོད་ཚོང་ཁྲོམ་གྱི་རིན་གོང་ཚུ་བཏོད་ནིའི་ཐང་ ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་སྟེ་མིན་
 འདུག། འདི་སྟོན་ཅིས་བརྟོན་པའི་སྐབས་ རིན་གོང་ཚུ་འབྲེལ་གཏུག་འབད་ས་རྒྱུ་ཚུ་ཚིག་གི་དོན་ལས་ ལག་ལེན་འཐབ་
 དོ་ཡོད་པ་མ་གཏོགས་ མཁོ་སྐྱབ་ལས་སྡེ་ཚུ་ལུ་དངོས་མཐོང་ཡོད་པའི་སྟོན་ཅིས་ཚུ་བཟོ་ནིའི་ལམ་སྟོན་སྟེ་ལག་ལེན་མི་
 འཐབ་པས།

མ) སྐྱེས་ཚད་ལུ་ འཛོལ་སྟོན་ལྟ་རྟོག་གི་ལུ་འགན་འབག་ནིའི་ཐང་ གཞུང་གི་མཁོ་སྐྱབ་དང་རྒྱ་དངོས་འཛིན་སྟོང་སྟེ་ཚན་དང་
 འབྲུག་གི་གནས་ཚད་ལས་ཁང་ དེ་ལས་ བཟོ་སྐྱབ་གོང་འཕེལ་བཏོད་ཚོགས་བརླམ་མའི་ལས་སྡེ་ཚུ་གི་བར་ན་ མཉམ་
 འབྲེལ་མིན་འདུག། ལས་སྡེ་འདི་ཚུ་ལུ་འགན་དབང་ཚུ་སོ་སོ་ཡོད་པ་ལས་ གཞུང་གི་མཁོ་སྐྱབ་ནང་ཐབས་ལམ་ཡང་སོ་སོ་
 འདུག། གཞུང་གི་མཁོ་སྐྱབ་དང་རྒྱ་དངོས་འཛིན་སྟོང་སྟེ་ཚན་གྱིས་མཁོ་སྐྱབ་འབད་བའི་ལས་སྡེ་ཚུ་ལུ་ ལྟ་རྟོག་གིས་ལུ་
 འགན་མ་འབག་པར་ མཁོ་སྐྱབ་བྱ་རིམ་ནང་ཕན་ཐོགས་འབད་ནིའི་ལུ་འགན་ལུ་ཚད་བཟོ་འབད་དེ་འདུག། དེ་བརླམ་སྟེ་
 བཟོ་སྐྱབ་གོང་འཕེལ་བཏོད་ཚོགས་ཀྱིས་ལག་འབག་ཚུའི་སྦྱིག་ཁྲིམས་ཀྱི་ལུ་འགན་ནང་ཚད་བཟོ་འབད་དེ་ཡོད་པ་དང་
 འབྲུག་གི་གནས་ཚད་ལས་ཁང་གིས་ རོ་སྦྱར་གྱི་ཐང་རྒྱུ་ཚུ་ཚིག་ ཞབས་ཏོག་སྦྱོལ་སྦྱོང་འབད་ནིའི་ནང་ ཚད་བཟོ་འབད་
 དེ་འདུག། དེ་འབད་ཕ་ལས་ ལག་ལེན་ནང་ སྐྱེས་ཚད་ལྟ་རྟོག་འབད་ནི་འདི་ ཡངས་ཏུ་གསལ་སྟེ་བཞག་ཅུག།

༣-༢ བསྐྱར་སྦྱོང་དང་ འགན་འཁུལི་ ཚད་དམ་ཚུ་སྦྱིང་སྦྱིང་མེད་པ།

མཁོ་སྐྱབ་ལས་སྡེ་ཚུ་ནང་ ལྟ་རྟོག་གི་ལམ་ལུགས་དང་ བཟོ་འཁོད་དམ་འཛིན་ དེ་ལས་ཀྱི་སྦྱོང་རྒྱུ་བཞག་ཚུ་སྦྱིང་སྦྱིང་མེད་མི་
 ལས་བརྟེན་ མཁོ་སྐྱབ་ཀྱི་སྦྱིག་གཞི་ཚུ་ལེགས་ཤོམ་སྟེ་བསྐྱར་སྦྱོང་འབད་མ་ཚུགས་པར་འདུག། སྦྱོང་བཟོ་ཚན་གྱི་འགན་འཛིན་པ་ཚུ་

སྐྱོད་དང་ཕྱིས་འཛིན་ལས་ཚན་དང་གཅིག་ཁར་བསྐྱོམ་ཏེ་འདུག། སྤྱིར་བཏང་ལུ་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ མཁོ་སྐྱབ་ལམ་ལུགས་ཚུའི་སྤྱི་
བསྐྱོམས་ཀྱི་ཚུགས་སྐབ་མིན་འདུག།

༡) ལས་སྡེ་ཚུ་ནང་ མཁོ་སྐྱབ་ཀྱི་ལཱ་འགན་ཚུ་བསྟར་སྤོད་འབད་ནིའི་བཟོ་བཀོད་ལས་བཞེན་ལྷན་རིག་གི་ཚུགས་སྐབ་མེད་པའི་
རྒྱ་རྒྱུན་འབད་དེ་འདུག། ལས་སྡེ་སྤོམ་ཚུ་དག་པ་ཅིག་ནང་མ་གཏོགས་ མཁོ་སྐྱབ་འདི་ བདག་སྐྱོད་དང་ཕྱིས་འཛིན་ལས་
ཚན་ཚུ་དང་གཅིག་ཁར་བསྐྱོམ་ཐོག་ལས་འཛིན་སྐྱོད་འབབ་སྟེ་འདུག། མཁོ་སྐྱབ་ཀྱི་ལཱ་འགན་ཚུ་གི་དོན་ལས་ སྡེ་སྟོན་མོ་མོ་
སྡེ་བཟོ་སྟེ་ཡོད་རུང་ སྤྱིར་བཏང་ལུ་ མཁོ་སྐྱབ་ཀྱི་ལས་བྱེད་པ་ཚུ་ལུ་ མི་སྟོབས་དང་ རིག་ཅུལ་ དེ་ལས་ཚུགས་སྐབ་ཀྱི་
ལྷན་པར་ལུགས་ཏེ་འདུག། གཞུང་གི་མཁོ་སྐྱབ་ནང་ཚུལ་མིན་ཚུ་བྱུང་པའི་རྒྱུ་རྐྱེན་འབད་མི་གཅིག་ ལྷན་རིག་གི་རིག་
ཅུལ་དང་ ཚུགས་སྐབ་ཚུ་མེད་མི་འདི་ཨིན་པས།

༢) སྤྱིར་བཏང་ལུ་ མཁོ་སྐྱབ་ཀྱི་ལཱ་འགན་འདི་ བདག་སྐྱོད་དང་འབྲེལ་བའི་ལཱ་གི་འབྲེལ་མཐུན་བརྩམ་ཅིག་སྟེ་བཅིས་ཏེ་ཡོད་པ་
དང་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལུ་ མཁོ་སྐྱབ་ཀྱི་མི་སྟོབས་སྤྱིང་སྤྱིང་བཟོ་ནིའི་དམིགས་གཏང་མིན་འདུག། མཁོ་སྐྱབ་ཀྱི་ལས་བྱེད་པ་
ཚུའི་ལྷན་རིག་གོང་འཕེལ་གཏང་ནིའི་དོན་ལས་ཆེད་དུ་བཙོན་པའི་ཐབས་ལམ་མ་བཏོན་པ་ཅིན་ མཁོ་སྐྱབ་ཀྱི་ལས་ལུགས་
ནང་ བསྐྱར་བཅོས་དང་ ལེགས་བཅོས་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་བཏོན་པའི་ས་གོ་མིན་འདུག།

༣) རིན་བསྟར་ཚོགས་རྒྱུན་ཚུ་ འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ལཱ་འགན་སོ་སོ་ཚུ་ནང་ལས་དང་ ཡང་ན་ མཁོ་སྐྱབ་ནང་རིག་ཅུལ་དང་
ཤེས་བྱ་མེད་པའི་ཚུགས་སྐབ་དང་མ་ལྡན་པའི་ལས་བྱེད་པ་ཚུ་གིས་འགྲུབ་སྟེ་འདུག།

༣.༤ བར་དོན་བརྒྱན་འབྲེལ་དང་འཕྲུལ་རིག་དང་འབྲེལ་བའི་མཁོ་སྐྱབ་ཀྱི་སྟོན་ལུགས་ཚུ་ཚད་ཅིག་ལས་བརྒྱལ་ལག་ལེན་འབབ་
ནི་མེད་མི་ལས་བཞེན་ མཁོ་སྐྱབ་ཀྱི་བྱ་རིམ་ཚུ་འཛིན་ཚད་མེད་པ་སོང་ཡོད་པ།

དེལ་ཕྱིས་ལྷན་ཁུངས་གིས་ eGP རིམ་ལུགས་འདི་གསར་བཏོད་འབད་དེ་ མྱོག་ཐོག་མཁོ་སྐྱབ་ཀྱི་གོ་རིམ་དང་པ་དེ་ རིམ་ཚན་
དག་པ་ཅིག་གི་སྟོན་ལས་ལག་ལེན་འབབ་ནི་འགོ་བཙུགས་ཏེ་འདུག། རིམ་ལུགས་འདི་འགོ་བཙུགས་ཏེ་ཡོད་རུང་ གཞུང་གི་མཁོ་སྐྱབ་
ཚུ་འཛིན་ཚད་ཅན་དང་དོན་སྟོན་ཅན་སྟེ་འགོ་འདེན་འབབ་ཚུགས་པའི་བར་དོན་བརྒྱན་འབྲེལ་དང་འཕྲུལ་རིག་དང་ལྡན་པའི་མཁོ་སྐྱབ་
ཀྱི་རིམ་ལུགས་སྤྱིང་སྤྱིང་དང་ འཕེལ་རྒྱས་ཅན་ཅིག་བཟོ་ནིའི་དོན་ལས་ དུན་རིང་མོ་སྟེ་འགོར་ནི་ཨིན་པས། འཛིན་ཚད་ཅན་མེད་
པའི་རྒྱ་རྒྱུན་དག་པ་ཅིག་འོག་ལུ་བཀོད་དེ་ཡོད།

༡) ཐབས་བྱས་དང་ལྡན་པའི་མཁོ་སྐྱབ་ཀྱི་འཆར་གཞི་འདི་ ད་ལྟོ་གཞི་བཙུགས་འབད་དགོ་པ་འདུག། སྤྱིར་བཏང་ལུ་ ལས་སྡེ་
ཚུ་གིས་ རིག་གསར་གྱི་ཐབས་ཤེས་བཏོན་ནི་དང་ གོང་ཚད་ཚུ་ལྷན་བསྟར་འབད་ནི་ དེ་ལས་ གོང་ཚད་བདེ་སྤྲིག་བཟོ་

ཞིའི་དོན་ལས་ ཚོང་ལམ་གྱི་བརྟུན་ཞིབ་དང་ དཔུང་ཞིབ་ཚུ་འགོ་འདྲེན་མི་འཐབ་པས། འདི་བརྩམ་མའི་བྱ་རིམ་གྱི་ཐབས་
ཤེས་ཚུ་བརྟོན་ཏེ་ཡོད་རུང་ བརྟོན་ཚུ་མེད་པ་ལས་ མཁོ་སྤྱོད་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་འཕྲོ་མཐུན་འབད་མི་ཚུ་གས་པས།

3.4 འབད་བཅོམ་བསྐྱེད་ནིའི་ལམ་ལུགས་ལང་མ་སྡེ་མེད་པ།

མཁོ་སྤྱོད་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ སྤྱིར་བཏང་ལུ་ ཚོང་ལམ་གྱི་བརྟུན་ཞིབ་འབད་ནི་མེད་པ་དང་ རིན་གོང་བཀོད་ཡོད་པའི་གོང་ཚད་འདི་
གི་ ལུང་བསྐྱར་དེས་གཏན་འཐོབ་ནིའི་དོན་ལུ་ མཁོ་སྤྱོད་བྱ་རིམ་གྱི་ཆ་ཤས་ཅིག་ཨིན་པའི་འབད་བཅོམ་གྱི་ལས་དོན་ཚུ་འབད་ནིའི་
ནང་འཐུས་ཤོར་བྱུང་མ་ཨིན་པས། གལ་སྲིད་ཚོང་ལམ་གྱི་ཞིབ་འཇུག་དང་ ཡང་ན་ འབད་བཅོམ་ཚུ་ལང་མ་སྡེ་བསྐྱེད་པ་ཅིན་ མཁོ་
སྤྱོད་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ དགོས་མཁོའི་སྤྱིས་ཚད་དང་ལྡན་པའི་ཅ་ཆས་ཚུ་ གོང་ཚད་རན་ཏོག་ཏེ་སྡེ་འཐོབ་ཚུ་གས་ནི་ཨིན་པས།

3.6 ལྷ་རྟོག་དང་ལྷ་བཀོད་སྦྱིང་སྦྱིང་མེད་པ།

འགན་འཁུན་དང་ ཆ་ཚང་ཉིང་ དེ་ལས་ དེས་བདེན་དང་ ལག་འབག་གི་སོག་ལམ་ཚུ་བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་ཡོད་པ་དེས་བརྟུན་བཟོ་ནིའི་
དོན་ལུ་ མཁོ་སྤྱོད་གྱི་བྱ་རིམ་ཚུ་ལུ་ ལྷ་རྟོག་དང་ལྷ་བཀོད་འབད་དགོས་འདི་གནམ་མེད་ས་མེད་ལག་ཆེ་ཏོག་ཏོ་ཅིག་ཨིན། འདས་
པའི་ལོ་རྒྱུ་ནང་ རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ལྷ་རྟོག་དང་ལྷ་བཀོད་ཚུ་ལང་མ་སྡེ་མ་འབད་མི་ལས་བརྟུན་ དཔུལ་
འཐོབ་སྤོད་དང་ ལཱ་མཇུག་མ་བསྐྱུལ་ སྦྱོན་ཅན་གྱི་ཅ་ཆས་དང་ལཱ་ ཞབས་ཏོག་ཚུ་དོས་ལེན་འབད་ཡོད་མི་ ཕྱིས་སོ་ཚུ་ལེགས་ཤོམ་
སྡེ་བདེན་དཔུང་མ་འབད་བར་ཡོད་མི་དང་ ལག་འབག་གི་གནས་ཚོགས་ལུ་འཁྲིལ་བསྐྱུན་མ་འབད་མི་ ལ་སོགས་པའི་གནད་དོན་ཚུ་
ལེ་ཤ་ར་དོས་འཛིན་བྱུང་སྟེ་ཡོད་པ་ཨིན། བཟོ་སྐྱུན་ཚུ་ནང་ རྟེན་གཞི་ཚུའི་སྤྱིས་ཚད་དེས་བརྟུན་ཡོད་པ་བཟོ་ནིའི་ཐབས་ལམ་འདི་ ལྷ་
རྟོག་དང་ལྷ་བཀོད་རྒྱུ་ཅིག་ཨིན། རྟེན་གཞིའི་བཟོ་བཀོད་ཀྱི་སྤྱིས་ཚད་འདི་ ལྷ་རྟོག་དང་ལྷ་བཀོད་ཚུ་ག་དེ་སྡེ་འབད་བཅོམ་
བསྐྱེད་དེ་འགོ་འདྲེན་འཐབ་ཡོད་པ་ཨིན་ན་ལུ་ རག་ལས་པ་ཨིན།

སྦྱོན་ཅན་གྱི་ལཱ་དང་ སྤྱིས་ཚད་མེད་པའི་ཅ་ཆས་ དེ་ལས་ དཔུལ་འཐོབ་སྤོད་དང་ སྦྱིལ་སྤོད་/བསྐྱར་སྤོད་ མ་འབད་མ་ཆ་ཚང་མ་
འབད་མ་ ལ་སོགས་པའི་གནད་དོན་ཚུའི་རྒྱ་རྒྱུན་གཙོ་བོ་གཅིག་ ལྷ་རྟོག་དང་ལྷ་བཀོད་ལང་མ་སྡེ་མ་འབད་མི་ལས་བརྟུན་ཨིན་པས།

3.8 ཕྱིས་ལོའི་མཇུག་ལུ་མཁོ་སྤྱོད་འབད་ཡོད་པ།

མཁོ་སྤྱོད་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ ཁོང་རའི་མཁོ་སྤྱོད་ཚུ་འཆར་གཞི་མ་བརྩམ་པར་ མཁོ་སྤྱོད་ཀྱི་ལས་སྤྱོད་མང་ཤོས་རང་ ཕྱིས་ལོའི་མཇུག་
གི་ བཞི་དཔུ་ནང་འབད་དེ་འདུག། དེ་སྡེ་ཕྱིས་ལོའི་མཇུག་བསྐྱུ་ཁམས་ལུ་ མཁོ་སྤྱོད་ནང་ཉལ་ཐོབ་རྒྱུ་མི་འདི་གིས་ མཁོ་སྤྱོད་ཀྱི་

གོས་ཐག་ཚུ་ མང་ཤོས་ར་འཆར་དངུལ་ཡོད་ངེས་ལུ་བརྟེན་ཡོད་པ་དང་ མཁོ་སྐྱབ་ལས་སྡེ་ཚུ་དེ་དགོས་མཁོ་ངོ་མ་ལུ་བརྟེན་མེན་མ་
ཡིན་པའི་བརྟེན་ལབ་དམ་མས།

འཆར་དངུལ་ཚུ་གཞུང་ཕྱི་སྲུ་ལོག་འགྲོ་ནི་ལས་བཀག་འཛིན་འབད་ནི་དང་
འཆར་དངུལ་ལས་སྡེ་ཚུ་དངུལ་འབྲེལ་གྱི་གྲུབ་འབྲས་བཏོན་ནི་དེ་དོན་ལས་
དགོས་མཁོ་ངོ་མ་ཚུ་དེ་བཅུས་འཛོག་དང་ ཚུལ་མཐུན་མཁོ་སྐྱབ་གྱི་འཆར་གཞི་ཚུ་
མ་བཅུམ་པར་ མཁོ་སྐྱབ་འབད་ནི་དེ་གོས་ཐག་ཚུ་ ཕྱི་སྲུ་ལོ་གི་མཚུགས་ལུ་གཅད་པ་
ཡིན་པས། འཆར་དངུལ་ལོག་འགྲོ་ནི་ལས་བཀག་འཛིན་འབད་ནི་དང་ དངུལ་
འབྲེལ་གྱི་གྲུབ་འབྲས་བཏོན་ནི་དེ་འགོས་བཤམ་མི་དེ་ ད་ལྟོ་གི་ཕྱི་སྲུ་ལོ་དོན་ལས་ འཆར་དངུལ་གནང་གོལ་འབད་དགོ་པ་ཅིན་
ལོ་ངོ་རྟེ་མའི་དངུལ་འབྲེལ་གྱི་གྲུབ་འབྲས་བཏོན་དགོ་པའི་ འཆར་དངུལ་གནང་གོལ་གྱི་བྱ་རིམ་ལས་བརྟེན་ཏེ་ཡང་བྱུང་མ་ཡིན་པས།
དེ་ལས་བརྟེན་ མཁོ་སྐྱབ་ཚུ་ཕྱི་སྲུ་ལོ་མཚུགས་བསྐྱུ་ཁམས་ལུ་ ཉལ་ཐོབ་རྒྱབ་པའི་སྐྱབས་ ཅ་ཆས་དང་ ཞབས་ཏོག་ཚུ་འཕྲུལ་ཚད་ལུ་
གཞོད་དེ་འབྲུག།

“ མཁོ་སྐྱབ་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ ཁོང་རའི་མཁོ་སྐྱབ་ཚུ་
འཆར་གཞི་མ་བཅུམ་པར་ མཁོ་སྐྱབ་གྱི་ལས་སྡེ་
མང་ཤོས་རར་ ཕྱི་སྲུ་ལོ་མཚུགས་གི་བཞི་དཔུ་ནང་
འབད་དེ་འབྲུག།

༣.༡ དངོས་འབྲེལ་མིན་པའི་དུས་བཟོ་ལས་བརྟེན་ ལས་འགུལ་མཚུགས་བསྐྱུ་ནི་དུས་ལུན་དང་སྐྱུས་ཚད་ལུ་གཞོད་ཡོད་པ།

མཁོ་སྐྱབ་ལས་སྡེ་ཚུ་དེ་ལས་འགུལ་གྱི་དུས་ལུན་དེ་ གཞུང་གི་ཕྱི་སྲུ་ལོ་དང་འབྲེལ་འགྲོ་དགོ་པས། ཕྱི་སྲུ་ལོ་དེ་མཚུགས་མ་བསྐྱུམ་ལས་
ལཱ་ཚུ་མཚུགས་བསྐྱུ་ནི་ནང་ཉལ་ཐོབ་རྒྱབ་དགོ་པ་ལས་ ལས་འགུལ་དུས་ལུན་གྱི་དུས་བཟོ་ལུ་འབྲུར་བ་དེ་ མང་ཤོས་ར་སྐྱར་མེད་སྡེ་
བཞག་སྟེ་འབྲུག། དཔེར་ན་ འཁོར་ལམ་ཕྱི་ནག་གཏང་ནི་ཚུ་ གནམ་བྱུར་གྱི་ཆར་རྒྱབ་དང་ བཟོ་བཏོད་ཚུ་ཕྱི་ཕྱི་འདམ་རྒྱབ་ནི་
ཚུ་གནམ་དགུན་ལུ་འབད་བ་ཅིན་ སྐྱུས་ཚད་ལུ་གཞོད་པ་ཡིན། ཡིན་རུང་ བཟོ་སྐྱུན་ནང་དེ་བཟུམ་མའི་གནམ་དུས་ཚོད་དང་མཐུན་
པའི་དགོས་མཁོ་ཚུ་སྐྱར་མེད་སྡེ་བཞག་མི་ལས་བརྟེན་ སྤྱིང་བྱིམ་དང་ ཡང་ན་ རྟེན་གཞི་ཚུ་སྐྱུས་ཚད་ལུ་གཞོད་དེ་འབྲུག།
ལུགས་སྲོལ་འདི་ གཞུང་གི་རིན་བསྐྱར་ཡིག་རིགས་གནས་ཚད་ནང་ ཁམ་དང་ཆར་བཟུམ་མའི་བཀག་མ་ཚུགས་པའི་འབྲུང་སྤྱིད་
པའི་གནས་སྐྱབས་ཚུ་ ལུན་སེང་ནི་ཆ་རྒྱུན་སྟེ་མ་བཅུས་མི་ལས་བརྟེན་བྱུང་སྟེ་འབྲུག།

ལོག་གཅིག་ལས་ གཞུང་གི་ལས་འགུལ་ལ་ལུ་ཅིག་ནང་ དངོས་འབྲེལ་མིན་པའི་ལས་འགུལ་མཚུགས་བསྐྱུ་དུས་ལུན་ཚུ་བཟོ་སྟེ་
ལས་སྡེ་ཚུ་ལུ་ བཟོ་བཏོད་དེ་ ཁོང་རའི་མཁོ་སྐྱབས་སྟོན་དང་ དུས་ཚོད་དང་འབྲེལ་མཚུགས་བསྐྱུ་བཅུག་སྟེ་ཡོད་པའི་གནས་སྐྱབས་
ཡང་འབྲུག། དེ་འབད་མ་ལས་ བཟོ་སྐྱུན་གྱི་དུས་ལུན་གཏན་འབེབས་བཟོ་བའི་རྒྱ་མཚན་ཁྲུངས་ལཱ་གྱི་གཞི་རྟེན་ཅིག་མེད་པ་ལས་
ལས་འགུལ་གྱི་ལས་བྱེད་ཚུ་ལུ་ ལཱ་བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་ནི་དེ་ནང་སྟོན་གཏང་ནི་དེ་གོ་སྐྱབས་བྱིན་ཏེ་འབྲུག།

མཇུག་དོན།

མཚོ་སྐབ་བཅའ་ཡིག་དང་སྤྱི་གཞི་གཞི་ནང་ ༢༠༡༧ ཙན་མ་གཏི་གཞུང་གི་མཚོ་སྐབ་ཀྱི་དོན་ལུ་ སྤྱི་བཟོ་མཚོ་སྐབ་ཀྱི་གཞི་བཤོད་མཚོ་སྐྱོད་འབད་མ་ཨིན། གཞུང་གི་མཚོ་སྐབ་འདི་ གཞུང་སྐྱོད་ལེགས་ལུ་གོད་སྐྱོན་རྒྱབ་ནི་གི་རུས་པ་ལུ་མི་ ཚུལ་མིན་མང་རབས་ཅིག་གིས་འཛིན་ཏེ་འདུག། དངུལ་འཐབ་སྐྱོད་མི་དང་ ལཱ་དང་ཙམ་ཏེ་སྤྱི་སྐྱུས་ཚད་སྐྱོད་དྲགས་ཡོད་མི་ དེ་ལས་ ལག་འབབ་གི་ལག་ལེན་སྐྱོ་དྲགས་ཡོད་མི་ལ་སོགས་པ་ཚུ་ རྒྱལ་གཞུང་ཚུ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ལས་སྡེ་ཚུ་ནང་ བད་འབྱུན་མི་བྱབ་ཆེ་བའི་ཚུལ་མིན་ཚུ་ཨིན། དེ་གིས་མདོ་བར་ ལས་སྡེ་ཚུ་ནང་བྱུང་ཡོད་མི་ འཕྲེལ་བསྐྱེད་མེད་པའི་གནད་དོན་ཚུ་དང་ ཚུལ་མིན་གྱི་ལག་ལེན་མང་རབས་ཅིག་ཡོད། སྤྱི་སྐྱུས་ཚད་དང་ དངུལ་གྱི་གནས་ཤོང་འཐོབ་ནི་འདི་ གདོད་ལེན་ཙན་ཙན་ཅིག་ཨིན་པས།

དངུལ་འཐབ་སྐྱོད་ནི་དང་ རྒྱང་བད་དང་གྲུབ་འབྲས་མེད་པའི་བཟོ་སྐྱོད་ དེ་ལས་ སྤྱི་སྐྱུས་ཚད་ཞན་པའི་ལཱ་ཚུ་གི་ཐོག་ལས་ དངུལ་ གཞུང་གི་ལས་བཅའ་དེ་ བཟོ་གྲུབ་མེད་ཏེ་ཡོད་པ་ལས་ ལས་སྡེ་གིས་ དངུལ་གྱི་གནས་ཤོང་མ་འཐོབ་པར་འདུག།

མཚོ་སྐབ་བཅའ་ཡིག་དང་སྤྱི་གཞི་གཞི་ནང་ འཕྲི་སྐྱོན་མང་རབས་ཅིག་འབད་ཡོད་རུང་ གཞུང་གི་མཚོ་སྐབ་ལམ་ལུགས་ཀྱི་ལག་ལེན་ནང་ལུ་ མདོན་གསལ་ཙན་ ཡང་ན་ ལེགས་སྤྱད་ཅིག་གཞི་ཡང་མ་འབྲུང་པས། གཞུང་གི་མཚོ་སྐབ་ནང་ལུ་ དངུལ་གྱི་གནས་ཤོང་གོང་གྲུབ་ཐབས་ལུ་ འཛིན་ཚད་ཙན་གྱི་བྱ་ལཱ་ལས་བརྟན་བཟོ་ཞི་དོན་ལུ་ དགོས་མཚུངས་འཇུག་པ་དང་ ཚོང་ལམ་གྱི་སྤྱི་བཟོ་སྐྱོད་ལུ་ འབྲེལ་མཐུན་ཙན་ཅིག་མིན་འདུག། དངུལ་ཚུ་སྤྲོད་ལག་གིས་ སྒོ་གི་འབྲེལ་གཞུང་གི་མཚོ་སྐབ་རིམ་ལུགས་ཀྱི་ཐོག་ལས་སྤྱི་གཞི་འབྲེལ་མཚོ་སྐབ་ཀྱི་ལམ་ལུགས་འགོ་བཙུགས་ཏེ་འབད་རུང་ འ་ལྷི་འདི་ གཞི་རྒྱུ་གྱི་ཆ་ཚན་གྱི་དོན་ལུ་རྒྱ་ལྟོགས་གཅིག་ཨིན་མས་ གཞུང་གི་མཚོ་སྐབ་འགོ་འདྲེན་འཐབ་ནི་ནང་ དགོས་མཚུངས་རུས་ལྷགས་དང་སྤྱི་བཟོ་སྐྱོད་ཀྱི་གནས་ཚད་ མཚོ་སྐྱོད་འབད་ཚུགས་པའི་ འོས་འབབ་མིན་འདུག། སྤྱི་བཟོ་སྐྱོད་དང་ འགན་དབང་ཚུ་ དེ་ལས་ དམིགས་བསལ་གྱི་ལམ་སྤྲོད་ལ་སོགས་པ་ཚུ་གསལ་ཏེ་གཏེ་མི་དེ་ ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་སྤྱི་སྐྱུས་ཚད་ལས་བརྟན་བཟོ་ཞི་དོན་དང་ རང་གཞིས་ཀྱི་བཀག་འཛིན་ཅིག་སྤྱོད་ཏེ་འདུག། ལག་ལེན་དང་ལུ་རྟོག་གི་ཐབས་ལམ་ཚུ་སྤྲོད་སྤྱོད་མེད་མི་ལས་བརྟན་ མཚོ་སྐབ་ཚུ་ནང་ ཚུལ་མིན་རྒྱ་ཚད་དྲགས་སྤྱོད་ཏེ་འདུག། སྤྱོད་ཙན་འབད་མི་མི་དམངས་འགན་འཛིན་པ་ཚུ་དང་ སྤྱི་བཟོ་སྐྱོད་ཚན་ལུ་ འགན་འཕྲེ་བཀལ་ནི་དང་ བཀག་འཛིན་འབད་ནི་གི་ལམ་ལུགས་མེད་མི་ལས་བརྟན་ འགན་ཁུར་ཚུ་གསལ་ཏེ་གཏེ་མིན་འདུག། སྤྱི་སྐྱུས་ཚད་དང་འབྲེལ་ཚད་གཉིས་ཆ་ར་དང་འབྲེལ་བའི་མཚོ་སྐབ་ཚུ་ འཛིན་སྐྱོང་འབད་ནི་གི་སྤྱི་བཟོ་སྐྱོང་གི་ལྷོགས་གྲུབ་མེད་མི་དེ་གིས་ གནས་སྤངས་འདི་ ཧེང་སྒྲུབ་ར་ཆ་བས་ཆེན་བཟོ་སྤྱོད་འདུག།

རུས་དང་བསྐྱེད་པའི་དགོས་མཚུངས་ལུ་གདོད་ལེན་འབད་མི་དང་ མི་དམངས་མཚོ་སྐབ་ནང་ དངུལ་གྱི་གནས་ཤོང་ལུ་ཕན་འདེབས་འབད་མི་ མཚོ་སྐབ་ཀྱི་བྱ་ལཱ་ཚུ་མཚོ་སྐྱོད་འབད་ཐབས་ལུ་ ལེགས་སྤྱད་ཚུ་ ཐབས་རིག་གི་སྤྱོད་ལས་འགོ་བཙུགས་དགོ། རིམ་ལུགས་དང་བྱ་ལཱ་ཚུ་ ཡོངས་རྒྱུ་སྤྱོད་ཚུ་ལེགས་ལུ་བརྟན་ཞིབ་འབད་དེ་ ཀློག་སྤྱོད་དང་ རྒྱུང་རིག་ལུ་གི་ཞུ་ཚུ་བཟོ་དྲགས་ཀྱི་སྤྱོད་ལས་ ཧེང་སྒྲུབ་ར་སྤྱི་བཟོ་སྐྱོང་བཟོ་དགོ། རྒྱལ་གཞུང་ཚུ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱི་གོ་སྐབ་འདེབས་ཚུ་ དེ་ལས་ནངས་པར་ གཞུང་གི་མཚོ་སྐབ་

ནང་བྱུང་མི་གདོང་ལེན་ཚུ་ལུ་ དང་ལེན་འབད་ནི་དང་ གཞུང་གི་མཚོ་སྐྱབ་ནང་ དུལ་གྱི་གནས་གོང་གྲུབ་ནིའི་དོན་ལུ་ མཚོ་སྐྱབ་
གྱི་ལག་ལེན་ནང་ ལེགས་སྐྱར་འབད་ནི་གི་ཚེ་འདུན་བསྐྱེད་དེ་ བཀོད་བཀོད་པ་ཡིན།

ཆ་ཤིང་པ། གྲོས་འདེབས་རྒྱ།

ད་ལྟོའི་མཁུ་བུ་གི་ལག་ལེན་གྱིས་ ཉེན་ཁ་མང་རབས་ཅིག་བཀའ་བའི་སྐབས་ལུ་ གཞུང་གི་མཁུ་བུ་ནང་ལུ་ དདུལ་གྱི་གནས་གོང་སྐྱེལ་སྐྱོད་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ སྤུས་ཚད་ཡར་ཅོད་གཏང་ནི་དང་ འཇུག་རིག་ཚུ་གི་སྐོ་ལས་ འཛུགས་ཚད་ཅན་གྱི་མཁུ་བུ་ལམ་ལུགས་བཟོ་ནི་དང་ བཟང་སྐྱོད་རྣམ་གཞག་གི་བསྐྱེད་མ་འབད་ནི་ཚུ་ ད་རེས་གྱི་དུས་ལུ་གནམ་མེད་ས་མེད་གལ་གནད་ཅན་ལུ་ འགྱུར་ཉེ་ཡོད།

མཁུ་བུ་གི་ལམ་ལུགས་འདི་ སྤྲོད་སྤྲོད་དང་ དུས་དང་བསྐྱེད་པའི་དགོས་མཁུ་བུ་གཏོང་ལེན་འབད་མི་དང་ གསལ་གཏོང་ཚུ་ལུ་ཕན་ཐབས་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་གཞུང་ཚུ་ཞིབ་དབའ་འཛུགས་གྱིས་ དདུལ་ཚུམ་ལྷན་ཁག་གིས་ འགོ་འདྲེན་ཐོག་ལས་ ལེགས་བཅོས་འབད་དགོ་པའི་ གཞི་དོན་གསུམ་གྱི་ཐོག་ལུ་ གྲོས་འདེབས་རྒྱ་བཀོད་དེ་ཡོད།

1. འཛུགས་ཚད་ཅན་དང་ སྐབས་མཐུན་གྱི་བྱ་རིམ་གྱི་དོན་ལུ་ མཁུ་བུ་བཟའ་ཡིག་དང་སྤྲོད་གཞི་ ལག་ལེན་ཅན་བཟོ་ནི།
2. དོན་སྤྲོད་ཅན་གྱི་ལག་ལེན་དེས་བརྟན་བཟོ་ནིའི་དོན་ལུ་ བའ་འབོད་དམ་འཛུགས་རྒྱ་བཀོད་གྱི་ལག་ལེན་ཚུ་སྤྲོད་སྤྲོད་བཟོ་ནི།
3. རྒྱ་དེམ་གི་ལུ་དང་ གུར་སྐྱོད་རྣམ་གཞག་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ འགན་འཁུར་དང་བཀའ་འཛུགས་དམ་སྲེ་ལག་ལེན་འབབ་ནི།

མཁུ་བུ་བཟའ་ཡིག་དང་ མི་དམངས་གྱི་མཐའ་དོན་གྲུབ་ཐབས་ལུ་ མཁུ་བུ་གི་བཟའ་ཡིག་དང་སྤྲོད་གཞི་དམ་དམ་སྲེ་ཡོད་མི་དང་ སྤྲོད་གཞི་ལེགས་བཅོས་ དགོས་མཁུ་བུ་མེད་པའི་བྱ་རིམ་ཚུ་ དེ་ལས་ འགན་ཁུར་གསལ་ཉོག་ཉོ་མེད་མི་ཚུ་ལས་བརྟེན་པའི་ མཁུ་བུ་འབད་དགོ་པ། ལམ་ལུགས་གྱི་ཆ་གནས་འདི་ བསལ་དགོ་པ་འདུག།

གཞུང་གི་མཁུ་བུ་ནང་བྱུང་མི་གནད་དོན་དང་དཀའ་ངལ་ཚུ་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ ད་ལྟོའི་མཁུ་བུ་བཟའ་ཡིག་དང་སྤྲོད་གཞི་འདི་ ཡོངས་ཚོགས་སྟེ་བརྟན་ཞིབ་འབད་དགོ་པ་དང་ ད་ལྟོའི་དགོས་མཁུ་བུ་འགྲུབ་ནི་དང་ མི་དམངས་ཐོན་སྐྱོད་ཚུ་འཛུགས་སྤྲོད་འབབ་ནི་ནང་ འཛུགས་སྤྲོད་སྤྲོད་བཟོ་ཐབས་ལུ་ བྱ་རིམ་ཚུ་སྐབས་བདེ་ཉོག་ཉོ་བཟོ་དགོ་པ་འདུག།

༤༡ འཛུགས་ཚད་ཅན་དང་དོན་སྤྲོད་ཅན་གྱི་མཁུ་བུ་ལམ་ལུགས་བཟོ་ཐབས་ལུ་ མཁུ་བུ་བཟའ་ཡིག་དང་སྤྲོད་གཞི་འདི་ ལེགས་སྐྱེད་འབད་དགོ་པ།

དདུལ་ཚུམ་ལྷན་ཁག་གིས་ ཚོང་ལམ་གྱི་སྐྱེད་འབྲས་ཚུ་ལུ་དོས་ལེན་འབད་ནི་དང་ འཛུགས་ཚད་ཅན་གྱི་བྱ་རིམ་བཟོ་ནི་ དེ་ལས་ གསལ་གཏོང་གྱི་ཐབས་ཤེས་ཚུ་ཡོད་པ་བཟོ་ནིའི་དོན་ལུ་ མཁུ་བུ་བཟའ་ཡིག་དང་སྤྲོད་གཞི་འདི་བསྐྱེད་བཟོ་འབད་དགོ་པ་འདུག། མཁུ་བུ་བཟའ་ཡིག་དང་སྤྲོད་གཞི་འདི་གིས་ ལག་ལེན་མ་འདུམ་དང་ ཚད་འཛུགས་དང་འགན་འཁུར་ཚུ་བརྟེན་ཉེ་ དབང་ཚད་གྱི་ དོན་ལུ་འོས་ལཱ་གི་གཞི་བཀོད་བྱིན་ནི་ཚུ་ དོས་ལེན་འབད་དགོ།

གནས་ཡོད་ཀྱི་མཁོ་སྒྲུབ་བཙུན་ལྷོ་གཞི་འདྲི་ནང་ དམ་དམ་དང་བདག་སྐྱོང་དང་འབྲེལ་བའི་དཀའ་སྐྱེལ་ཚན་གྱི་ བྱ་རིམ་
 ཚུ་གསལ་བཀོད་འབད་དེ་ཡོད་མི་དེ་གིས་ གསལ་གཏོང་ཚུ་བཀག་འཛུགས་འབད་ཡོད་པ་དང་ གསལ་གཏོང་གི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ལུ་
 ཤོ་སྐྱབས་ལངས་སྡེ་བྱིན་ཏེ་མིན་འདུག། འཕུལ་རིག་མཚོགས་ཅུགས་སྡེ་ཤོང་འཕེལ་འགྲོ་མི་དང་འཁྲིལ་ འཕུལ་རིག་དང་གཅིག་
 ཁར་འབྲེལ་འབབ་འབད་ཚུགས་ནི་དང་ ཚོང་ལམ་སྐུར་འབྲས་བུ་སྐྱུར་བཙུན་འགྲོ་མི་ལུ་ རྩོམ་ལེན་ཚན་སྡེ་གནས་ཐབས་ལུ་ མཁོ་
 སྐྱུབ་བཙུན་ལྷོ་གཞི་འདྲི་ ལེགས་བཙུན་འབད་དགོ་པ་འདུག། མཁོ་སྐྱུབ་བཙུན་ལྷོ་གཞི་གིས་ བརྟེན་
 འཕུལ་རིག་རིམ་ལུགས་ཐོག་ལས་ རོན་སྤྱོད་ཚན་གྱི་སྐོ་ལས་འགོ་འདྲེན་འབབ་ཚུགས་པའི་ སྤྱིར་བཏང་མཁོ་སྐྱུབ་ཀྱི་བྱ་རིམ་ཚུ་ནང་
 དགོས་མཁོའི་བསྐྱར་བཙུན་ཚུ་འབད་དགོ་པ་འདུག། མཁོ་སྐྱུབ་ཀྱི་འཛུགས་ཅོད་དང་དམ་འཛུགས་ཚུ་ འཐབ་སྡེ་ར་རྩ་བརྟེན་བཟོ་ཐབས་
 ལུ་ མཁོ་སྐྱུབ་བཙུན་ལྷོ་གཞི་འདྲི་བསྐྱར་ཞུབ་ཞིབ་འབད་དགོ་པའི་ དམིགས་བསལ་གྱི་གནད་དོན་ཚུ་ཡང་མོ་

- སྤྱི་ཚང་ཚན་གྱི་ཚད་རྩིས་དང་ཞབས་ཏྲུག་ཚུ་ རིན་ཤོང་དམའ་ཅུགས་སྡེ་འཐོབ་ནི་གི་འོས་འབབ་གསལ་ཏྲུག་ཏྲོ་ཡོད་པ་ཅིན་
 གཞུང་གི་མཁོ་སྐྱུབ་ཚུ་ཐད་ཀར་དུ་ལག་འབབ་ལུ་སྦྱོང་ནི་ ཡང་ན་ མ་དུལ་བྱིན་ཐོག་ལས་འགོ་འདྲེན་འབབ་བརྟེན་དགོ།
 དེ་འབད་བ་ཅིན་ གནས་འགྲུའི་ཤོག་འཛུགས་བཏོན་ནི་གི་ཐད་ཁར་ ལམ་ལུགས་ཚུ་ཅུགས་ཡོད་པའི་བྱ་རིམ་ཚུ་གི་ཐོག་
 ལས་ རིན་བསྐྱར་འབད་དེ་ཉོ་མི་དང་འབྲུད་པ་ད་ ཐད་ཀར་དུ་ ཡོངས་འབྲེལ་ཐོག་ལས་ཉོ་མི་འདྲི་ ལེ་ཏྲུག་ཏྲོ་འདུག།
- བརྟེན་འཕུལ་རིག་ཐོག་གི་སྒོག་འབྲེལ་གཞུང་གི་མཁོ་སྐྱུབ་ (eGP) གསལ་བཟོ་འབད་མི་དང་གཅིག་ཁར་ རིན་བསྐྱར་
 གསལ་བསྐྱུགས་འདྲི་ དུས་ཐོག་ལུ་གསལ་བསྐྱུགས་འབད་ཚུགས་ནི་ཞིན་ལས་ ཡོངས་འབྲེལ་ཐོག་ལས་ རིན་བསྐྱར་
 བརྟེན་ཅི་གི་དུས་ཚོད་གསལ་བཀོད་འབད་མི་འདྲི་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་དགོ་པ་འདུག། རིན་བསྐྱར་གྱི་གསལ་བསྐྱུགས་
 འདྲི་ ཐོ་བཀོད་འབད་མི་ཚོང་ལས་གར་གིས་ འཐོབ་ཚུགས་དོ་ཡོད་པ་ལས་ རིན་བསྐྱར་པ་ག་འབད་རུང་ རིན་བསྐྱར་
 རང་བཙུན་མར་གཏོགས་ཚུགས་དགོ།
- མཁོ་སྐྱུབ་ལས་སྡེ་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ བྱ་སྐབས་བརྟེན་ཏྲུག་ཏྲོ་སྤྱོད་ཐོག་གཅད་ཚུགས་པ་བཟོ་ནིའི་དོན་ལུ་ རིན་བསྐྱར་ཚུ་གནང་
 གོལ་འབད་ནི་ནང་ རིན་བསྐྱར་ཚོགས་ཚུང་གི་གནས་རིམ་ལག་ཚུ་ནང་ལུ་ ཤོ་རིམ་དང་ ཚོད་གཞི་ཚུ་བརྟེན་གཏང་དགོ་པ་
 འདུག། ཚོད་གཞི་ཚུ་ཡང་ གནས་རིམ་སྤུ་ཚོགས་ནང་ ལས་སྡེའི་འགོ་འཛུགས་ལུ་ མཁོ་སྐྱུབ་ཀྱི་བཅད་མོང་གནང་གོལ་
 འབད་ནི་ནང་ དུལ་འབྲེལ་གྱི་ཚོད་བཟོ་ནིའི་དོན་ལུ་ བཟོ་བཟོམ་ཞིན་པས། ཞིན་རུང་ ལས་སྡེའི་འགོ་འཛུགས་ལུ་
 ཁོང་རའི་ལས་སྡེ་ལུ་བགོ་བཀའ་འབད་མི་འཆར་དུལ་ནང་ལས་ ཟད་སོང་ཚུ་གནང་འགོལ་འབད་ནི་གི་དབང་ཚོད་ཡོད་པ་
 བཞིན་དུ་ རིན་བསྐྱར་ཚུ་འཛུགས་ཅོད་འབད་ནི་གི་ཚོད་གསལ་བཀོད་འབད་མི་དེ་གིས་ ལམ་ལུགས་འདྲི་ཉེང་སྐལ་ར་ཚུ་ག་
 ཅུགས་བཟོ་ནི་ཞིན་པས། ལྷག་པར་དུ་ ཤོས་ཐག་གཅད་ནི་དང་ གཞི་བརྟེན་འབད་ནི་ མོ་མོང་བྱེ་མི་དེ་གིས་ མགོ་

འཕྲོ་སེ་སེ་བཟོ་ནི་ཡིན་མ་དང་ ཅུས་ཚད་དང་ཐོན་ལཱ་འབྲེལ་གནས་ཐོག་ལས་ ལས་སྡེ་གིས་ ཞབས་ཏྲོག་སྤོང་ནི་གི་
འཛིན་ཚད་ཡང་མར་ཕབ་འབད་ནི་ཡིན་པས།

- རིན་བསྐྱར་ཚུ་དབྱེ་ཞིབ་འབད་ནི་ནང་ གནས་ཡོད་ཀྱི་རིན་བསྐྱར་དབྱེ་ཞིབ་བྱ་རིམ་ཚུ་དང་ ཚད་གཞི་ཚུ་བསྐྱར་ཞིབ་འབད་
དགོས་འདུག། དབྱེ་ཞིབ་ཀྱི་ཚད་གཞི་ནང་ལུ་ དུལ་འབྲེལ་གྱི་རིན་བསྐྱར་ཙམ་ཅིག་མེན་པར་ ལག་འབག་དགོས་མཁོ་ཚུ་
གི་གཞི་ཚུ་ལུ་ རོས་ལེན་འབད་ཚུགས་པའི་རིན་བསྐྱར་པའི་ལྷོགས་གྲུབ་གསལ་སྟོན་འབད་ཚུགས་པའི་ཚད་གཞི་ཚུ་ཚུང་
དགོས་འདུག། ཚད་ལྡན་གྱི་རིན་བསྐྱར་ཡིག་ཚམ་ནང་ གསལ་བཀོད་འབད་མི་ཚད་གཞི་ནང་ལུ་ གནས་ཤོང་བསྐྱོམས་
པའི་ཞབས་ཏྲོག་དང་ ཚོང་སྐྱར་འབྲེལ་ཚར་བའི་བྱུལ་གྱི་ཞབས་ཏྲོག་ ཡང་ན་ གལ་གནད་ཅན་གྱི་སྤྱི་ཚུ་ཚད་ཀྱི་ཚད་གཞི་
ཚུ་ཡང་ བརྩི་འཛོག་འབད་དགོས་འདུག།
- ལུ་ཚུ་དབྱེ་ཞིབ་འབད་ནི་ནང་ མཐའ་དབྱེ་གྱི་སྤྱི་གསལ་ཚད་ཚུ་ཕྱི་ལོ་བཏོན་འབད་བའི་སྐབས་ལུ་ འཕྲུལ་རིག་གི་ཁེ་སན་འདི་
བརྩི་འཛོག་འབད་དགོས་འདུག། མཐའ་དབྱེ་གྱི་སྤྱི་གསལ་ཚད་འདི་ གཙོ་བོར་ དུལ་འབྲེལ་གྱི་རིན་བསྐྱར་ལུ་ རག་
ལས་ཏེ་འདུག། དེ་འབད་མ་ལས་ གྲུབ་འབྲས་གྱི་སྤྱི་གསལ་ཚད་ལུ་གཞོན་སྟོན་འབྲུང་ནི་ཡིན་པའི་ ལག་ལེན་སྤོ་ཤོས་ཚུ་ལས་
ཉེན་སྲུང་འབད་ནི་དོན་ལུ་ མཐའ་དབྱེ་གྱི་སྤྱི་གསལ་ཚད་ནང་ལུ་ འཕྲུལ་རིག་གི་ཁེ་སན་ཚུ་བརྩི་འཛོག་འབད་དགོས་
འདུག། འ་ལྷི་འདི་ མཐའ་དབྱེ་གྱི་སྤྱི་གསལ་ཚད་ཕྱི་ལོ་བཏོན་འབད་བའི་སྐབས་ལུ་ རྒྱ་རིག་གི་ཚད་གཞི་ཚུ་ལུ་ འོས་ལྡན་
གྱི་སྤྱི་གསལ་ཚད་བཀོ་སྟོན་འབད་ཐོག་ལས་ གྲུབ་ཚུགས་ནི་ཡིན་པས།

༤.༡ རིན་བསྐྱར་བཙུགས་པའི་སྐབས་ལུ་ཐོན་རྒྱུ་དབྱེ་ཞིབ་ཚུ་གསལ་བཀོད་འབད་དགོས།

ཐོན་རྒྱུ་གསལ་བཀོད་འབད་མི་འདི་གིས་ སྤྱི་ཚད་དེས་བརྟན་འབད་ཚུགས། ཐོན་རྒྱུ་འདི་གིས་ ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་སྤྱི་གསལ་ཚད་
གཏན་འབེབས་འབད་ནི་ཡིན་མ་ཚད་ དེ་སྡེ་ དགོས་མཁོ་གི་གྲངས་སུ་བཙུགས་མི་འདི་གིས་ ད་ལས་ཕར་ ལག་ལེན་
འཕྲོ་མཐུད་འབད་ནི་ནང་ དེས་བརྟན་བཟོ་ནི་དང་ ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་ཚེ་ཚད་ཡར་འབྲེལ་གྲངས་ཚུ་ཡིན་པས། མཁོ་སྒྲིབ་
བཅའ་ཡིག་དང་སྤྱི་གཞི་གཞི་འདི་གིས་ ཐོན་རྒྱུ་གསལ་བཀོད་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དང་ ཅ་དངོས་བཟོ་མི་གི་གནད་དོན་ཚུ་ རིན་
བསྐྱར་ཡིག་ཚུ་ནང་ གསལ་བཀོད་འབད་མ་ཚོགས་སྡེ་ཡོད་པ་ད་ ལས་སྡེ་ཚུ་ ཐོན་རྒྱུ་མཐོ་འབད་མི་ ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ཉོ་
སྤྱོད་འབད་ནི་དེ་ གནམ་ཁ་ཚད་ཅིག་ལས་མེད་པ་ཡིན་པས། ཅ་དངོས་དང་ཞབས་ཏྲོག་ཚུ་ སྤྱི་ཚད་སོ་སོ་གི་ཐོག་ལུ་ ཤོང་
ཚད་ཡང་མ་འདྲུས་སྡེ་འོང་མ་ཡིན་པས། སྤྱི་བཏང་ལུ་ ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ གཞི་ཚུ་དེ་ཡོད་པའི་ཐོན་རྒྱུ་དང་བཟོ་བཀོད་
དང་འབྲེལ་བའི་ སྤྱི་ཚད་ཅན་དང་ཚོ་ཚད་ཡོད་པའི་ཅ་དངོས་ཚུ་མེན་པར་ ཤོང་ཚད་ཚུང་བའི་ཅ་དངོས་ཚུ་ ཉོ་སྤྱོད་འབད་
ནི་ལུ་ གནམ་ཁ་རྒྱབ་སྟེ་འདུག། དཔེར་ན་ ཤོང་ཚད་ཚུང་ཀུ་ནང་ མཁོ་སྒྲིབ་འབད་མི་ སྤྱི་ཚད་མེད་པའི་ སྤྱི་གསལ་འབྲེལ་

གི་ཅ་ཆས་ཚུ་ ཐོན་རྒྱུ་མཐོ་བའི་ལས་སྡེ་ཚུ་ལས་ མཁོ་སྐྱབ་འབད་མི་ཅ་ཆས་ཚུ་དང་འབྲེ་མཉམ་སྡེ་ ལག་ལེན་དང་ ཚོ་
ཚད་ དེ་ལས་ལུན་བརྟན་གྱི་ཐང་དུ་ ལས་ལེན་མིན་འདུག། དེ་འབད་མ་ལས་ དེ་སྡེ་ ཞོང་ཚད་ཚུར་ཀུའི་ཐོག་ལུ་ མཁོ་
སྐྱབ་འབད་ནིའི་ གན་ལ་ཁ་རྒྱུ་མི་འདི་ མཁོ་སྐྱབ་བཅའ་ཡིག་དང་སྤྱི་གཞི་ནང་ གསལ་བཀོད་འབད་མི་ དམ་འཛིན་
ལས་བརྟན་ཨིན་པས། ཨིན་རུང་ ཐོན་རྒྱུ་མཐོ་བའི་ཅ་དངོས་དགོས་འཐོན་ཡོད་པའི་བདེན་ལཱ་ལས་ཚུ་ ལས་འགྲུལ་གྱི་
དགོས་མཁོ་དང་བསྟུན་ དབྱེ་ཞིབ་འབད་དགོས་འདུག།

**༤.༡ མཁོ་སྐྱབ་བཅའ་ཡིག་དང་སྤྱི་གཞི་ནང་ལུ་ ཚོང་ཁྲིམ་གྱི་ཞོང་ཚད་ཞིབ་འཇུག་བསྐྱར་སྤོང་འབད་དགོ་པའི་ དགོས་མཁོ་ཚུ་
ངེས་པར་དུ་བཟུགས་དགོས།**

མཁོ་སྐྱབ་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ ཚོང་ཁྲིམ་ཁ་ལུ་ མཁོ་སྐྱབ་གྱི་གན་ལ་ཁ་ཡོད་པ་ཤེས་ནི་དང་ ཐོན་སྐྱེད་དང་འབྲེལ་བའི་ ཁྲིམ་གྱི་
ཞོང་ཚད་གྱི་བརྟན་སྟོན་ཚུ་ ཉ་གོ་བ་ཅིན་ ཅ་ཆས་ག་ཅི་ཉོ་སྐྱབ་འབད་ནི་ཨིན་ན་ ཐག་བརྟེན་ཞེ་དང་ ཞོང་ཚད་གྱི་སྟོན་ཚུ་
བརྟན་ནི་ དེ་ལས་ ལག་འབག་གི་ལཱ་སྤོང་ནི་དང་འབྲེལ་བའི་ དབྱེ་ཞིབ་དང་གན་ལ་ཁ་འཇུག་འདི་ཚད་གཞི་ཚུ་ གོ་སྐབས་གཅིད་
ནི་ནང་ སན་ཐོགས་བྱུང་ནི་ཨིན། དེ་ལས་བརྟན་ ཁྲིམ་གྱི་ཞིབ་འཇུག་འདི་གིས་ ཁེ་སན་གཉིས་ལྟུབ་སོབ་དོ་ཡོད་པ་ད་-- དེ་
ཡང་ མཁོ་སྐྱབ་ལས་སྡེའི་ དགོས་མཁོ་སྐྱབ་ཚུ་གསུང་པའི་ཐོན་སྐྱེད་དང་ཞབས་རྟོགས་ཚུ་གི་བརྟན་སྟོན་ཐོབ་ནི་དང་ རིན་
བཀོད་ཞོང་ཚད་དང་གཅིག་ཁར་ རྒྱུད་བསྐྱར་འབད་ནིའི་ནང་ ཁེ་སན་བྱུང་ཐབས་ལུ་ ད་ལྟོའི་ཁྲིམ་གྱི་ཞོང་ཚད་ཚུ་ ཤེས་
རྟོགས་བྱུང་ཚུ་གསུང་ནི་ཨིན་པས། དེ་ལས་ གསལ་བཀོད་གྱི་ཐབས་ཤེས་དང་ ཡང་ན་ ཐོན་སྐྱེད་གསལ་བཤད་འབད་ཞབས་རྟོགས་
ཚུ་གི་སྒོར་ལས་ མཁོ་སྐྱབ་ལས་སྡེ་ལུ་ ཤེས་བྱ་མེད་མི་འདི་ འཚོལ་ཞིབ་འབད་ནི་ནང་ སན་ཐོགས་བྱུང་ནི་ཨིན་པས།
ཁྲིམ་དང་འབྲེལ་བའི་བརྟན་སྟོན་ཚུ་ ཏུས་མཐུན་འབད་དེ་ རྒྱུན་སྐྱོད་འཐབ་མི་འདི་གིས་ མཐའ་འཇུག་ལུ་ མཁོ་སྐྱབ་དང་
འབྲེལ་བའི་ དཔུགས་གི་གནས་གོང་སྐབས་ནི་ནང་ སན་ཐོགས་བྱུང་ནི་ཨིན་པས། དམིགས་བསལ་གྱི་ཞོང་ཚད་མཐོ་དྲག་འབད་
མི་ ལག་འབག་གི་ལཱ་ཚུ་ནང་ ཁྲིམ་གྱི་ཞོང་ཚད་ཞིབ་འཚོལ་འབད་ནི་འདི་ ཉ་ཅང་གིས་ལག་ཆེས་ཅིག་ཨིན་པ་ད་ དེའི་
སྐབས་ལུ་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་ཅ་ཆས་ཚུ་ བཟོ་སྐྱུན་འབད་མི་ནང་ལས་ར་ འཚོལ་སྐྱབ་འབད་བ་ཅིན་ ཁེ་སན་རྒྱ་ཆེས་སྡེ་
བཟོ་ཚུ་གསུང་པའི་གོ་སྐབས་འདུག།

རིན་བསྐྱར་ཞོང་ཚད་ རྒྱུད་བསྐྱར་གྱི་ཐོག་ལས་ གཞན་འབབས་འབད་ཐབས་ལུ་ མཁོ་སྐྱབ་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ ཁྲིམ་གྱི་ཞོང་
ཚད་ཚུ་ བརྟེན་ཞིབ་ལེགས་ཤོམ་སྡེ་ བསྐྱར་སྤོང་འབད་དགོས་གསུང་བས། ཁྲིམ་གྱི་ཞོང་ཚད་གྱི་ཐོག་ལུ་ བརྟེན་ཞིབ་
ལེགས་ཤོམ་འགོ་འདྲེན་འཐབ་པ་ཅིན་ མཁོ་སྐྱབ་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ ཁེ་སྐབས་ཅན་གྱི་ཞོང་ཚད་ཐོག་ལུ་ དགོས་མཁོ་ཅན་གྱི་
སྐྱུས་ཚད་དང་ལྡན་པའི་ཅ་དངོས་ཚུ་སྐབས་ཚུ་གསུང་ནི་ཨིན་པས།

གཞུང་གི་གནས་ཤིང་ནང་ དགོས་བརྗེད་ཚུ་གཅིག་བསྐྱོན་གྱི་སྐོ་ལས་ཐོན་སྐྱེད་ཡར་སེང་ལེ་འབབ་གྱི་ལེ་ཕན་འཐོབ་ནིའི་དོན་ལུ་
ཐབས་བྱས་ཅན་གྱི་མཁོ་སྐྱབ་ལུ་ཕན་ཐབས་མི་འབད་བས།

བདག་སྐྱོང་གི་མགུ་འཐོམ་ལམ་ལུགས་དང་ ཟད་འགྲོ་མར་ཕབ་འབད་ཐབས་དང་ དགོས་བརྗེད་གཅིག་བསྐྱོན་མས་དང་ ཐོན་སྐྱེད་
ཡར་སེང་གི་ལེ་འབབ་འཐོབ་ནིའི་དོན་ལུ་ དམིགས་བསལ་གྱིས་ གཞུང་གི་ལས་སྡེ་ཚུ་ནང་སྤྱིར་བཏང་གིས་མཁོ་སྐྱབ་འབད་བའི་ཅ་
ཆས་ཚུ་གི་དོན་ལས་ དབང་ཚད་ལྡེ་བ་ལུ་བསྐྱབ་འཕེལ་མཁོ་སྐྱབ་ཚུ་དགོཔ་འདུག།

ནང་འཁོད་དམ་འཛིན་དང་ མཁོ་སྐྱབ་གྱི་བྱ་རིམ་ཚུ་ལེགས་ཤོམ་སྤེལ་སྤྱོད་མ་འབད་བའི་གནད་དོན་ཚུ་སེལ་ནིའི་དོན་ལུ་ ནང་འཁོད་
འཛོལ་སྐྱོན་གྱི་ལུ་འགན་ཚུ་ དམ་འཛིན་དང་ ལྷ་རྟོག་དང་འགན་འཁུག་གི་ལམ་ལུགས་ཚུ་སྤྱིར་སྤྱོད་བཟོ་ནི་ དེ་ལས་ གཞུང་གི་མཁོ་སྐྱབ་གྱི་
སྤྱིར་སྤྱོད་བཟོ་དགོཔ། ལུ་འགན་ཚུ་ནང་ ལྷ་རྟོག་གི་ལམ་སོལ་གཞི་བཙུགས་འབད་དགོཔ་འདུག།

འདི་ཚུ་ནང་ གཤམ་གསལ་ཚུ་ཚུད་པ་ཨིན།

**༤.༦ དཔུལ་ཕྱིས་ལྷན་ཁག་གིས་ eGP རིམ་ལུགས་འདི་ དེ་བ་ལྷན་སྤྱོད་སྤྱིར་དང་མཁོས་རིན་ཅན་ དེ་ལས་ ལག་ལེན་
འཐབ་རོ་བདེ་རྟོག་རྟོ་བཟོ་དགོཔ།**

བདེ་དོན་བརྒྱན་འབྲེལ་དང་འཕུལ་རིག་གི་སློབ་ལུགས་ཚུ་གིས་མཐུན་ཚུན་འབད་དེ་ ཅ་ཆས་དང་ ལུ་དང་ཞབས་རྟོག་ཚུའི་མཁོ་སྐྱབ་
གྱི་འཛིན་སྐྱོང་ཚུ་ eGP རིམ་ལུགས་ཐོག་ལས་འབད་དགོཔ་ཨིན། དཔུལ་ཕྱིས་ལྷན་ཁག་གིས་གསར་བཟོ་འབད་དེ་ཡོད་པའི་
e-GP རིམ་ལུགས་འདི་ལུ་ རེ་འདུན་སྤོམ་ཡོད་པ་དང་ གཞུང་གིས་ཡོངས་འབྲེལ་ཐོག་མཁོ་སྐྱབ་འབད་དགོཔ་འདི་རྒྱ་མཚན་རྒྱ་ཆེ་
འགས་འདུག། སློབ་ཐོག་མཁོ་སྐྱབ་གྱི་དོན་ལས་ འཕུལ་རིག་གི་གསར་བཟོ་དང་ ལག་ཆས་གསར་པ་ཚུ་བཟོ་ཡོད་པ་ལས་
གཞུང་གིས་མཁོ་སྐྱབ་གྱི་ལུ་འགན་ཚུ་གཞི་སྐྱར་འབད་ནིའི་གོ་སྐབས་འདུག། བདེ་དོན་འཕུལ་རིག་གི་འབྲེལ་ཁ་འདི་གིས་ མཁོ་སྐྱབ་
གྱི་ལས་བྱེད་དང་རིན་བཏོད་པ་ཚུ་འབྲེལ་བ་འཐབ་ནི་མར་ཕབ་དང་ ཡང་ན་ མེད་པ་བཟོ་ཚུགས་ནི་ཨིན། འདི་གིས་མཁོ་སྐྱབ་བྱ་
རིམ་ནང་དངས་གསལ་ནང་འཛོན་ཚད་ཡར་འགྲུབ་གཏང་ནི་གིས་མ་ཚད་པར་ གཡོ་སྐྱེའི་ལག་ལེན་གྱི་གོ་སྐབས་ཚུ་ཡང་མར་ཕབ་
འབད་ཚུགས་ནི་ཨིན། འདི་ལས་བརྟེན་ མཁོ་སྐྱབ་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་རིན་བསྐྱར་ནང་བཅའ་མར་གཏོགས་མི་མང་སུ་ལེན་ཚུགས་ནི་
ཨིན་མ་ལས་ འཇུན་བསྐྱར་མང་སུ་འོང་ཚུགས་ནི་ཨིན་མ་དང་ ལྷ་རྟོག་དང་འཆར་གཞི་དོན་སྤྱོད་ཅན་སྤེལ་འབྲེལ་འཐབ་ནིའི་དོན་
ལས་ ལག་ཆས་ཚུ་ཡང་ འགྲུབ་སྤྱོད་ཚུགས་ནི་ཨིན། གཞུང་གི་མཁོ་སྐྱབ་ནང་གྲལ་གཏོགས་འབད་ནིའི་རེ་འདོད་ཡོད་མི་ མཁོ་
སྐྱོད་པ་/ལག་འབག་པ་/སྐོས་སྟོན་པ་ཚུ་གིས་ eGP རིམ་ལུགས་ནང་ལས་པར་དུ་ ཐོ་བཏོད་འབད་དགོཔ་ཨིན། དེ་མ་ཚད་ ལམ་

སྟོན་ཚུ་ལངས་སྡེ་འོང་དགོས་དང་ eGP རིམ་ལུགས་ལུ་ཕན་ཐབས་འབད་ནི་འོ་དོན་ལུ་ མཁོ་སྐྱོབ་བཅའ་ཡིག་དང་མྱིག་གཞི་ནང་
དགོས་མཁོའི་བསྐྱར་བཅོས་ཚུ་འབད་དགོས་ཨིན།

བྱ་རིམ་ཚུ་ལུ་ཕན་ཐབས་འབད་ནི་འོ་སྟོན་གས་གྲུབ་དང་ མོས་ཐག་གཅེན་ནི་ དེ་ལས་ ལྷོ་ཉེ་དང་བསྐྱར་སྟོན་ཚུ་ལང་ཉེ་གཏང་
ཐབས་ལུ་ e-GP ནང་མ་ཚུང་པའི་ལཱ་འགན་ཚུ་ག་ར་བསྐྱར་ནི་གཅིག་སྦྱོར་གྱི་ལམ་ལུགས་ཅིག་དགོས་འདུག།

༤.༦ མཁོ་སྐྱོབ་ལམ་ལུ་སྦྱོར་གྱིས་ལྷོ་ཉེ་དང་ལྷོ་བོ་དྲུག་སྤྱི་སྦྱོར་བཅོ་དགོས།

མཁོ་སྐྱོབ་ལམ་ལུ་སྦྱོར་གྱིས་འོས་ལྷན་གྱི་སྐབས་ཚད་དམ་འཛུགས་དང་ ཡིད་ཆེས་གྱི་ཐབས་ལམ་གྱི་སྟོ་ལས་ དདུལ་གྱི་རིན་ཐང་འཐོབ་
ཡོད་པ་དེས་བརྟན་བཅོ་ནི་འོ་དོན་ལུ་ ཚད་ལྷན་གྱི་ལྷོ་ཉེ་དང་ལྷོ་བོ་དྲུག་ དེ་ལས་ སྤྱི་སྦྱོར་ཡོད་པའི་ལམ་ལུགས་ཅིག་བྱིན་དགོས་
ཨིན། ལས་སྦྱོར་ནང་སྐབས་ཚད་ལམ་ལུ་ཅ་ཆས་དང་ཞབས་ཏེག་ཚུ་འཐོབ་ཡོད་པའི་གནས་སྤངས་ལེ་ག་འཐོན་ཡོད་པ་ལས་ ལས་
སྦྱོར་ནང་ མཁོ་སྟོན་པ་/སྦྱོར་ཚན་ཚུ་གིས་སྦྱོང་འབད་ཡོད་པའི་ཅ་ཆས་དང་ཞབས་ཏེག་ཚུ་དེ་སྐབས་ཚད་ལམ་དེ་བུ་འབད་ནི་འོ་དོན་
ལུ་ ལམ་ལུགས་སྤྱི་སྦྱོར་ཅིག་དགོས་འདུག།

སྐབས་ཚད་གྱི་བྱེད་ཚུ་དང་འབྲེལ་བསྐྱོར་ཡོད་པའི་ཞིབ་དཔྱད་ཚུ་འབད་དགོས་དང་ མཐའ་དབྱེད་ལུ་སྦྱོང་འབད་ཡོད་མི་ཚུ་
མཇུག་བསྐྱར་སྟོན་ཡོད་པའི་བཅོ་དགོས་ཚུ་རྩིས་མ་ལེན་པའི་ཉེ་མ་ལས་ ལག་འབག་ནང་བོ་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱོག་འགན་ཚུ་འབད་ཡོད་པ་
དེས་བརྟན་བཅོ་དགོས་ཨིན། ལཱ་ཚུ་བསྐྱར་སྟོན་འབད་པའི་སྐབས་ལྷོ་ཉེ་དང་བསྐྱར་སྟོན་ཚུ་སྤྱི་སྦྱོར་བཅོ་དགོས་འདུག། ལྷོ་
ཉེ་གྱི་མཁོ་སྐྱོབ་འཁོར་རིམ་གྱི་གལ་ཆེ་བའི་རིམ་པ་ག་རའི་ནང་ ལྷོ་ཉེ་ལུ་ལཱ་སྦྱོང་གོ་དགོས་དང་ ཞིམས་འགལ་དང་ཉམས་འཇུག་གྱི་
གནད་དོན་གྱི་ཐང་ ཐབས་ལམ་གཞན་དང་ དང་ལེན་ཚུ་དེས་པར་བྱ་འབད་དགོ་པའི་ཕྱོག་འགན་བཀའ་དགོས་ཨིན། ལས་འགུལ་
ཚུ་བསྐྱར་སྟོན་འབད་པའི་སྐབས་ དོན་སྤྱི་ཅན་གྱི་དམ་འཛུགས་ལུ་ལམ་ལུགས་ཚུ་དེས་བརྟན་ཡོད་པ་བཅོ་ནི་འོ་དོན་ལུ་ ལས་འགུལ་
འཛུགས་སྦྱོར་གྱི་གནད་དོན་དག་པ་ཅིག་སེམས་ཁ་བཞག་དགོས་ཡོད་མི་ཚུ་འོག་ལུ་བོ་དེ་ཡོད་མེད་མོ་།

- ལཱ་གི་མདུན་སྟོན་ལྷོ་ཉེ་དང་བསྐྱར་སྟོན་ཚུ་གི་ཞིབ་དཔྱད་ལས་ ལས་འགུལ་གྱི་འཕེལ་རིམ་གྱི་གྲུབ་འབྲས་ཚུ་ལྷོ་ཉེ་དང་བསྐྱར་སྟོན་ཚུ་
ལུ་ ལཱ་གི་ལས་འཆར་ཚུ་དེས་པར་བྱ་སྐུལ་དགོས་བཅོ་དགོས་ཨིན།
- ཕན་ཚུན་རིག་རྒྱལ་དང་ཉམས་སྦྱོར་ དེ་ལས་ ལཱ་འབད་དགོ་པའི་ས་གནས་གྱི་གུངས་ཁ་གི་ཐང་ ས་གནས་བཅོ་དགོས་འགོ་
དཔོན་ཚུ་ས་གནས་སོ་སོ་ཚུ་ནང་ བཀའ་བཙུགས་ལེགས་སྐྱོར་འབད་དགོས་འདུག།
- ལས་འགུལ་ཚུ་ག་ཅི་འབད་ཚུང་ བསྐྱར་སྟོན་མ་འབད་པའི་ཉེ་མ་ལས་ བསྐྱར་སྟོན་འབད་པའི་ལམ་སྦྱོང་གི་སྟོན་གས་གྲུབ་
བཅིས་འཛུགས་འབད་དགོས་འདུག།

- ལག་འབག་གི་གནས་ཚུགས་ཚོགས་ཆུང་དང་འཁྲིལ་བསྐྱོན་འབད་ཡོད་པ་དེས་བརྟན་བཟོ་ནི་དོན་ལུ་ ས་གནས་ལཱ་རྟོག་གི་གནས་རིམ་ ཅེས་ མོས་ཐག་གཅད་ཡོད་མི་ཚུ་བདེན་དཔུང་འབད་ནི་འི་བྱ་རིམ་ཚུ་གཞི་བཙུགས་འབད་དགོཔ་འདུག། འདི་ཚུ་ཡང་ཅི་ལྟོ་།
 - ཅ་ཆས་ཚུ་གསལ་བཀོད་འབད་ཡོད་མི་དང་ འབོར་ཚད་དང་འཁྲིལ་སྤྱོད་ནི། (རྩི་ས་ རྩོ་ ལིང་ བྱེམ་ ལ་སོགས་པ་ ཚུ་)
 - ཐག་གཅད་དེ་ཡོད་པའི་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་བཀོལ་སྤྱོད་འབད་ནི། (མི་སྟོབས་དང་ འཕུལ་ཆས་ཚུ་)
 - སྤོན་བྱིན་ཚུ་ གསལ་བཀོད་འབད་དེ་ཡོད་པའི་དགོས་དོན་ཚུ་འི་དོན་ལས་ལག་ལེན་འཐབ་ནི།
 - སྤུས་ཚད་ཀྱི་འཆར་གཞི་ཚུ་བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་ནི། (དམ་འཛིན་དང་ ཡིད་ཆེས་)
- ལས་སྡེ་ནང་འཁོད་ནང་ ཆེ་མཐོའི་དབང་འཛིན་ཚུ་གིས་ རིན་གོང་དང་སྤུས་ཚད་ཚུ་ དུས་ཐོག་ལུ་གཏན་འབེབས་དང་ བསྐྱར་ཞིབ་ དེ་ལས་ བདེན་དཔུང་འབད་ཐོག་ལས་ དེས་བརྟན་བཟོ་དགོཔ་ཡིན། ཚོད་རྩིས་ཚུ་ པར་རིས་དང་ བཟོ་ བཀོད་ཚུ་ནང་ལས་ འཐོབ་ཡོད་པའི་འབོར་ཚད་བརྟན་ནི་དོན་ལས་ ལཱ་ཁ་གསལ་བཟོ་སྟེ་ཡོད་པའི་ཡིག་ཆས་ཚུ་གིས་ རྒྱབ་རྟེན་འབད་དགོཔ་ཡིན།
- ལཱ་ཚུ་མཇུག་བསྟུ་ཡོད་པའི་བདེན་ཁུངས་སྡེ་ ཅ་ཆས་བཙུགས་སྐྱིལ་འབད་ཡོད་མི་ཚུ་ (དམིགས་བསལ་གྱིས་ནང་ན་ བཙུགས་ཡོད་མི་ཚུ་) ཚད་འཇལ་ཁ་གསལ་ཚུ་དང་བཅས་པའི་སྟོལ་ལས་ པར་གྱི་སྤྱོད་ཚུ་དང་སྤྱོད་ཚུ་སྤྱོད་འབད་ དགོཔ་འི་དགོས་མཁོ་བཀོད་དགོཔ་འདུག།

༤.༤ མི་མང་མཁོ་སྐྱབ་ནང་ རྒྱ་རིག་དང་ ཀུན་སྤྱོད་རྣམ་གཞག་ཡར་ཤུག་བཏང་དགོཔ།

བྱ་བའི་གནས་སྤོད་གོང་འཕེལ་བཏང་ཐོག་ལས་ མཁོ་སྐྱབ་ཀྱི་འགན་འཛིན་པ་ཚུ་གི་ ཀུན་སྤྱོད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གི་ཐད་དུ་ མོས་ འཆར་སུལ་དགོཔ་འདུག། མཁོ་སྐྱབ་དང་འབྲེལ་བའི་འགན་འཛིན་པ་ལུ་ མཁོ་སྐྱབ་ཀྱི་ལམ་ལུགས་ལུ་གནས་ནི་ནང་ དེས་བརྟན་ བཟོ་ནི་ བག་ཡོད་ཀྱི་ཐོག་ལས་ འཕྲོ་བརྟུག་ཉུང་སུ་བཟོ་ནི་ ཚུལ་མེད་འཛིན་སྤྱོད་དང་གཡོ་ཚོལ་གྱི་བྱ་སྤྱོད་ཚུ་ལས་ བཀག་ཐབས་ འབད་ནི་ཚུ་དང་འབྲེལ་བའི་ གནད་འགག་ཆེ་བའི་འགན་ཁུངས་ཕོག་པ་ཡིན། གཞུང་གི་མཁོ་སྐྱབ་ཚུ་ བདག་སྤྱོད་གི་ལས་རིམ་བཟུམ་ ཅིག་མེན་པར་ ཐབས་བྱས་ཅན་གྱི་རྒྱ་རིག་སྡེ་ དེས་འཛིན་དགོཔ་འདུག། དེ་འབད་ཕྱི་ལས་བརྟེན་ གལ་ཅན་གྱི་མཁོ་སྐྱབ་ཀྱི་ལཱ་ ཚུ་ མཐར་འཁྲོལ་ཅན་སྡེ་ རྒྱུང་ཐབས་ལུ་ མཁོ་སྐྱབ་འགོ་དཔོན་ཚུ་ལུ་ ལྷོགས་སྤྱོད་དགོཔ་འདུག། དེ་མ་ཚད་ བྱ་བའི་གནས་ སྤོད་ཀྱི་ཐོག་ལུ་ ལམ་སྟོན་ཁ་གསལ་བཟོ་སྟེ་ འབྲེལ་ཡོད་འགན་འཛིན་པ་ཚུ་ལུ་ དེ་འོ་སྟོར་ལས་ གོ་རྟོགས་བྱུང་ནི་དང་ ཀུན་སྤོད་ དང་འབྲེལ་བའི་གནས་སྤངས་ཚུ་འི་ འགན་ཁུངས་འབག་ཚུགས་པ་བཟོ་ནི་ དེ་ལས་ ཤང་བདེན་ཡར་ཤུག་བཏང་ནི་གི་དོན་ལུ་ གོ་ བད་སྤོད་ནི་འདི་ ག་ནི་བས་འག་ཆེ་ཕ་ཅིག་ཡིན་པས།

དེ་གིས་ མཁོ་སྐྱོབ་ཀྱི་ལས་དོན་ལྷན་པའི་ཚན་པ་བཅོ་ཉི་དང་ འགན་འཛིན་པ་ཚུ་ མཁོ་སྐྱོབ་ཀྱི་ཉམས་མྱོང་དང་ལྷོགས་གྲུབ་ དེ་ལས་ ལྷན་པའི་ཚན་པ་བཅོ་ཉི་ལུ་ བན་ཐོགས་བྱུང་ལོང་། མཁོ་སྐྱོབ་ཀྱི་ཞབས་ཏོག་ཚུ་ མི་ངོམ་ངོས་འཛིན་དང་ སྤྱོད་བཟུང་ཚུ་གི་ཐོག་ལས་ ལྷན་པའི་ཚན་པ་བཅོ་དགོས་འདུག། ལས་སྡེ་ཚུ་ནང་ གཞུང་གི་མཁོ་སྐྱོབ་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་ཚུ་ མང་ཤོས་ཅིག་ མཁོ་སྐྱོབ་ འཛིན་སྐྱོང་ནང་འབྲུས་ཤོར་བྱུང་མི་ལས་བརྟེན་བྱུང་སྟེ་འདུག།

༤.༩ སྐྱོན་ཆ་འཕྲི་བའི་དུས་ཡུན་ཡང་མང་འབད་དགོས།

སྐྱོན་ཆ་འཕྲི་བའི་དུས་ཡུན་འདི་ བཅོ་བཏོད་ཀྱི་གནས་ཤོང་དང་རིགས་ མགོ་རྫོག་བྲགས་དང་ དེ་འདྲོད་ཚན་གྱི་ཚེ་ཚད་ལུ་ གཞི་ བཞག་སྟེ་ མོས་ཐག་གཙང་དགོས་ཡོད་པ་ད་ དེ་ཡང་ སྐྱུས་ཚད་མེད་པའི་ལུ་ལུ་བརྟེན་པའི་ གནད་དོན་བྱུང་པའི་སྐབས་ ཉེན་ལ་ སྐབ་ཞིའི་ལུ་ཚད་ དེས་བརྟེན་བཅོ་ཞིའི་དོན་ལུ་ཨིན། སྐྱོག་མེའི་ལུ་དང་ རྒྱ་དུང་བཙུགས་ལས་ དེ་ལས་ འཁོར་ལམ་དང་ སྤྱིང་ ལྷིམ་ ཟམ་ཚུ་དང་འབྲེལ་བའི་ བཅོ་སྐྱོན་གྱི་ལུ་ཚུ་གི་ སྐྱོན་ཆ་འཕྲི་བའི་དུས་ཡུན་སོ་སོ་བཅོ་དགོས་འདུག། བཅོ་སྐྱོན་གྱི་ལུ་ཚུ་གི་ གནས་ཤོང་དང་འཕྲིལ་ཏེ་ སྐྱོན་ཆ་འཕྲི་བའི་དུས་ཡུན་འདི་ ཟླ་ངོ་༡༢ གི་དུས་ཡུན་བཞག་ཡོད་པ་ཨིན་པས། སྐྱོན་ཆ་འཕྲི་བའི་དུས་ ཡུན་ཚུ་སྤྱིད་བཏང་ནི་ནང་ འོག་ལུ་བཏོད་མི་ གནས་སྤངས་ཚུ་ལྟ་དགོས་འདུག།

- བཅོ་སྐྱོན་གྱི་སྐྱུས་ཚད་བརྟེན་ཞི་ནང་ ཁས་ལེན་འབད་ཐབས་བཅོ་ཞིའི་དོན་ལུ་ སྐྱོན་ཆ་འཕྲི་བའི་དུས་ཡུན་འདི་ འོས་འབབ་ ལྷན་པའི་དུས་ཡུན་ལུ་ རྒྱ་སྤྱིད་བཏང་དགོས་ཡོད་པ་ད་ ཡང་ན་ རྟེན་གཞི་འདི་གི་ཚེ་ཚད་དང་གཅིག་ཁར་ སྐྱོམ་མཐུན་ འབད་དགོས་འདུག།
- ཁག་འབག་པ་ཁོ་ར་ལུ་ སྐྱོན་ཆ་འཕྲི་བའི་དུས་ཡུན་ལྱིན་བཙུག་སྟེ་ དེ་འབྲེལ་གྱི་ལྷན་ཐབས་ཀྱི་སྐྱུགས་ཚད་ཚུ་ ལྱིན་དགོས་ འདུག།

༤.༡༠ བཅོ་སྐྱོན་གྱི་དུས་ཡུན་གཏན་འབེབས་འབད་ནི་ནང་ ཚན་རིག་གི་ཐབས་ལམ་བཅོ་དགོས།

ལས་འགུལ་དང་འབྲེལ་བའི་ བཅོ་སྐྱོན་གྱི་དུས་ཡུན་འདི་ ཚན་རིག་གི་ཐབས་ལམ་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ གཏན་འབེབས་འབད་དགོས་ ཡོད་པ་ད་ དེ་ཡང་ འོས་འབབ་ཚན་གྱི་ལས་འགུལ་གྱི་དུས་ཡུན་ཨིན་པའི་བད་མཚོན་བརྟེན་ཞིའི་དོན་ལུ་ ས་ཁོངས་ནང་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ (འབྲུལ་ཆས་དང་ལས་མི་) བཙུགས་དགོས་དང་ ཅ་ཆས་དགོ་པའི་གནས་སྤངས་ དུས་བསྐྱུན་འགྱུར་བ་ལ་སོགས་པའི་གནད་ འགག་ཆེ་བའི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ལུ་ གཞི་བཞག་དགོས་འདུག། ཨ་རྟག་བརྩམ་འབད་བ་ཅིན་ བཅོ་སྐྱོན་གྱི་དུས་ཡུན་ཚུ་ གཞུང་གི་ ཕྱིས་ལོ་དང་གཅིག་ཁར་ གོ་རིམ་སྤྱིག་ཞིའི་དོན་ལུ་ གཏན་འབེབས་འབད་མ་ཨིན། ཁག་འབག་པ་ལུ་ འོས་འབབ་མེད་པའི་དུས་

ཡུན་འཁྲི་བའི་བསྐྲང་ལས་བཅོ་སྐྱོན་ཚུ་དུས་ཚོད་ལར་མཚུགས་བསྐྱེ་འི་དོན་ལུ་གཤམ་ཐོབ་རྒྱབ་པའི་ནམ་དུས་ལུ་སྐྱུ་ཚད་ལུ་གཞོན་པ་བྱུང་མ་ཡིན་པས། ཕྱི་ལོ་མཚུགས་བསྐྱེ་བའི་ཉེ་མ་ལུ་མཚུགས་བསྐྱེ་འི་དོན་ལུ་ལཱ་ཚུ་འཚབ་འཚབ་སྟེ་འབད་བའི་ནམ་དུས་ལུ་ལས་འགུལ་དུས་ཡུན་དང་འབྲེལ་བའི་དུས་བསྐྱེན་འགྱུར་བའི་གནས་སྟངས་ཚུ་བརྩི་མཐོང་མེད་པར་ལུས་ཏེ་འདུག། འོག་ཅིག་ལས་བཅོ་སྐྱོན་སྐབས་ལུ་དུས་ཡུན་ལེ་གཅིག་ཏེ་འབད་རུང་ལཱ་བསྐྱར་སྦྱོད་དང་མཚུགས་བསྐྱེ་གི་ནང་ལུ་མཐུས་ཤོར་བྱུང་འི་སྐོར་སྦྱོད་པ་ཡིན་པས། འཁོར་ལམ་ཅི་ནག་བཏང་གི་དང་རྟེན་གཤི་གུར་ཅི་འདམ་བཏང་གི་ལཱ་ཚུ་བྱུང་ཅིག་དང་འཁྲིམ་བཅོན་དེ་ལེ་ལེ་སྐྱུ་ཚད་ལུ་གཞོན་པ་སྦྱོན་རྒྱབ་དོ་ཡོད་མི་ལས་བརྟེན་ཡིན། དེ་འབད་མ་ལས་བརྟེན་བཀག་ཐབས་མེད་པའི་གནས་སྟངས་དཔེར་ན་ཁམ་རྒྱབ་མི་དང་ཆར་རྒྱབ་མི་འདི་ལག་འབགས་ལུ་གཞོན་སྦྱོན་རྒྱབ་པའི་དེས་མེད་གནས་སྟངས་སྟེ་བརྩི་འཛོགས་འབད་མི་འདི་མཁོ་སྐྱབ་ལས་སྟེ་ཚུ་དང་ལག་འབགས་གཉིས་ཆ་རའི་ལ་ཐུག་ལས་འབད་བཅོམ་མེད་པ་ལས་བརྟེན་ཡིན་པས། ལས་འགུལ་གྱི་འཚར་གཤི་བཅོ་བའི་སྐབས་ལུ་ལས་འགུལ་གྱི་དུས་ཡུན་ནང་ཁམ་རྒྱབ་མི་དང་ཆར་རྒྱབ་མི་ལ་སོགས་པའི་སྦྱོན་དཔག་འབད་ཚུགས་པའི་བཀག་ཐབས་མེད་པའི་གནས་སྟངས་ཚུ་གི་རྒྱ་རྒྱུ་ཚུ་བརྩི་འཛོགས་འབད་དགོ་པ་འདུག། དེ་མིན་པ་ཅིན་སྟེ་ཚུ་ཚུ་ལུ་འོས་འབབ་མེད་པའི་དུས་ཡུན་གུར་གཤི་བཀག་སྟེ་ཉེས་ཚད་བཀག་མི་འདི་འོས་འབབ་ཅིག་མིན་འདུག། དེ་འབད་མ་ལས་ལཱ་མཚུགས་བསྐྱེ་འི་དུས་ཡུན་འདི་ཚུ་རིག་ཐབས་ལམ་གྱི་ཐོག་ལས་གཏན་འབེབས་འབད་དགོ་པ་དང་མཁོ་སྐྱབ་ལས་སྟེ་ཚུ་ནང་དང་བདེན་དང་ཤོ་མཚུངས་དེས་བརྟེན་བཅོ་བའི་སྐབས་ལུ་སྦྱོན་དཔག་འབད་ཚུགས་པའི་བཀག་ཐབས་མེད་པའི་གནས་སྟངས་ཚུ་བརྩི་འཛོགས་འབད་དགོ་པ་འདུག།

༤.༡༡ མི་མང་མཁོ་སྐྱབ་དོན་སྦྱོར་ཅན་དང་འཛིན་སྐྱོང་གཤི་བརྩུགས་འབད་ཐབས་ལུ་མཉམ་འབྲེལ་དང་ལྷ་རྟོག་གི་ལམ་ལུགས་སྦྱོང་སྦྱོང་གཤི་བརྩུགས་འབད་དགོ་པ།

རྒྱལ་ཁབ་ནང་ཅ་ལ་ནང་འབྲེན་འབད་མིའི་གོང་ཚད་དང་འབྲེལ་བའི་བརྟེན་ཚུ་ལེགས་ཤོམ་མེད་པ་ལས་བརྟེན་མཁོ་སྦྱོད་པ་ཚུ་གིས་དེས་པ་མེད་པའི་གོང་ཚད་བཀོད་པ་ཡིན་པས། འོང་འབབ་དང་ཅ་དམ་ལས་ཁུངས་ལུ་ཅ་ཁུལ་དང་ཚོང་ཁུལ་ཚུ་བཀག་འཁྲིམ་འགན་དབང་ཡོད་པ་ལས་ལས་ཁུངས་འདི་གིས་ཅ་ཆས་ཀྱི་ཐོག་ལུ་གསལ་བསྐྱེགས་འབད་མི་གོང་ཚད་དང་འབྲེལ་བའི་བརྟེན་ཚུ་ལེགས་ཤོམ་སྟེ་རྒྱུན་སྦྱོང་འབབ་དགོ་པ་ཡིན། ལཱ་ནི་བརྟེན་ཚུ་བརྩི་མཐོང་འབད་བཅོན་མཁོ་སྐྱབ་ལས་སྟེ་ཚུ་གིས་ཅ་ཆས་ཀྱི་གོང་ཚད་སྦྱོང་མང་ཚུ་ལེགས་ཤོམ་སྟེ་ཉ་གོ་ཚུགས་ཏེ་གོང་ཚད་མཐོ་ཏུ་གསལ་སྦྱོད་དོ་ཡོད་མི་གི་གནད་དོན་ཚུ་མར་ཕབ་འབད་ཚུགས་ནི་ཡིན་པས། འབྲུག་ཚད་གཤི་བཀོད་འཛིན་འདི་ཐོན་སྦྱོང་གི་ཐོག་ལུ་བདེན་ཁུངས་འོ་སྦྱོར་འབད་གི་ནང་ཞབས་ཏེ་སྦྱོད་ནི་རྒྱུ་མ་ཅིག་ཡིན་པས། སྐྱུ་ཚད་དེ་ལྟེ་ཞིབ་དང་ལམ་ལུགས་དང་འཁྲིམ་བའི་བཀག་ཡོད་ཀྱི་ལས་རིམ་ཡོད་མེད་ཀྱི་དེ་ལྟེ་ཞིབ་འབད་དེ་ལཱ་དང་ཅ་དོས་ཚུ་གི་སྐྱུ་ཚད་འདི་ཚད་གཤི་མཐའ་མ་དང་བསྐྱེན་ཡོད་མེད་ཀྱི་དེས་བརྟེན་བཅོ་བའི་དོན་ལུ་

འབྲུག་ཚད་གཞི་བཞུགས་འཛིན་གྱིས་ མཁའ་རློབ་ལས་སྟེ་ཚུ་དང་ ཚད་འཛིན་ལས་སྟེ་ཚུ་དང་གཅིག་ཁར་ མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་ལས་ འགོ་འདྲེན་འཐབ་ཞིའི་གོ་སྐབས་འདུག།

ལཱ་དང་ཅ་དངོས་མཁའ་རློབ་ཀྱི་ནང་ལུ་ སྤུས་ཚད་འདི་ ཚ་གྲང་ཅན་གྱི་གནད་དོན་ཅིག་ཡིན་མཁེད་ འོ་མཁའ་ལུ་ ཅ་དངོས་རྒྱུས་མ་ ལྟུང་ཉེས་ ཡོད་པ་ཅིན་ གནད་དོན་འདི་ འཐོན་ཉེ་ར་ལུས་ནི་ཡིན་པས། ཚད་འཛིན་གཅིག་ལུ་འདི་ འབྲུག་ཚད་གཞི་བཞུགས་ ཚོགས་དང་ ཚོང་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་ (བསྟན་ཆུས་ལྷན་ཁག) དེ་ལས་ འོང་འབབ་དང་ཅ་དམ་ལས་ཁུངས་ཚུ་གིས་ མཉམ་ འབྲེལ་གྱི་ཐོག་ལས་ འཛུལ་སྟེ་ཚུ་དང་ ཚད་འཛིན་འགོ་འདྲེན་འཐབ་ཉེ་ ཅང་འཁོད་འོ་མཁའ་ཚུ་ནང་ ཅ་དངོས་སྤུས་ཚད་ལྟུང་ཚུ་ མཉམ་བཅུག་པར་བཞག་ནི་འདི་ཡིན་པས། གཞུང་གི་ཅ་དངོས་དང་ལཱ་ ཞབས་རྒྱ་གུ་མཁའ་རློབ་ཀྱི་ནང་ སྤུས་ཚད་ཡོད་པ་བཟོ་ བྱི་དོན་ལུ་ དཔུལ་ཕྱིས་ལྷན་ཁག་དང་ བཟོ་བསྟན་གོང་འཕེལ་བཞུགས་ཚོགས་ དེ་ལས་ འབྲུག་ཚད་གཞི་བཞུགས་འཛིན་དང་ ཞབས་རྒྱ་གུ་ལག་ལ་སོགས་པའི་ཚད་འཛིན་ལས་སྟེ་ཚུ་དང་ ལས་སྟེ་གཞན་ཚུ་གིས་ མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ཐབས་ལམ་ཅིག་གཞི་ བཅུགས་འབད་དགོས་འདུག།

༤.༡༢ འབྲུག་གི་ལས་འཆར་གོང་ཚད་འདི་ ཡོངས་ཚོགས་དང་ལྟུང་རིག་ཅན་དགོས།

ལཱ་གི་དངོས་གྲངས་དང་ གོང་ཚད་ཚུ་མཉམ་སྦྲེབ་འབད་ནི་ནང་ ལས་སྟེན་ཡོངས་ཚོགས་སྟོན་ཐབས་ལུ་ འབྲུག་གི་ལས་འཆར་གོང་ ཚད་འདི་ མཐིལ་ཕྱིན་སྟེ་བསྐྱར་ཞིབ་འབད་དགོས་འདུག། འབྲུག་གི་ལས་འཆར་གོང་ཚད་འདི་གིས་ གཞུང་གིས་འགོ་འདྲེན་འཐབ་ མི་ བཟོ་སྐྱེད་ལས་འགྲུལ་མང་ཞོས་ཅིག་ནང་ གནས་གོང་གི་སྟེན་ཕྱིས་བརྟན་ཞིའི་གཞི་མ་ཅིག་སྟེ་ ལག་ལེན་འཐབ་ཡོད་པ་ད་ གོང་ཚད་ཚུ་ ཅུས་རིམ་གྱི་ཐོག་ལུ་ ཅུས་མཐུན་བཟོ་དོ་ཡོད་པ་ཡིན་པས། འབྲུག་གི་ལས་འཆར་གོང་ཚད་ཐོག་ལས་ སྟེན་ཕྱིས་ བརྟན་མི་ཚུ་ ཆ་བཞག་ཚུགས་པ་ཅིག་དགོས་ཡོད་པ་ད་ དེ་ནང་བཞུགས་ཤིང་ཡོད་པའི་ ལཱ་གི་དངོས་གྲངས་ཚུ་ འཛོལ་བ་མེད་པའི་ ཐབས་རིག་དང་འབྲེལ་བའི་ཐབས་ཤེས་དང་ གོང་ཚད་ཚུ་ ད་ལྟོའི་འོ་མཁའ་གྱི་གོང་ཚད་དང་ ཤོ་མཚུངས་བའི་བརྟན་འབད་དགོ། ད་ལྟོའི་འོ་མཁའ་གྱི་གོང་ཚད་གྱི་ཐོག་ལུ་ ཞིབ་འཛོལ་འགོ་འདྲེན་འཐབ་ཞིའི་ ལས་ལུགས་ཚུ་གཞི་བཅུགས་འབད་དགོས་འདུག། དེ་ བཟུམ་མའི་བརྟན་ཞིབ་འགོ་འདྲེན་འཐབ་པའི་སྐབས་ གོང་ཚད་ཀྱི་བརྟན་དོན་ཚུ་ རིམ་ལུགས་ཀྱི་མཁའ་རློབ་དམིགས་དོན་དང་གཅིག་ ཁར་ འབྲེལ་མཐུན་བཟོ་ནིའི་གོ་སྐབས་འདུག། ཡིག་ཆ་འདི་ བཟོ་སྐྱེད་གྱི་ཐབས་རིག་དང་འབྲེལ་བའི་ འགྲུར་བ་ཚུ་བརྟན་ འབད་པའི་ མཁའ་རིག་ལྷན་པའི་ཡིག་ཆ་ཅིག་སྟེ་བཞག་དགོ། མཁའ་རློབ་ལས་སྟེ་ག་རའི་ནང་ ལས་འགྲུལ་གྱི་སྟེན་ཕྱིས་ཤོ་ མཚུངས་རེས་བརྟན་བཟོ་ཐབས་ལུ་ གོང་ཚད་ཀྱི་ལག་ལེན་ནང་ གཅིག་མཚུངས་མེད་པའི་གནས་སྤངས་ཚུ་ སེལ་དགོས་འདུག།

འགན་འཁུན་དང་ཚད་འཛིན་ མི་མང་མཁོ་སྐྱབ་ནང་ གཡོ་ཐོལ་དང་དན་ལྷན་འཐབ་ནིའི་ ཉེན་ཁ་ཡོད། དཀའ་ངལ་ཚུ་ མི་མང་མཁོ་སྐྱབ་རིམ་ལུགས་ ཚུ་དམ་དམ་སྡེ་བསྟར་སྡོད་ གྱི་ འགན་འཁུན་འགོ་དྲུང་སྤྱི་དབུ་བཟོ་ཐོག་ལས་ སེལ་ཚུགས་ནི་ཨིན་པས། རིམ་ལུགས་འདི་གིས་འབད་ ལག་ འབད་དགོ་པ།

འབག་ལཱ་དང་ ཅ་དངོས་དང་ཞབས་ཏྲོག་མཁོ་སྡོད་ནང་ དྲང་བདེན་ཡར་དྲག་བཏང་ཚུགས་པ་མ་ཚད་ མི་མང་ཐོན་སྐྱོད་ དང་འབྲེལ་བའི་ འགན་ལག་ཅན་གྱི་འཛིན་སྐྱོང་ཡར་དྲག་བཏང་ཚུགས་ནི་ཨིན་པས།

གཞུང་གི་ལས་སྡེ་ཚུ་ནང་ མཁོ་སྐྱབ་དང་འབྲེལ་བའི་བསྐྱར་ཞིབ་ཚུ་ མཁོ་སྐྱབ་སྤྱི་གཞི་དང་མ་འཁྲིལ་བའི་གནད་དོན་ལས་བརྟེན་ མཁོ་སྐྱབ་གྱི་ཞོར་འབྲུལ་ཚུ་ ལོག་ཅི་ར་བྱུང་དོ་ཡོད་པ་ཨིན། གཞུང་གི་མཁོ་སྐྱབ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ སྡེ་ཚན་ཚུ་དང་ འགན་ ལག་ཡོད་པའི་འགན་འཛིན་པ་ཚུ་གི་བྱ་སྡོད་རེ་འདོད་བཞིན་བྱུང་ཐབས་ལུ་ འགན་འཁུན་དང་དྲངས་གསལ་འདི་ མི་མང་མཁོ་སྐྱབ་ གྱི་ལྷ་བ་ལག་ཆེ་དྲགས་ཅིག་ཨིན། དེ་བཟུམ་གྱི་རིམ་ལུགས་འདི་གིས་ གཞུང་གི་མཁོ་སྐྱབ་གྱི་བྱ་རིམ་དང་འབྲེལ་བའི་ ཡིད་ཆེས་ རྐྱེད་ས་ནི་ནང་ བན་ཐོགས་བྱུང་འོང།

༤.༡༩ འགན་འཁུན་ཡར་དྲག་བཏང་ཐབས་ལུ་ དམ་འཛིན་དང་ཉེས་ཆད་ཚུ་ དམ་དམ་བཟོ་དགོ་པ།

བཀག་འཛིན་དང་ཉེས་ཆད་གྱི་ལམ་ལུགས་ དམ་དམ་བཟོ་ཐོག་ལས་ གནད་དོན་ཚབས་ཆེ་ཉིང་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ ཀྱན་སྡོད་གྱི་ རྣམ་གཞག་ཡར་དྲག་བཏང་དགོ་པ་འདུག། འགན་འཛིན་པ་ཚུ་འི་ཀྱན་སྡོད་གྱི་རྣམ་གཞག་ནང་སྡོད་ཡོད་པའི་ བར་མཚན་སྟོན་པའི་ གནད་དོན་མང་ཤོས་ཅིག་ ཀྱན་སྡོད་དང་འབྲེལ་བའི་ ལྷ་རྟོག་ལེགས་ཤོམ་མེད་པ་མ་ཚད་ འོས་ལཱ་གྱི་ཚད་འཛིན་འབད་ཐོག་ལས་ མི་དོམ་རང་སོ་དང་ སྡེ་ཚན་ཚུ་གི་ཐོག་ལུ་ འགན་ལག་འཁུན་འཁུན་ལུ་ལམ་ལུགས་ཚུ་ནང་ དྲངས་གསལ་དང་ཆད་སྟོན་ བྱུང་ཡོད་མི་ ལས་བརྟེན་ཨིན་པས། ཀྱན་སྡོད་རྣམ་གཞག་ལུ་མ་གཞས་པའི་རིགས་ཚུ་ བཀག་ཐབས་གྱི་དོན་ལུ་ དགོས་མཁོ་ཅན་གྱི་ཚད་དམ་ ཚུ་ གཞི་བཅུགས་འབད་དགོ་པ་འདུག། དེ་གིས་ ཚད་འཛིན་ལས་སྡེ་ཚུ་གི་འགན་འཛིན་པ་ཚུ་ལུ་ བྱད་རིག་གི་རྣམ་གཞག་གཞི་ བཅུགས་འབད་ནིའི་ནང་ ཁྲིམས་དོན་གཞི་མ་བཟུམ་ཅིག་གི་ ཆ་རྒྱུན་བྱིན་དགོ་པ་ཨིན། ཉེས་བྱ་བཀག་འཁུན་ལུ་མཚན་འདི་ སྡེ་ཚན་ ཚུ་གིས་ ཉེས་སྡོད་འབད་ཡོད་པའི་ དབྱེ་ལག་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ གསལ་བཀོད་འབད་དགོ་པ་ཨིན། དེ་དང་གཅིག་ཁར་ མཁོ་སྐྱབ་ འགོ་དཔོན་དང་ ཡང་ན་ ཚོགས་ཚུང་ཚུ་ལུ་ བཟང་པོའི་སྡོད་པ་འབད་ནིའི་ནང་ སེམས་བྱུགས་བྱིན་ནིའི་དོན་ལུ་ སྲོ་བ་བསྐྱོད་ ཐབས་གྱི་མཐུན་རྐྱེན་བྱིན་དགོ་པ་འདི་ཡང་ ལག་ཆེ་དྲགས་ཅིག་ཨིན་པས། དེ་གིས་ མི་མང་མཁོ་སྐྱབ་གྱི་གནད་དོན་དང་འབྲེལ་ བའི་ མི་མང་འགན་འཛིན་པ་ཚུ་གི་ཁྲིམས་མཐུན་ཡར་དྲག་དང་ བཟང་པོའི་སྡོད་པ་སྟོན་ནིའི་ནང་ ལྷན་ཐབས་འབད་འོང།

བརྗེ་མཐོང་ལྷུ་ཡང་གཞོན་སྐྱོན་སྐྱོམ་ར་བྱུང་འོང་། དེ་བརྒྱུ་མའི་ཚུལ་མིན་བྱ་སྤོད་ཚུ་དམ་དམ་སྤེ་ལྷ་རྩོག་འབད་དགོ་པ་མ་ཚད་
 མེད་སྤེའི་ཚོང་འབྲེལ་ནང་གཉེན་གཏོགས་ཡོད་པའི་མངོན་གསལ་བྱུང་པ་ཅིན་ཉེས་བྱ་ཡང་སྐྱོམ་སྤེའི་བཀའ་དགོ་པ་འདུག།

མཁོ་སྤྱོད་ལས་སྤེའི་འབྲེལ་ཡོད་འགན་འཛིན་པ་ཚུ་གི་གཉེན་གཏོགས་དང་ཡང་ན་སྤྱོད་ཚུ་ཅ་དངོས་དང་ཞབས་ཏེག་མཁོ་
 སྤོད་ནང་བཅའ་མར་གཏོགས་བཅུག་ནི་མི་འོང་། འགན་འཛིན་པ་ཚུ་གིས་ཁེ་སན་སྤྱོད་ཀྱི་གནད་དོན་ལོད་པ་ཅིན་རིན་
 བཟུང་ཚོགས་ཚུང་ནང་བཅའ་མར་གཏོགས་ནི་ལས་འཛེམ་དགོ་པ་འདུག།

AUDITOR GENERAL'S ADVISORY SERIES

REVIEW ON GOVERNMENT PROCUREMENT SYSTEM

NOVEMBER 2021

ཀྲུལ་གཞུང་ཕྱི་ས་ཞིབ་དབང་འཛིན།
ROYAL AUDIT AUTHORITY
Bhutan Integrity House

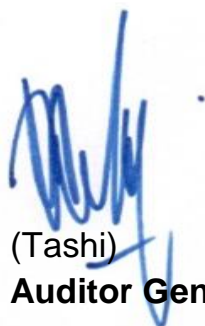
Reporting on Economy, Efficiency & Effectiveness in the use of Public Resources

RAA/AG-SP/25/2021-22/098

Dated: 5th November 2021

This Auditor General's Advisory Series on "Review of Government Procurement System" is issued in accordance with Section 114 of the Audit Act of Bhutan 2018 intended towards promoting accountability, transparency, integrity and value for money in government procurements. The copy of report shall be made available on RAA's website.

(Tashi)
Auditor General of Bhutan

*"Every individual must strive to be principled. And individuals in positions of responsibility must even strive harder."
- His Majesty the King Jigme Khesar Namgyel Wangchuck*

ACRONYM

ADB	: Asian Development Bank
ACC	: Anti-Corruption Commission
AIN	: Audit Identification Number
BoQ	: Bill of Quantities
BSB	: Bhutan Standards Board
BSR	: Bhutan Schedule of Rates
CDB	: Construction Development Board
CiNET	: Construction Industry Information System
CPWD	: Central Public Works Department of India
CRPS	: Contractor Registration and Performance System
DGM	: Department of Geology and Mines
DNB	: Department of National Budget
DNP	: Department of National Properties
DPA	: Department of Public Accounts
DPR	: Detailed Project Report
e-GP	: Electronic Government Procurement
FAM	: Finance and Accounting Manual
FRR	: Financial Rules and Regulations
FY	: Financial Year
GCC	: General Conditions of Contract
GDP	: Gross Domestic Product
GPPMD	: Government Procurement and Property Management Division
IRB	: Independent Review Body
LMC	: Labour and Material Coefficient
MoF	: Ministry of Finance

NIT	: Notice Inviting Tender
OECD	: Organization for Economic Cooperation and Development
PFA	: Public Finance Act
PRR	: Procurement Rules and Regulations
RAA	: Royal Audit Authority
RGoB	: Royal Government of Bhutan
SBD	: Standard Bidding Documents
SCC	: Special Conditions of Contract
ToR	: Terms of Reference

TABLE OF CONTENTS

Executive Summary	i
PART I: ABOUT THE REVIEW	1
Background	1
Problem Statements	2
Objectives	2
Scope	3
PART II: ISSUES AND CHALLENGES IN GOVERNMENT PROCUREMENT SYSTEM	5
PART III: COMMON CAUSES	13
CONCLUSION	19
PART IV: RECOMMENDATIONS	21

EXECUTIVE SUMMARY

Government procurement constituted 40% of government expenditures for last five years (2016-17 to 2020-21). In terms of its contribution to country's economy, it accounted for 10-15 per cent of GDP on average. It constitutes a significant market and an important aspect of country's economic growth.

Procurement Rules and Regulations (PRR) renders basic structures and processes for organising government procurement. It had undergone series of amendments since it was first developed as a separate Procurement Manual in 1988. Despite numerous amendments, the PRR is yet to render an efficient system capable of reducing administrative red tape and costs in government procurements. With limited progress in e-procurement with the development of eGP, the strategic focus in government procurement is almost non-existent whereby the government is far from leveraging on digital technologies in integrating all processes of procurement. The existing processes are the legacies carried forward and have reduced relevance and applicability in current times when options of ICT technologies exist for transformation. There are numerous areas where continuity of old processes result in duplications and redundancies, limiting the ability of the government to embrace transformational changes.

The other issue in government procurement is the inability to ensure quality standards and mismanagement of public funds in the procurement of goods and services. Numerous issues of excess payments and compromised quality in the provision of goods and services continue to persist across procuring agencies as reported in successive Annual Audit Reports. Besides, range of non-compliance issues that have potential to undermine the fundamental objectives of government procurement continue to occur. Thus, the lack of strategic approach in integrating government procurement to consolidate processes and facilitate innovations, and inability to ensure quality of deliverables have become impediments in achieving value for money in government procurement.

The review identified following reasons that are seen to cause the above issues:

- Incoherent policies in government procurement that imposes limitations on procuring agencies to go for quality;
- The enforcement of procurement norms is weakened basically due to lack of accountability culture and mechanism for sanctions on delinquent officials and parties, and also due to inadequacies in monitoring and coordination functions between different agencies and authorities;
- There is a lack of overall capability of the procurement systems in the country to render high professionalism in managing government procurement;
- Limited ICTisation of procurement processes to render efficient processes, and facilitate strategic approach towards organising government procurement.

Government procurement is plagued with numerous irregularities having potential to undermine good governance. Therefore, to render procurement processes that respond to the needs of the time and facilitate value for money in public procurement, transformative changes must be initiated strategically. The systems and processes must be overhauled and must be reinforced through a strong culture of ethics and

professionalism. The RAA's recommendations are intended to respond to those challenges confronting the government procurement today and drive transformative change in its procurement function. Therefore, the RAA suggests recommendations categorised under three thematic areas – (i) Enabling Procurement Rules and Regulations; (ii) Strengthening internal controls and oversight functions; and (iii) Enforcing accountability and stricter sanctions. Specific recommendations are:

- PRR should undergo transformative change to render more efficient and effective procurement system. **Government procurements should be allowed to be conducted through direct contracting or sourcing** where there is a visible case of achieving better deal of receiving quality goods and services at lower cost.
- There is a need to remove restriction on specifying “**brand**” to ensure quality.
- Procuring agencies **should conduct market research** to understand the availability of choices in the market and the indicative market prices for required products.
- There is a need to **prescribe due diligence** in all stages of procurement cycle from the need analysis and pre-feasibility studies to delivery and conclusion of contract and reinforcing its application and compliance to render objective decision-making.
- There is a need for **centralized procurements to enhance efficiency and reap the advantage of economies of scale.**
- **eGP should be made more robust, dynamic and user-friendly system** to enhance efficiency and control in government procurements.
- A system of robust and standardized monitoring and supervision must be rendered to ensure that procuring agencies obtain required deliverables at right price and quality.
- There is a need to propound ethical behavior through development of **Ethical Code of Conduct for procurement officials.**
- **Defect liability period must be determined based on the value, type, complexity and expected life of the structures** to ensure adequate coverage of risks that may surface due to poor quality of works.
- The **construction duration for the project** should be determined scientifically based on the critical path method factoring in the resources to be deployed, availability of materials, seasonality, etc. to reflect more realistic deadline of the project.
- There is a need for robust collaborative and oversight mechanism for effective enforcement and administration of public procurement.
- **Bhutan Schedule of Rates (BSR) must be reviewed** holistically to provide comprehensive guidance for incorporation of work items and the prices.
- There is a need **to reinforce ethical behaviors through prescription of stricter sanctions and penalties to improve accountability.**
- MoF should develop a mechanism to hold **Consultants/firms accountable for shortcomings in their deliverables.**
- Agencies should **strictly control employees engaged in private trade or activities/situations having inherent conflict of interests.**

PART I: ABOUT THE REVIEW

BACKGROUND

Government agencies purchase goods and services with public resources and for public purposes in fulfilling their functions. Such purchases are generally referred to as government or public procurement which consume substantial public resources.

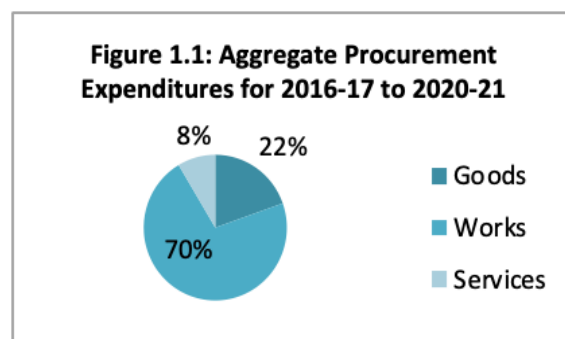
Government procurement constituted 40% of government expenditures for last five years (2016-17 to 2020-21)¹ as summarized in **Table 1.1**. In terms of its contribution to country's economy, it accounted for 10-15 per cent of the GDP on average. Therefore, it constitutes a significant market and an important aspect of country's economic growth.

Table 1.1: RGoB's procurement expenditures during FY 2016-17 to 2020-21
(in million Nu.)

Particulars	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	TOTAL
Procurement Expenditures:	23,270.78	25,754.00	15,887.57	20,109.14	26,132.14	111,153.69
Goods	4,517.26	4,577.07	3,775.15	5,194.75	4,517.26	24,577.04
Works	17,135.45	19,501.34	10,436.83	13,189.73	17,588.81	77,852.18
Services	1,618.07	1,675.60	1,675.60	1,724.66	2,030.54	8,724.48
Total RGoB's Expenditures:	49,966.61	56,331.36	44,054.13	57,572.28	71,091.81	279,016.19
% of Procurement Expenditures to Total	46.57%	45.72%	36.06%	34.93%	36.76%	40.00%
GDP*	156,112.65	174,516.00	176,404.30	179,567.99	186,652.99	873,253.93
% of Procurement Expenditures to GDP	14.91%	14.76%	9.01%	11.20%	14.00%	12.73%

Source: RGoB's Annual Financial Statements, DPA, MoF
*Budget Report, MoF

The **Figure 1.1** represents expenditure related to procurement of goods, works and services, representing 22%, 70% and 8% respectively over the period from 2016-17 to 2020-21.

The procurement system had undergone several reforms since the development of a separate

¹ Source: RGoB's Annual Financial Statements, Department of Public Accounts, MoF

Procurement Manual in 1988 which was later revised in 1998. It was only in 2009, the Procurement Rules and Regulations (PRR) was issued, and undergone major revision in 2019.

**PROBLEM
STATEMENTS**

Despite several reforms being initiated in government procurement regime, the inherent problems have still persisted, and not much could be done to transform the procurement system. The Procurement Rules and Regulations (PRR) which are intended to provide effective controls and accountability, the rigidity and administratively burdensome processes it prescribed have smothered initiatives and hindered progressive developments in government procurement system. Some of the problems persisting in the current procurement system include:

- The procurement process is seen to be restrictive to innovative solutions and not responsive to current needs in terms of enhancing efficiency and effectiveness in government procurement system. Despite subjecting to regular reviews and amendments, the PRR is yet to bring transformative change in procurement system to enable innovative solutions and facilitate efficiency in procurement process.
- The Annual Audit Reports of the RAA highlight various issues related to fraud and corruptions, excess payments, execution of sub-standard works, cost and time overruns, wastages and misuse, non-compliances to laws and override of controls, etc., in the procurements conducted by government agencies. The rampant irregular practices in government procurements have fueled concerns on the taxpayers' money being wasted in government procurements.

All these issues and challenges are seen to have bearing on the overall quality of goods and services procured by the procuring agencies and impede government in achieving value for money in its procurement.

OBJECTIVES

The overall objective of the review is to recommend measures to bring about transformative improvements in government procurement system and support government's intent of achieving value for money in its procurement regime.

The specific objectives are:

1. To identify gaps in the current procurement processes and recommend changes for eliminating redundant processes and embracing ICT platforms in managing government procurements;
2. To cause the authorities to bring about innovative approaches in government procurement system that facilitates quality and value for money in public procurement through enhanced professionalism and controls;
3. To persuade for promulgation of ethical behaviors in public procurement process by specifying stricter sanctions on officials or parties responsible for perpetration of fraud and corruption in public procurement and breach of public trusts; and
4. To highlight the need for policy changes in areas where restrictions placed through such policies are seen to impede the objectives of public procurement.

SCOPE

The review was based on the issues observed in existing procurement practices, and analysis of the information gathered from various audit reports issued by the RAA. The RAA attempted diagnostic reviews to identify underlying causes of various lapses in government procurement. The study also entailed review of authorities governing the public procurement such as Procurement Rules and Regulations, Standard Bidding Documents, General Conditions of Contract, Special Conditions of Contracts, Bhutan Schedule of Rates, Evaluation Guidelines etc.

PART II: ISSUES AND CHALLENGES IN GOVERNMENT PROCUREMENT SYSTEM

Despite numerous amendments made to the Procurement Rules and Regulations, it has not been able to address the issues confronting the government procurement system. Besides undermining the governance, the government is not able to achieve quality of goods and services procured and remain derailed in realizing overarching objective of value for money in public procurement.

Government procurement is still being perceived as a major area of fraud and corruption, inefficiencies and wastages involving huge amounts of public resources.

The government procurement is still being perceived as a major area of fraud and corruption, inefficiencies and wastages involving huge public resources. The review indicated persistent recurrence of irregularities and inadequacies in government procurements which provide strong indication of possible risk of fraud and corruptions, and not achieving value for money in its procurement regime.

The review has identified range of problems throughout the procurement cycle as discussed below:

2.1 Inadequate procurement planning and feasibility studies

There is absence of effective procurement planning. The purchases made are not analyzed properly to determine the exact need in terms of specifications, quantity and timing. As a result, goods procured were either not used or underutilized. There is a tendency of making procurement of goods towards the end of the financial year as shown by the trend of expenditure at the national level.

Also, in construction works, adequate investment in requisite feasibility studies are not made which result in faulty designs, drawing and estimates. This have cascading impact on cost and time overruns. Equally more concerning is the wasteful and avoidable expenditure entailing from wrong decisions made on the basis of inadequate feasibility studies and affecting the sustainability of the structures created. The cost implications are astounding in case of complex construction projects such as hydropower. Some of the instances noted were as below:

- Punatsangchhu II changed the power house setup from surface to underground without carrying out adequate pre-construction/sub-surface investigations. As a result, besides loss of six lives, the project incurred wasteful expenditure of Nu. 500 million on Down Stream Surge Chamber (DSSC) which also affected the scheduled completion date of underground powerhouse thereby incurring additional estimated expenditure of Nu. 800 million to Nu.1000 million for corrective measures.
- Dzongkhag Administration, Samdrup Jongkhar incurred an additional expenditure of Nu. 1.76 million due to change of site for the construction of two blocks of four unit staff quarter at Khoyar Primary School in Gomdar Gewog.

2.2 Inadequate database on suppliers, contractors and consultants

The registry and information database of suppliers, contractors and consultants are prerequisite for robust public procurement functions. With eGP initiated by the MoF, it opens up opportunities for carrying out efficient government procurement functions. However, to leverage on eGP and reap the optimum benefits of the existing platform, it needs to be revamped and made more robust and enabling platform. The PRR should also stipulate requirements for all government procurements to be executed through eGP system. Therefore, the contractors/suppliers/consultants should be encouraged to be registered in eGP system and create registry of information.

2.3 Deficiencies in bid evaluation

There are deficiencies in the evaluation systems, especially on determining criteria and assigning weightage to parameters. The award of works using existing evaluation system is principally driven by the financial bids. The technical evaluation is used only to qualify the bidders for final evaluation. The final evaluation therefore does not take into account technical superiority of bidders. The technical criteria prescribed in the Standard Bidding Documents (SBD) are also rigid and does not encourage innovative solutions. The pre-determined criteria are not accommodative of specialized needs of procuring agencies.

Besides, there were also cases of improper bid evaluations such as restrictive technical specifications, unjust rejection of bids, failure to reject non-complying

bids, acceptance of imbalanced rates, use of unfair evaluation criteria etc., which undermined the fairness in the evaluation and selection of bidders.

2.4 Inaccurate cost estimates for buildings and public infrastructures

BSR is a guiding document for projecting the costs of construction works and widely used by all procuring agencies. However, there are inadequacies in BSR which are discussed below:

- BSR does not reflect the current market prices and there is no formalized system of conducting market research for price analysis. The labour coefficients have remained static despite improvements in construction technologies;
- There are varying practices in application of cost index on estimates by different agencies resulting in inconsistent estimates prepared by procuring agencies;
- BSR is not comprehensive resulting in ambiguity in nomenclature, unit of measurement and rates of items of work.

Thus, the rates of BSR are not reflective of current market prices.

2.5 Lack of professionalism in procurement functions

Institutionalization of procurement function within agencies is yet to attain desired level of professionalization in terms of delineating responsibilities, instituting control mechanisms and building professional capacity. The procurement functions need to be recognized as professional functions rather than being placed as part of administrative function.

The persisting ethical issues and non-compliances complemented by lack of punitive actions have further aggravated in absence of ethical code of conduct. This is applicable to both the public officials as well as private parties, whose conduct must be legally bound through specific ethical codes and sanctions stipulated in authorities governing the public procurement functions.

Persisting ethical issues or non-compliances complemented by lack of punitive actions is seen to be rooted in non-existence of accountability mechanisms stipulated in specific authorities or rules and regulations.

Lack of adequate skills for vendors/contractors to do a contract business could also be a reason for quoting unreasonably low price. Before submitting the bid, a contractor is expected to carry out a thorough assessment of the work required to be executed including a visit to the site and accordingly work out the budget estimate. It can also be assumed that when a contract is won at an unreasonably low price, the said project has to be executed at a huge loss, which will eventually have an impact on the long term sustainability of the business.

2.6 Diffusion of roles and responsibilities

The agencies mandated with specific roles in public procurement are individually or collectively seen faltering in effective and efficient delivery of their respective mandates. While some agencies have exhaustive roles specified by the PRR, more clarity of roles for some need to be made through clear stipulations in the rules and regulations. The existing rules do not prescribe clearly the requirements of exercising due diligence, and hence accompanying penalties or sanctions for faltering in its functions.

2.7 Absence of effective coordination amongst regulating agencies

There is no coordinated mechanisms amongst different regulating agencies to ensure compliances as well as to derive synergy in attaining common objective of public procurement. The compartmentalization of functions of different agencies is seen to act against common interest. This pertains to integrating functions, sharing information, exercising coordinated monitoring and controls etc. among relevant agencies to derive synergy in pursuit of common goals of public procurement.

The coordination mechanism is essentially critical in ensuring compliance to the prescribed rules, delivering quality of deliverables, obtaining fair prices, ensuring fairness and transparency of processes, and ensuring that any action/decision taken in the whole procurement process is basically driven by common interest of delivering value for money in public procurement.

2.8 Acceptance of inferior quality products

The procuring agencies lose on account of differential prices when inferior quality products are supplied in place of specified quality besides affecting the

performance. Identification of genuine and duplicate/recycled products may be difficult in absence of capacity of officials receiving the consignments particularly in respect of computers, laptops and ICT equipment.

2.9 Lowest evaluated bid not reflective of market price

The RAA observed cases where the lowest evaluated bids were found to be higher than the prevailing market prices. It confirms the perceptions that prices obtained through competitive bidding does not necessarily ensure competitiveness.

Lowest quoted rates do not necessarily reflect current market prices.

There had been cases where agencies paid astronomically higher prices in comparison to market price or Maximum Retail Price (MRP).

2.10 Variation in lowest evaluated price

The lowest evaluated price obtained through competitive bidding process for the same product varied significantly amongst different agencies. The analysis showed that procurement prices paid for HP Printer Cartridge 49A by sixteen agencies varied from Nu. 899 to as high as Nu. 4,400 representing variation in lowest and highest price range of 389%. The following table illustrates the price range:

Sl. No.	Procuring Agencies	Lowest Quoted Rate (Nu.)	Bidder	Variance
1	BSB	899.00	Khengrig	0%
2	BNCA	900.00	Panglung	0%
3	MoHCA	910.00	SITC	1%
4	MoLHR	939.00	Khengrig	4%
5	Cabinet Secretariat	999.00	Khengrig	11%
6	NA	999.00	Khengrig	11%
7	ACC	1,290.00	AB	43%
8	Dratshang Lhentshog	1,350.00	CPS	50%
9	RBP	2,790.00	Nana	210%
10	BICMA	3,250.00	T Nam	262%
11	KGUMS	3,600.00	Gyelyong	300%
12	ECB	3,700.00	Gyelyong	312%
13	TCB	3,995.00	AB	344%
14	MoWHS	4,200.00	Muthri	367%
15	NEC	4,300.00	Nana	378%
16	CBS	4,400.00	CPZ	389%

2.11 Inadequate safeguards for perpetration of fraud and corruption in government procurement

The PRR provides requirement to declare conflict of interests by Chairperson and members of Tender Committee and prohibits spouse or dependent of a public servant to participate in supply of goods and services where he/she is employed.

However, there is no mechanism instituted to systematically capture information on the spouse and relatives of public servants carrying out business to safeguard against risk of procuring agencies making purchases from such business entities. The monitoring of such activities becomes difficult in such situations. Some of such cases were as follows:

- An agency bought computer and office equipment worth Nu.1.52 million from a firm owned by close relatives of the official by prescribing specific preferences in bid evaluation and award.
- An agency had awarded the contract for supply and installation of cubicles to a firm worth Nu.3.79 million. The firm was owned by relative of one of the senior officials in the agency.

2.12 Wastage of funds

The RAA noted considerable amount of public funds being wasted due to non-functioning or non-utilization of equipment procured. Some of the instances were:

- Chiller plant costing Nu.27.60 million bought and installed at JDWNRH in 2010 was not functional. It was later surrendered to DNP and sold fetching scrap value of Nu.240,000 only.
- Auto Clear X-Ray machine worth Nu.3.034 million procured by Regional Revenue and Customs Office, Paro for use at Paro International Airport was lying idle due to non-functioning of generator;
- Thermo Fisher Sample Storage tank for Cryo preservation and its accessories for Nu. 2.541 million by the National Biodiversity Centre, MoAF in May 2015 was lying idle due to non-availability of fund to buy reagents.

2.13 Excess payments

Excess payments in various forms are made to the contractors. Such payments basically arise from wrong certification of works done, non/short execution, double payments, payment at inflated rates, inadmissible payments, payment for variations at analyzed rates, use of wrong nomenclature of items, etc.

The extra payments in constructions are persisting issues that the RAA reports annually. While RAA suggests for remedial measures every time the cases of extra payments are noted, the issue still persist and pervade across almost all procuring agencies undertaking constructions. The extra payments made to parties involving millions of Ngultrums constitute significant portion of audit recoveries made by the RAA every year.

PART III: COMMON CAUSES

Based on the nature of issues discussed, the government procurement is prone to numerous irregularities due to circumstances rendered by incoherent policies, weak enforcement, accountability and sanctions, lack of professional capacity and limited use of ICT enabled procurement platforms. These are discussed below:

3.1 Incoherent policies in government procurement

There are silos in different policies of the government to pursue different socio-economic objectives through public procurement. The government interventions come through fragmented policies and directives, and are not coordinated in a manner that complement with overall government procurement objectives usually resulting in conflicting objectives. The issues related to quality in government procurement in the country is rendered by following factors:

- i. **The restriction imposed on specification of brand in the bidding documents sets an inherent limitation on procuring agencies' preferences for high quality goods.** When markets are flooded with spurious and duplicate items, it is a challenge for the procuring agencies to obtain best quality at competitive rates given that price is a determinant factor in deciding the award of contract.
- ii. **Preferential treatment for domestic goods and services without due regard to quality conformance limits the procuring agencies in exercising choice for better quality.** In a bid to promote private sector, the agencies are encouraged to go for locally produced products without due regard to quality. Such a system indirectly encourages private sector to remain complacent and not improve the quality to compete with external products.
- iii. Although the PRR suggests for application of qualitative criteria in addition to price in evaluating tenders, the awards of contract are generally driven only by price. This is apparently due to lack of knowledge and skills within the procuring agencies to apply non-financial criteria evaluation of tenders for contracts. The technical capability is not factored in the computation of final scores. **The existing evaluation criteria specified in the SBD are not exhaustive to make correct purchasing decisions when the needs of procuring agencies are highly specialized, such as, constructing**

environmentally friendly buildings or infrastructures or to procure products that support sustainable consumptions and productions.

- iv. The **Bhutan Schedule of Rates (BSR) has limitations as far as reflecting the current market prices** is concerned. It is intended to be used merely as reference of prices in estimating rather than guiding the procuring agencies preparing realistic estimates.
- v. There is **lack of coordination between agencies like GPPMD, BSB and CDB to exercise oversight functions** on quality. Having different mandates, these agencies have different approach in government procurement. GPPMD does not play monitoring role over procuring agencies and restrict their role in facilitating procurement process. The CDB limits its role to regulation of contractors and BSB restricting to mere service delivery in terms of certification. In the process, monitoring of quality is lax.

3.2 Weak enforcement, accountability and sanctions

There is a weak enforcement of procurement norms basically fueled by lack of robust monitoring mechanism, internal control and standards of conduct in procuring agencies. In absence of mechanism for enforcing accountability and sanctions on delinquent officials, it seems to have also contributed to poor performance by officials or parties involved. Some of these are:

- i. **Lack of due diligence in administration and management of procurement activities** by those charged with responsibility;
- ii. **Inadequate procurement planning including feasibility studies and need assessment.** The practice of conducting market research is yet to be internalized across procuring agencies;
- iii. **Absence of sanctions for non-compliances and violations and inadequate mechanism to promote integrity and ethical conduct of public servants.** There are no prescribed administrative and criminal sanctions enforced on poor performance and fraudulent practices. The debarment of suppliers and contractors is invoked only in case of serious offences that are reported and adjudged.
- iv. **Absence of Ethical Code of Conduct for procurement officials** or officials involved in procurements.

- v. **Inadequate monitoring and control mechanisms** including oversight functions leading to non-compliances to prescribed processes and important requirements;
- vi. There is a **weak quality controls, absence of standardization of products suitable for public procurement and mechanism to check on use of spurious and low-quality goods** and substitute items available in the market.

3.3 Lack of professional capacity

The procurement functions are fragmented across all levels of government. While bigger agencies have dedicated units charged with the responsibility of managing procurement, in most agencies, the procurement functions are integrated with Administration and Finance Section. Generally, there is a lack of overall capability of the procurement systems in the country.

- i. Lack of professional capacity is rendered by structures created to execute procurement functions in agencies. Except for few bigger agencies, the procurement is managed and integrated with administrative and accounts sections. Even where separate units are created for procurement functions, there is generally a gap in strength, skills and competencies of procurement officials. **The lack of professional skills and competencies is one of the factors contributing to irregularities in public procurement.**
- ii. The procurement function is generally treated as mere extension of administrative works and there is a lack of focus on strengthening the procurement workforce in the country. There is no room for initiating changes and improvements in procurement systems without dedicated approach to professional development of procurement officials.
- iii. **Tender Committees compose of officials from irrelevant functions or incompetent personnel who lack skills and knowledge** in procurement.

3.4 Limited use of ICT platforms leading to inefficient procurement process

The MoF has initiated eGP system and rolled out initial phase of e-procurement confining to limited modules. While it has made a start, there is a long way to go before it renders a robust and dynamic ICT enabled procurement system capable of conducting the government procurement more efficiently and effectively. Some of the factors leading to inefficiencies are:

- i. The system of strategic procurement planning is yet to be institutionalized. Generally, **agencies do not conduct market surveys and analysis to explore innovative solutions, compare prices, and seek basis for negotiations**. Even when such processes are initiated, the procuring agencies are not able to proceed in the absence of information;
- ii. There is a **lack of standardization of goods where duplications of processes occur when multiple agencies individually source same products and undergo independent procurement process**. Bulk purchases through centralized procurement are not facilitated in absence of standardization, and the agencies are not able to obtain economies of scale when the procurement process are not done for aggregated needs/demand of agencies;
- iii. **Without a platform for conducting online procurement through auctions/reverse auctions**, the agencies are not able to obtain competitive prices offered through online auctions;
- iv. In absence of direct link with the suppliers, multiple layers of middlemen are created and the procuring agencies bear the burden of additional costs. For instance, travel agents charge exorbitant prices for air tickets which could have been availed at cheaper price if procuring agencies deal directly with service provider or through initiating online purchase.

3.5 Inadequate system of exercising due diligence

The procuring agencies generally do not carry out market survey and fail to carry out due diligence exercise as part of the procurement process to ascertain the competitiveness of the quoted rates. If sufficient market studies or due diligence is exercised, the procuring agencies could obtain requisite quality goods at much economical price.

3.6 Ineffective supervision and monitoring

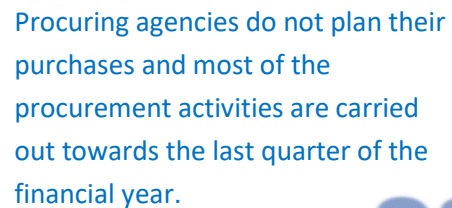
Supervision and monitoring of the procurement process are extremely crucial to ensure accountability, completeness, accuracy and enforcement of contractual obligations. Over the years, the RAA has noted numerous cases on inadequacies in supervision and monitoring ultimately leading to excess payments, incompleteness, acceptance of defective goods, works and services, improper verification of bills, non-adherence to contractual terms etc. In constructions, monitoring and supervision is the only way to ensure quality of infrastructures.

The structural integrity of infrastructure depends on how diligently supervision and monitoring has been carried out.

Inadequacies in supervision and monitoring is one of the main causes for cases of defective works, inferior quality of goods, excess payments, non/short delivery/execution etc.

3.7 Purchases towards the fag end of the financial year

The procuring agencies do not plan their purchases and most of the procurement activities are carried out towards the last quarter of the financial year. The **rush of procurements towards close of the year are indicative that procurements decisions are being driven mostly by the availability of fund and not by the actual requirements** of the procuring agency.

Procuring agencies do not plan their purchases and most of the procurement activities are carried out towards the last quarter of the financial year.

In order to avoid budget lapses and to exhibit financial performance by the budgetary agencies, the purchase decisions are taken towards the end of financial year without consideration of actual needs and proper procurement planning. The drive to avoid budget lapses and demonstrate financial performance is partly attributable to the budget approval process which requires prior year financial performance to determine the current period budget. Thus, compromising the quality of goods and services when the procurements are rushed towards close of the financial year.

3.8 Unrealistic timeframe affecting quality and timeliness of project completion

The procuring agencies' project timelines are determined by the financial year of the government. In the haste of completing the works before that particular financial year ends, seasonality aspect of the project timeline is often disregarded. Example, blacktopping of roads and concreting of structures are technically not feasible to be carried out during monsoon and winter respectively as that will adversely affect the quality. However, the constructions in complete disregard of such seasonal requirements have affected quality and structural integrity of the buildings or infrastructures. The practice is allowed when the SBD

of the Government does not consider such unavoidable eventualities like the snowfall and rainfall as forced majeure to be considered for time extension.

On the other hand, there are also government projects which have determined unrealistic project completion duration which allowed the agencies to complete the structure at their own pace and time. Therefore, there is no scientific basis for determination of construction durations which has provided opportunity to the project officials to lax in execution.

CONCLUSION

The PRR 2019 provides overall framework for government procurement. Government procurement is plagued with numerous irregularities having potential to undermine good governance. Excess payments, provision of substandard works and goods, poor performance of contracts etc., are some of the common irregularities detected by the RAA across agencies. Besides, there are hosts of issues of non-compliances and irregular practices occurring across agencies. Obtaining quality and value for money is a challenge.

Millions of Ngultrums are loss through extra payments, wasteful and infructuous expenditures, delivery of low quality outputs, etc. resulting in agencies not receiving value for money.

Despite series of amendments made to the PRR, the government procurement system has not witnessed any visible or transformative change in its practice. It has not been rendered responsive to the changing needs and dynamics of market to ensure efficient processes to provide value for money in government procurement. The MoF has initiated e-procurement system through eGP platform but it is limited to basic modules and not capable of rendering desirable level of robustness and dynamism in organizing government procurement. The incoherence of policies, mandates, specific guidance etc. have become inherent limitation for agencies to ensure quality. The weak enforcement and monitoring mechanisms have had fair share of contributing to substantial irregularities in procurements. Responsibilities are diffused in absence of system of accountability for and sanctions on delinquent public officials and private parties. The situation is aggravated when there is no adequate overall capability in managing procurements in terms of both qualitative and quantitative aspects.

To render procurement processes that respond to the needs of the time and facilitate value for money in public procurement, transformative changes must be initiated strategically. The systems and processes must be overhauled and must be reinforced through a strong culture of ethics and professionalism. The RAA's recommendations are intended to respond to those challenges confronting the government procurement today and drive transformative change in its procurement function to achieve the value for money in government procurement.

PART IV: RECOMMENDATIONS

In face of multiple vulnerabilities offered by current procurement practices, achieving quality, rendering efficient procurement system through digital technologies and influencing ethical behaviors have never been more critical than today to deliver value for money in government procurement.

To make procurement system more robust and responsive to the needs of the time and also to facilitate innovations, the RAA recommends improvements in three thematic areas that needs to be steered by the Ministry of Finance.

1. Enabling Procurement Rules and Regulations (PRR) – to render efficient and flexible processes
2. Strengthening internal controls and oversight functions – to ensure effective enforcement
3. Enforcing accountability and stricter sanctions – to drive professionalism and ethical behaviors

ENABLING PRR

The gullibility of procurement system rendered by rigid Procurement Rules and Regulations, redundant processes and diffused responsibility needs to be addressed to champion the public interest.

Based on the issues and challenges confronting the government procurement, there is a need for overhauling existing Procurement Rules and Regulations, simplifying processes to suit the present need and attaining improved governance in managing public resources.

4.1 PRR should undergo transformative change to render more efficient and effective procurement system

The Ministry of Finance should revise its Procurement Rules and Regulations to make it more responsive to market dynamics, render more efficient processes and enable innovative solutions. The PRR should allow a differentiated (responsive) enforcement, providing an appropriate framework for discretion – including boundaries and accountability.

The rigidity and administratively burdensome processes prescribed by the existing PRR have smothered initiatives and do not provide adequate opportunities for innovative solutions. With rapid technological advancement, the PRR needs to be revamped to cope with technology and to stay responsive to the changing market dynamics. The PRR needs to enable required changes on overall procurement processes which can be effectively conducted through IT system. Some of the specific areas to be reviewed in PRR to further enhance procurement efficiency and control include:

- Government procurements should be allowed to be **conducted through direct contracting or sourcing where there is a visible case of achieving better deal of receiving quality goods and services at lower cost**. As a case in point, purchasing flight tickets directly from online is often cheaper than purchasing through tendering process entailing bureaucratic procedures.
- With ICT enabled eGP, **the time prescribed for bid submission online needs to be reviewed as NIT can be notified on real time basis**. As the notice of tenders can be accessed by all registered firms, any bidder should be able to participate in the bidding.
- There may be a **need to remove hierarchy and thresholds for Tender Committees at various levels in approving tenders to allow more flexibility in decision-making** for procuring agencies. The thresholds are apparently designed to set financial limit for heads of agencies at various levels to authorize expenditure on procurement. However, as the heads of agencies have *de jure* financial power to authorize expenditure from the appropriated budget of their respective agencies, prescribing limit in administering tenders may only add to bureaucratic process. Further, the separation of decision-making and implementation may generate “red tape” and slow down agencies’ ability to provide service entailing extra time and resources.
- There may be a need to review the existing bid evaluation processes and parameters in evaluation of bids. Evaluation Criteria should include criteria that reflect bidders’ ability to respond to substantive requirements of the contract rather than mere financial bids. The **evaluation criteria prescribed in SBD should also consider value-added services and after sales service or any other critical qualitative parameters**.

- The evaluation of works needs to factor in the **technical superiority into computation of final scores**. The final point is basically driven by the financial bid only. Thus, there is a need to factor in technical superiority in the final score to safeguard against poor performance that will have impact on the quality of outputs. This could be done by assigning appropriate weightage for technical scores in computing the final score.

4.2 Need to specify Brands/Makes in bid solicitation

Stipulation of brand guarantees quality. Brand usually determines the quality of the product and by including this as a requirement, it would ensure the continuity and better life of the product. The PRR restricts specification of brands or make of items in bidding documents and limits agencies' option of procuring superior or established brand of products. Goods and services come at different range of quality at varying costs. Generally, agencies opt for lower priced products rather than durable and superior quality of established brand or make. For instance, inferior quality electric items procured at very cheap cost do not guarantee the same performance, durability and sustainability as those supplied by branded companies. Thus, the decision to opt for cheapest are rationalized apparently due to restrictions specified in the PRR. However, the reasonableness for opting higher brand must be thoroughly appraised as to the requirements based on project needs.

4.3 PRR should prescribe mandatory exercise of carrying out market research

In determining what to buy, estimating costs, and deciding on evaluation and selection criteria for award of contracts, it is helpful for procuring agencies to understand the availability of choices in the market and the indicative market prices for required products. Therefore, market research can provide two-fold advantage – information on the availability of products or services that meets the requirements of procuring agencies, and understanding the prevailing market prices which would help in determining the competitiveness of quoted prices. It helps to explore the availability of innovative solutions or new products or services which the procuring agencies may not have a knowledge about. Maintaining up-to-date market information will ultimately help to receive value for money in its actual procurements. Market research is too essential for specialized contracts of high value where the input materials can be sourced from the manufacturers and the opportunity of saving costs is substantial.

The procuring agencies should exercise prudence by carrying out proper market survey to ascertain the competitiveness of the quoted rates. If sufficient market studies or due diligence is exercised, the procuring agencies could obtain requisite quality goods at much economical price.

4.4 PRR should prescribe carrying out due diligence exercises of critical functions in public procurements

There is a need to prescribe due diligence in all stages of procurement cycle from the need analysis and pre-feasibility studies to delivery and conclusion of contract and reinforcing its application and compliance to render objective decision-making. Though PRR has an implicit intent of requiring the procuring agencies to demonstrate due diligence throughout the procurement cycle, most issues related to public procurement are seen to arise basically from agencies' inability to put in place the desirable system of prescribing procedures of due diligence to be carried out in the field. There are many critical functions in procurement processes that may require prescriptive procedures to ensure effective enforcement.

Some of these functions include, preparation of estimates based on actual market prices of labour and materials, ensuring correctness of drawings and designs, transparently and objectively evaluating bidder qualification and bid capacity, comparing quoted prices with market prices to ensure competitiveness of quoted prices, monitoring and supervisions, correctness in measurement of works, receiving deliverables conforming to samples and specifications, etc. Such functions need to be identified and procedures developed to ensure exercising due diligence. The PRR may also identify officials responsible to execute these functions and accountability prescribed if he/she fails to carry out required exercises.

4.5 Need for centralized procurements to enhance efficiency and reduce cost

The current arrangement of procurement functions operated by individual procuring agencies resulted in fragmented approach towards public procurements and duplicating administrative procedures for procuring the same items. The absence of collaborative mechanism in approaching the markets does

not facilitate strategic procurements at the government level to derive benefits of economics of scale through aggregation of demands.

In order to reduce administrative red tape and cost, and also obtaining better deals through demand aggregations and economies of scale, there is a need for centralized procurements especially for commonly procured items in government agencies.

**STRENGTHENING
INTERNAL CONTROLS
& OVERSIGHTS**

In addressing the issues that emanate from weak enforcement of procurement processes, there is a need for reinvigorating internal controls, monitoring mechanisms, building a culture of professionalism in procurement functions of government.

Some of these includes:

4.6 MoF should make eGP more robust, dynamic and user-friendly system

Facilitated by ICT platforms, the administration of procurement for goods, works and services should be conducted through eGP system. The e-GP system developed by MoF holds a huge promise and offers substantial reasons for government to move purchasing online. With technological innovation and development of new tools for electronic procurement, there is opportunity to revolutionize the way the government carry out its procurement functions. The IT interface would reduce or eliminate interaction between procurement officials and bidders. Besides enhancing transparency and efficiency of the process, this would reduce opportunity for collusive practices. The procuring agencies would be able to solicit wider participation resulting in more competitions and provide better tool for effective monitoring and planning. The suppliers/contractors/consultants wishing to participate in government procurement should be compulsorily registered in eGP system. There should also be adequate guidelines and necessary changes made in the PRR to facilitate e-GP system.

There is a need for an integrated system embracing all functionalities beyond e-GP to render enhanced capability of facilitating processes, decision-making, monitoring and enforcement.

4.7 Procuring agencies must strengthen monitoring and supervision

A system of robust and standardized monitoring and supervision must be rendered to ensure that procuring agencies obtain value for money through appropriate quality control and assurance mechanism. With numerous experiences of agencies landing up getting inferior quality of goods and services, there is a need to have reinforced mechanism in agencies to check the quality of goods and services delivered by the vendors/parties.

The inspections of conformance to quality attributes must be carried out and ensure what is delivered as the final outputs are delivered in the manner and form sought before taking over the completed structures and discharging the obligations under the contract. There is a need to strengthen controls in overseeing the execution of works. Monitoring must extend to all critical phases of procurement cycle and oblige mandatory response in case of serious violations or infringements for immediate recourse or actions. Some of the critical aspects of project management needs to be kept in mind in ensuring effective control systems in the implementation of projects:

- The submission of work schedules must be made mandatory to render basis for monitoring the progress and achievement of project milestones;
- Rationalize deployment of site engineers to various sites in terms of skills and experiences vis-à-vis number of sites;
- Absorption capacity of implementing agencies should be considered before executing any project;
- The process of validation of any decision taken at the level of site supervision must be instituted to ensure compliances to contract agreements:
 - Use of materials as per the specifications and quantities (cement, stone, wood, sand, etc.);
 - Engagement of committed resources (man and machineries);
 - Use of advances provided for specific purposes;
 - Enforcement of Quality Plans (control and assurance).
- The cost and quality must be ensured through regular appraisal, review and validations by the higher authorities within the agency. Estimates must be supported by detailed workings to show quantities derived from drawings and designs;

- There should be a requirement for maintaining photographic evidences of items provided (especially those embedded) with details of measurements as a proof of works completed.

4.8 Promote professionalism and ethical behaviour in public procurement

There is a need to propound ethical behavior through development of Ethical Code of Conduct for procurement officials. The officials dealing with procurement plays a critical role in ensuring conformity to procurement rules, exercising prudence and minimizing wastes, resisting mismanagement and fraudulent practices. The government procurement must be recognized as a strategic profession rather than a simple administrative function. Therefore, capacities should be sufficient to ensure that the procurement officials are able to fulfil these important tasks. Besides a detailed guidelines in the form of Code of Conduct and communicating the Codes to officials is essential to raise awareness and build capacity to handle ethical dilemmas and promote integrity.

It will help to professionalize procurement functions and capacitate people dealing with procurement with necessary skills, competence and professionalism. There is a need to professionalize procurement services through a formal training and accreditation. Most of the issues in government procurement arise from incapacity of those managing procurement in agencies.

4.9 Need to increase defect liability period

The defect liability period must be determined based on the value, type, complexity and expected life of the structures to ensure adequate coverage of risks that may surface due to poor quality of works. A separate defect liability period should be prescribed for electrical, plumbing and civil works – roads, buildings and bridges. The defect liability period for works is prescribed based on the value of works for a period of 12 months. The following possibilities may be looked into to extend defect liability period:

- In obliging the contractors to commit to quality of constructions, the defect liability period should be extended to a reasonable period of time or tagged to certain proportion of expected life of the infrastructures.
- Letting contractors offer period of defect liability period and assigning additional scores.

4.10 Develop scientific approach in determining construction duration

The construction duration for the project should be determined scientifically based on the critical path method factoring in the resources (machineries and labour) to be deployed, availability of materials, seasonality, etc. to reflect more realistic deadline of the project. Construction duration are usually determined to align to the financial year of the government. When unreasonable duration is thrust upon the contractors, the completion is rushed to meet the deadline and, in the process, the quality is compromised. In the haste of completing the works before particular financial year ends, seasonality aspect of the project timeline is often disregarded. On the other hand, relaxed duration of construction period may also encourage laxity in actual execution and completion of works. The works such as blacktopping of road, and concreting of structures are technically not supposed to be carried out during monsoon and winter respectively as that will adversely affect the quality. Therefore, such unavoidable eventualities like the snowfall and rainfall not being considered as forced majeure, has arisen mainly due to lack of due diligence exercised by both the procuring agencies and the contractors. At the time of preparing a project plan, the procuring agencies should factor in some of the predictable eventualities like the rain and snowfall in the project duration. Otherwise, penalty imposed on parties based on unrealistic deadline is not justified. Thus, the duration for completion must be determined based on scientific techniques and predictable eventualities to ensure fairness and consistency across the procuring agencies.

4.11 Need for robust collaborative and oversight mechanism for effective enforcement and administration of public procurement

The erratic pricing of bid prices offered by the suppliers are basically facilitated by lack of information on prices of goods imported into the country. The Department of Revenue and Customs has the mandate to levy duties and taxes on imports and is supposed to maintain information on declared values of goods. If this information is shared, the procuring agencies would be able to comprehend range of prices of supplies and the possibility of paying exorbitant prices could be minimized.

The Bhutan Standard Bureau (BSB) is limited to providing services of certification of products. There is an opportunity for the BSB to pursue collaborative approach with procuring agencies and the regulating agencies in ensuring that quality of

works or goods conform to minimum standards through quality checks and vigilance functions on systematic basis.

The issues of quality are main concerns in the procurement of goods and works and it is going to persist as long as the spurious/inferior quality goods are available in the market. One control point therefore is to check influx of these inferior goods into domestic market through collaborative approach between the BSB, Department of Trade (MoEA) and the Department of Revenue and Customs (MoF) to exercise controls at the entry points. A platform for regulatory bodies such as MoF, CDB, BSB, MoWHS and other relevant agencies must be created to foster collaborations to drive quality of goods, works and services procured by the government.

4.12 Bhutan Schedule of Rates (BSR) must be more comprehensive and dynamic

The Bhutan Schedule of Rates (BSR) must be reviewed holistically to provide comprehensive guidance for incorporation of work items and the prices. The BSR provides basis for cost estimation of most construction projects undertaken by the government and it is only logical that the prices are updated on continuous basis. Estimates prepared based on BSR must be realistic, in that nomenclature of items suggested therein conform to correct technical solutions and prices indicated reflect current market prices. There should be institutionalized system of conducting research on prevailing market prices. There is an opportunity to integrate the process with e-procurement platform to source price information in conducting such studies. It should be dynamic document reflecting changes in technology in constructions. Anomalies and inconsistencies in application of cost indices must be addressed to ensure uniform estimation of the projects across procuring agencies.

ENFORCING ACCOUNTABILITY & STRICTER SANCTIONS

Public procurements are often prone to fraud and corruption. The problems can be addressed by strengthening accountability framework in public procurement system. It promotes integrity in the contractual works, supply of goods and services and promotes sound stewardship of public resources.

The review of procurement practices across the government agencies brought out that procurement regulations are not strictly adhered to and, therefore, giving rise to repeated cases of procurement lapses. Accountability and transparency

are important tenets of public procurement to drive desirable behaviors of those charged with responsibilities as well as parties engaged in government procurement. Such system will help building trust in the government procurement process.

4.13 Stricter sanctions and penalties must be prescribed to improve accountability

There is a need to reinforce ethical behaviors through prescription of sanctions and accountability for departures based on the severity of the cases. Most of the issues indicative of deficiency in ethical conduct of officials are the results of weak enforcement and monitoring of conducts, limited transparency and inadequacies in the systems of holding responsible individuals and parties accountable through appropriate sanctions. Necessary sanctions should be prescribed for non-compliances to ethical codes as a deterrence measure. It shall provide legal basis for enforcing and regulating agencies to enforce professional conduct of officials. Grounds for sanctions must be explicitly specified by categories of offences committed by the parties. Alongside, it may also be important to consider necessary incentives to procurement officials or Committees to encourage ethical conducts. This would improve compliance and oblige public officials to demonstrate high ethical behaviors in managing the affairs of public procurement.

4.14 MoF should develop a mechanism to hold Consultants/firms accountable for shortcomings in their deliverables

Government agencies spend substantial public resources in engaging consulting firms/individuals for a range of services that are of an advisory or professional nature typically involved in providing expert or strategic advices. The PRR specifies engagement of consultants where the work involves the application of multi-disciplinary expertise and requires the support of consultants with requisite competence. For construction works, the consultants are usually engaged in drawing, design, estimation and supervision of the projects.

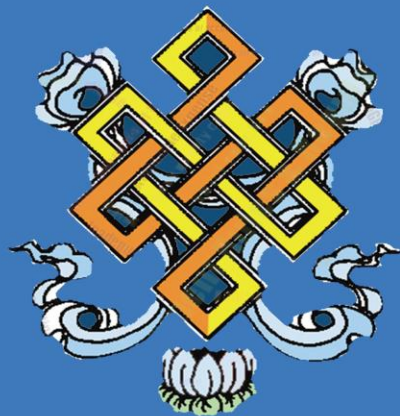
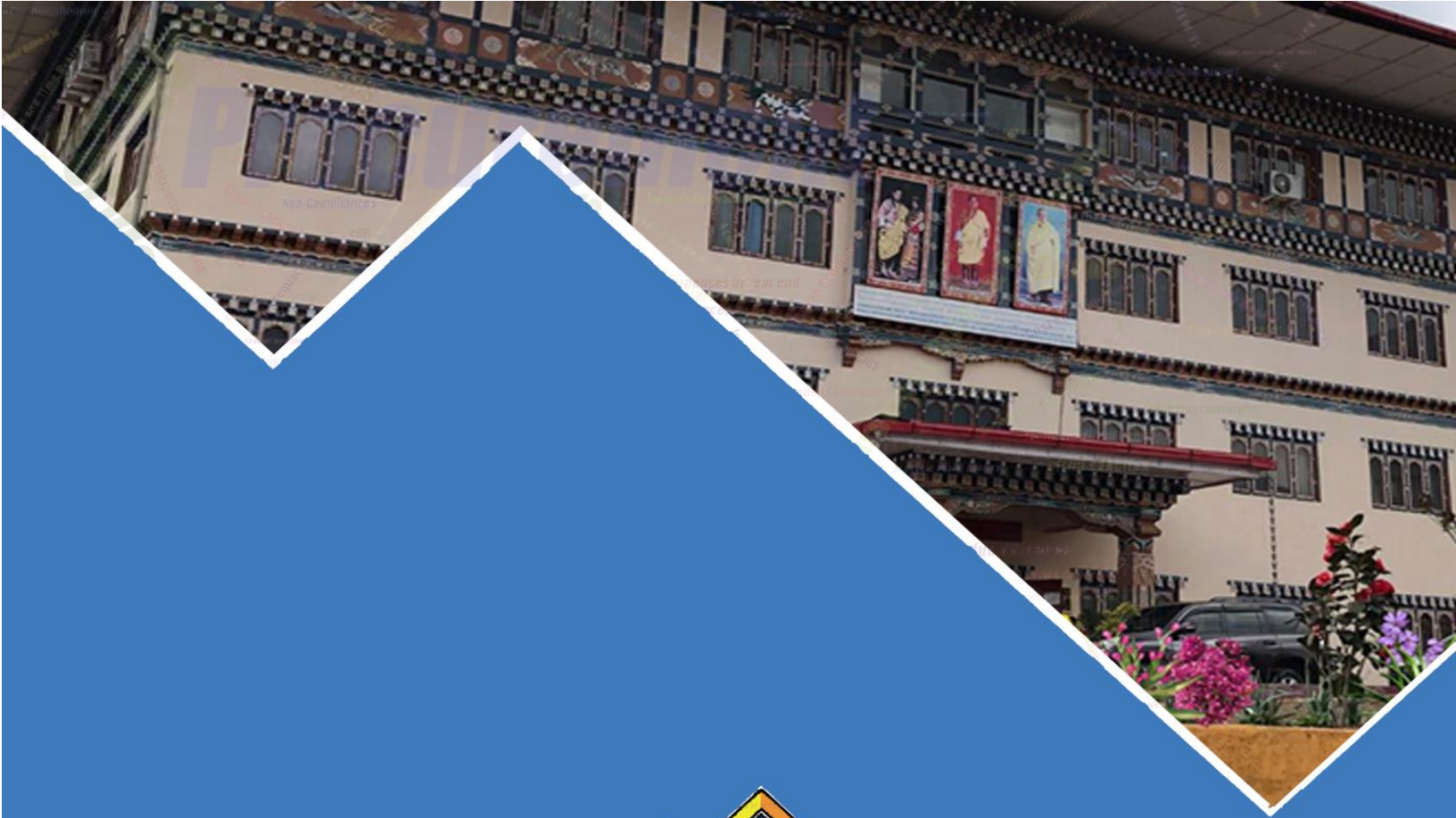
The RAA noted that the issues in some of the construction arise from deficiencies in the drawing, designs and estimates prepared by the consultants including major deviations. The deliverables under the contract are limited to outputs specified in the ToR and generally do not extend to ensuring results from their outputs. For

instance, the consultants cannot be held responsible for any quality compromises resulting from the faulty drawings and designs prepared by them. This is also applicable for other services requiring shelving of their reports and recommendations if not done properly. Therefore, the MoF should develop a mechanism to hold Consultants accountable for shortcomings in their deliverables.

4.15 Agencies should strictly control employees engaged in private trade or activities/situations having inherent conflict of interests

The government agencies, particularly those dealing in verifying or approving architectural drawings of private buildings or infrastructures should strictly refrain their officials (engineers/architects) from engaging in private works for payments. Such unauthorized engagement does not only affect efficient service delivery, but also have serious ramifications on the trust and credibility of the organization. Such unethical practice should be strictly monitored and heavy penalty imposed on officials found involved in private trade.

The spouse or dependents of the dealing officials of procuring agencies should not be allowed to participate in the supply of goods and services. The officials should be refrained from participation in the Tender Committee if there is a Conflict of Interest by way of participation.

Royal Audit Authority

P.O. Box: 191 | Kawangjangsa | Thimphu | Bhutan

Tel: +975-2-322111/328729/328730/324961 | Fax: +975-2-323491

Website: www.bhutanaudit.gov.bt | Email: info@bhutanaudit.gov.bt

ISBN 978-99936-18-97-3